

**SIMONTORNYA VÁROS
2017. – 2018. ÉVI
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI FELÜLVIZSGÁLATA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS**

2-KÉ/2018.

2018. JÚLIUS

SIMONTORNYA VÁROS
2017. – 2018. ÉVI
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI FELÜLVIZSGÁLATA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

SZAKÉRTŐ:

Lovasi Katalin
SZKV-vf/02-0675, SZKV-hu/02-0675
SZVV-3.1-02-0675

2-KÉ/2018.

2018. JÚLIUS

SIMONTORNYA VÁROS

2017. - 2018. ÉVI

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEI FELÜLVIZSGÁLATA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSÁNAK FOLYAMATA

1.1. Előzmények

Kokas és Társa Tervező Kft., Pap Zsuzsa településtervező állítja össze Simontornya Város 2017. – 2018. évi településrendezési eszközei felülvizsgálatához szükséges egyeztetési dokumentációt a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiával és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezés sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 2012. évi Kormányrendelet) szerint.

Az épített környezet alakításáról szóló 1997. évi LXXVIII. törvény, az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Kormányrendelet és a többször módosított, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, valamint az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet szerint „a település egészére készülő településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv” esetén minden esetben környezeti vizsgálat készítése szükséges.

A 2012. évi Kormányrendelet követelményei szerint a településfejlesztési koncepció összeállításához elkészült a helyzetfeltáró és elemző munkarész, amely a jelenlegi stratégiai környezeti értékelési dokumentációnak a részét képezi.

A környezeti értékelés elkészítése a tervezési folyamat szerves részét képezi.

1.2. A környezetalakítási, környezetvédelmi munkarész módszertana

Az általános követelmények figyelembe vételével a tervezési feladat sajátosságait szem előtt tartva a vizsgálat általános szempontjait a következők szerint rögzíthető.

- A helyzetfeltárás keretében történik a környezeti alapállapot és a jellemző környezetterhelések vizsgálata a hatályos előírások, követelmények tükrében.
- A vizsgálatok során megállapításra kerül a településrendezés eszközeivel való elvárt intézkedések köre és egyéb környezetvédelmet érintő javaslatok.

- A tervezési folyamat követi a 2012. évi Kormányrendelet szerinti helyzetelemzés és a helyzetértékelés az 1997. évi LXXVIII. törvényben meghatározott településrendezési tervezési folyamatot.
- A környezeti értékelés során az államigazgatási szervek az érintett lakosság, és a szervezetek módosíthatják, javíthatják a terv minőségét, melyet a szakági tervezők integrálnak az egyes dokumentumokba. Ezért szükséges az államigazgatási szervek érdemi véleményének a megismerése.
- Az egyeztetési folyamatban esetleg bekövetkező véleményeltéréseket egyeztető tárgyalás során – kompromisszumra törekedve – kell tisztázni.
- A tervet készítő önkormányzat, illetve a tervező az eltérő vélemények fenntartása esetén indokolni köteles döntését.
- A környezeti értékelés készítésénél az önkormányzat meglévő és környezetvédelmet érintő, terület-felhasználásra hatással bíró tervei, statisztikai és környezetterheléssel összefüggő adatok, helyszíni ellenőrző vizsgálatok tapasztalatai, az államigazgatási szervek és közüzemi szervek előzetes adatszolgáltatásai, véleményei vehetők figyelembe.
- A tervekészítésre, rendelkezésre álló időszak nem teszi lehetővé kutatások, ciklusok monitorizálását, így ezek bizonytalanságával készíthetők el a településrendezési eszközök.

1.3. A környezetalakítási, környezetvédelmi munkarész tematikája

A településfejlesztési koncepció és a településrendezési terv módosításának készítői a jogszabályi követelményeknek, a megfelelő megrendelői akarattal egyezően készítették el a környezetalakítási és környezetvédelmi munkarészt, a terv dokumentálásakor, szerkesztésekor figyelembe vették a környezeti értékelés általános követelményeit.

A környezeti értékelés általános tartalmi követelményeit a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. sz. melléklete tartalmazza, amely a 2012. évi Kormányrendelet 2. sz. melléklete figyelembevételével alkalmazható a településfejlesztési koncepció és a településrendezési eszközök módosításának kidolgozása során.

A településfejlesztési koncepció, illetve a településszerkezeti és szabályozási tervek, valamint a helyi építési szabályok módosításának készítésével szemben támasztott követelmények figyelembe vételével, a fent rögzített általános módszertan alapján a környezeti értékelés részletes tematikája a következők szerint rögzíthető.

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamata
Előzmények, módszertan, tematika tartalma, a településrendezési tervek más részeihez való kapcsolódása, a kidolgozás egyéb szempontjai.
2. A településrendezési tervek célja és tartalma
A településfejlesztési elképzelések és tervek rövid ismertetése, a településrendezési terv összefüggése más tervekkel, programokkal.
3. A környezeti hatások értékelése, helyzetfeltárás, helyzetelemzés
 - 3.1. A rendezési tervek készítése során figyelembe vett tervek és programok

- 3.2. A környezeti állapot értékelése és a rendezési tervek készítése során figyelembe vett meglévő környezethasználatok.
- A talaj és a vizek védelme
 - A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, a talaj- és vízvédelmi követelmények.
 - A levegőminőség védelme
 - A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, a levegőtisztaság- védelemmel kapcsolatos követelmények.
 - Hulladékgazdálkodás
 - A jelenlegi helyzet elemzése, helyzetértékelése, a hulladékgazdálkodással szemben támasztott követelmények.
 - Zaj elleni védelem
 - A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, környezeti zajvédelmi követelmények.
 - Táj- és természetvédelem
 - A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, környezeti zajvédelmi követelmények.
 - Épített környezet és kulturális örökség védelme
 - A jelenlegi állapot elemzése, épített környezet védelmével kapcsolatos követelmények.
4. A településrendezési tervek alkalmazása esetén várható környezetet érő hatások
- 4.1. A településrendezési terv összevetése az országosan és helyi szinten elvárható környezet- és természetvédelmi célokkal, követelményekkel
 - 4.2. A környezetet érintő hatások előrejelzése, helyzetértékelés és alátámasztó javaslat
 - A talaj és vizek védelme
 - A levegőminőség védelme
 - Hulladékgazdálkodás
 - Zaj elleni védelem
 - Természetvédelem
 - Épített környezet és kulturális örökség
5. Javaslat a településrendezési tervekhez kapcsolódó önkormányzati intézkedésekre, monitorizálására.
6. Összefoglalás

1.4. A környezeti vizsgálat településrendezési tervek más részeihez való kapcsolódása

A vizsgálaton alapuló környezeti értékelés mind a településfejlesztési koncepció, mind a településrendezési eszközök módosításának megalapozó, elhagyhatatlan tervrészlete és kiemelt szerepkörű a környezetkímélő építések helyi rendjének, szabályozásainak kialakításában.

A településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok, és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

Településszerkezeti terv az a településrendezési terv, amely meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését.

Az építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzatnak az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket helyi építési szabályzatban kell megállapítania.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a környezeti értékelés a településrendezési eszközök megalapozója, az eredmények szervesen beépülnek és meghatározói a településrendezési terveknek, illetve a helyi építési szabályzatoknak.

1.5. A kidolgozás egyéb szempontjai

A környezeti értékelés készítésekor, a környezetalakítási munkarész kidolgozásakor feltétlen figyelembe kell venni a tervek érvényességének időkorlátait is, valamint a magasabb szintű tervek (országos, megyei) hatályos követelményrendszerét.

A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról, vagy új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A megváltozott országos és megyei területrendezési tervek is indukálják a felülvizsgálat elvégzését.

A helyi építési szabályzatnak és a szabályozási tervnek a jóváhagyott településszerkezeti tervvel összhangban kell lennie, eltérés szükségessége esetén a településszerkezeti tervet előzetesen módosítani kell.

A követelményeknek megfelelően tehát a környezeti értékelést is tízéves időintervallumra szükséges meghatározni, melynek jelenleg hat év felett a környezetvédelmi tervi ellátottságok hiányában gyengeségek várhatók.

Különös figyelmet érdemel az Országos Területrendezési Terv (OTRT) figyelembevétele.

Az OTRT-hez készített stratégiai környezeti értékelés a város és térsége infrastruktúra hálózat tervei, kialakítását meghatározta, így ezekhez kell alkalmazkodni a településrendezési eszközök készítése során.

2. A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEK CÉLJA ÉS TARTALMA

2.1. A településfejlesztési célok, elképzelések

A terület- és településrendezési tervezés célja, hogy a társadalmi-gazdasági igényeket szolgáló új terület-felhasználási módok javítsanak a társadalom életkörülményein, a fenntartható fejlődés, pedig megkívánja, hogy mindez a meglévő nemkívánatos környezeti állapotokon való javítással történjen.

Simontornya Város településfejlesztési koncepciója és településrendezési eszközei 2017. évi módosítása környezetalakítási és környezetvédelmi vizsgálatának a fő célja – a tervezési folyamat szerves részeként – az elgondolások és a tervjavaslatok alternatívái környezeti hatásainak módszeres elemzése annak érdekében, hogy a rendezési terv és így a terület fejlesztése környezetbarát legyen.

A terv készítése során így figyelembevételre került, hogy a településen megvalósítható létesítmények és azok funkciói, valamint az infrastruktúra kialakítása, fejlesztése révén a környezethasználat úgy legyen szervezhető és végezhető, hogy

- a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő;
- megelőzhető legyen a környezetszennyezés;
- kizárja a környezetkárosítást.

A környezethasználatot az elővigyázatosság elvének figyelembevételével, a környezeti elemek kíméletével, takarékos használatával, továbbá a zavaró hatások (zaj, hulladékkeletkezés) elleni védelemmel kell megvalósítani.

2.2. A település közigazgatási területén kialakult, illetve tervezett terület-felhasználásának ismertetése

Simontornya Város településrendezési eszközei 2017. évi felülvizsgálatának keretei:

Beépítésre szánt területek

Lakóterületek

A kialakult területeken a helyi építési szabályzat pontosítása a hatályos jogszabályoknak megfelelően.

Területi fejlesztések

Kisvárosias lakóterületen társasházak és családi házak számára belterületbe való vonást nem igénylő építési telkek kijelölése.

Kertvárosias lakóterületen belterületbe való vonást nem igénylő építési telkek kijelölése, amelyek egy részéhez funkció változás szükséges. A fejlesztés lehetővé teszi szociális bérlakások létesítését is.

A falusias lakóterületen a már megvalósult lakóépületek belterületbe vonása tervezett.

Vegyes területek

A Városközpont és az alközpontok az OTÉK szerinti „településközpont terület” és „intézmény terület” kategóriába sorolható. A területeken a helyi építési szabályzat pontosítása a hatályos jogszabályoknak megfelelően történik.

Területi fejlesztések

A funkcióváltáson átmenő és az üresen álló intézmények hasznosítása a szabályozási terv korrekciójával.

Gazdasági területek

A kereskedelmi, szolgáltató terület kategória a 61. és 64. számú utak csomópontja térségében található telephelyek fejlesztése érdekében történik meg a helyi építési szabályzat módosítása, amely jelenleg belterületbe vonást nem igényelnek.

Általános gazdasági területen (volt Bőrgyár területe és a keleti iparterület) az iparfejlesztés elősegítése a cél.

Különleges területek

A temető területe megtartandó és északnyugat felé bővítési lehetőség biztosítása.

A sportolási célú területen a sportpálya területe megtartandó és északkelet felé bővítési lehetőség biztosítása a fejlesztés és a parkoló kialakítása érdekében.

Különleges területek idegenforgalmat vonzó funkciók számára érintik a területi bővítést nem igénylő városi strand, a panzió-étterem-horgászto és a Fried kastélyszálló területeiket, amely kisebb fejlesztések történhetnek.

A Honvédelmi objektum (lőtér) területe bővítést nem igényel, a védőtávolságok fenntartandók.

Hulladékgazdálkodási területeken a bőrgyári hulladékudvar, a bőrgyári szennyvíztelep és a városi szennyvíztelep jelenleg bővítést nem igényel, a fenntartásukról gondoskodni kell.

Mezőgazdasági üzemi területeken (János-major és Némedi major) bővítés nem tervezett.

Beépítésre nem szánt területek

Közlekedési területek

A 61., 64., 6317. és a 6407. számú útvonalak egyes szakaszai mellett a belterületei II. rendű, mellék- és kiszolgáló útvonalak, illetve mezőgazdasági és zártkerti, valamint kerékpár utak fejlesztési lehetőségeit biztosítja a településrendezési eszközök felülvizsgálata.

Zöldterületek

A zöldterületek fejlesztése a közparkok és közkertek tekintetében a településfejlesztési koncepció szerint kiemelt fontosságú, a fenntartás és a fejlesztés a települési környezet minőségének javításának feltétele.

Erdőterületek

Az erdőterületek jelentős része védelmi rendeltetésű. Ezen belül természetvédelmi szempontból védelmi rendeltetésű erdőnek tekintendők a Natura 2000 hálózattal érintett erdők. Partvédelmi erdő a Sió-csatorna partja mentén, talajvédelmi erdő pedig a dombsági területek erózióval veszélyeztetett részein található. Területfejlesztés nem tervezett, azonban a fenntartásukról gondoskodni szükséges.

Mezőgazdasági területek

Kertes mezőgazdasági területek megőrzése és minőségi javítása a cél, területi fejlesztés nélkül.

Általános mezőgazdasági területen a jelenlegi területhasználatnak megfelelően a hatályos szabályozási terv szerint tervezett egyéb ipari terület helyett általános mezőgazdasági kategóriába kerül. A tájhasználat megőrzése a cél.

Vízgazdálkodási területek

A Sió-csatorna és a vízgyűjtő patakok, árkok szabályozása az ökológiai folyosóra is figyelemmel kiemelt szempont.

A Várostól nyugatra elhelyezkedő Pósa-tórendszer fejlesztése turisztikai és gazdasági célokat is szolgál, amely a vízgazdálkodási elvárások betartásával sikeresen biztosítható.

Természetközeli területek

Az árokpartokon és a mélyebb fekvésű területeken található nádasok védelme az ökológiai folyosó fenntartása érdekében távlatban is megőrzendők.

Különleges beépítésre nem szánt területek

A hatályos településrendezési eszközökben szereplő különleges beépítésre nem szánt területek megtartandók, területi fejlesztésük nem tervezett.

Területi fejlesztés a Pósa-tórendszer környezetében tervezett, multikulturális horgászfalu kialakításával.

2.3. A településrendezési terv összefüggése más tervekkel, programokkal

A település fejlődése, „működése” is hatással van a környező tájra, módosíthatja, változtathatja annak elemeit. A települési eredetű környezetszennyezés, levegőszennyezés, szennyvíz- és hulladék-elhelyezés, a település közlekedési struktúrája, a létesítmények parkolási lehetőségei közvetlenül befolyásolják a település és környéke környezeti minőségét.

Az Országos Területrendezési Terv a Tolna Megyei Területrendezési Terv igen kedvező helyzetbe hozta a települést.

A településkörnyék a helyi adottságoktól függően többé-kevésbé sajátos konfliktusterület, amelynek fejlesztése, rendezése az országos közúthálózat-fejlesztéssel és a település érdekeivel összhangban, együttesen történhet.

A települési környezet minőségét a későbbiekben bemutatott föld-, víz-, levegőtisztaság-védelem, valamint a jelentős hatások (zajterhelés, hulladékok) elleni védelem koordinált érdekei együttesen határozzák meg.

A környezeti elemek védelme és a jelentős hatások elleni védelem, valamint a település működésének, működtetésének összehangolt tevékenysége túlmutat a helyi építési szabályzat elkészítésének keretein. A környezet védelmét is szolgáló fejlesztési program különösen nagy súllyal jelentkezik a település életében és az önkormányzatok feladatainak ellátásában.

Az építésügyi igazgatás feltételeinek biztosítása, a településüzemeltetés, a vállalászási tevékenység támogatása, a költségvetés nehézségeiből adódó konfliktusok kezelése és az életkörülmények javítását szolgáló intézkedések, valamint a nem kívánatos környezeti állapotokon való javítás érdekében a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvényben megfogalmazottak szerint kell elkészíteni a környezetvédelmi programot.

A hivatkozott törvény alapján a települési környezetvédelmi programot a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal, a rendezési tervekkel összhangban kell kialakítani, melyben természetesen szerepelnek az építésügyi igazgatásra vonatkozó intézkedések és az üzemeltetéssel kapcsolatos projektek is.

A környezetvédelmi jogszabályok jelentős módosulása, a feladat- és hatáskörök változása miatt célszerű a program folyamatos aktualizálása, mely szerint időszakonként, de legalább két évente felül kell vizsgálni és a végrehajthatóság érdekében módosítást, kell alkalmazni.

Az Országos Területrendezési Terv /1/2014.(I. 3.) OGY határozat/ (OTRT) övezeti rendszeréhez való illeszkedés alapvető szempont.

A szerkezeti terv, a helyi építési szabályzat és a szabályozási előírások az országos településrendezési és építési követelményekről (OTÉK) szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet szerint készíthető el. Az adottságok és a fejlesztési elképzelések, koncepció minimális mértékben (védősáv csökkentés OTÉK-tól való eltéréssel) igényli a hatályos jogszabályoktól való eltérést az azokban meghatározott szabályoktól eltérően. A településrendezési terv módosítása során az OTÉK övezeteivel történő egyezőséget a tervező a szerkezeti terv módosítása dokumentumban részletezte, összesítette.

3. A KÖRNYEZETI HATÁSOK ÉRTÉKELÉSE

3.1. A rendezési tervek készítése során figyelembe vett tervek és programok

A rendezési tervek készítése során elsősorban a következő tervek és programok lettek figyelembe véve:

- OTRT /1/2014.(I. 3.) OGY határozat/
- Tolna megye Területrendezési Terve (TmTrT)
- Nemzeti Környezetvédelmi Program
- Országos Hulladékgazdálkodási Terv

3.2. A környezeti állapot értékelése és a rendezési tervek készítése során figyelembe vett környezethasználatok

A hatályos jogszabályok követelményei szerint a környezetvédelmi szempontokat a területrendezés során érvényre kell juttatni.

A területfejlesztés, területrendezés környezetvédelemmel kapcsolatos igényeinek megfogalmazásához alapvetően a következők vizsgálata szükséges:

- a meglévő települési környezet jelenlegi állapotának értékelése, a jellemző környezetterhelések elemzése,
-
- a vonatkozó követelmények, szabályozási előírások ismertetése.

3.2.1. A talaj- és a vizek védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

Talaj, földtan

A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti formáira és folyamataira. A védelemnek magában kell foglalnia a talaj termőképessége, szerkezete, víz- és levegőháztartása, valamint élővilága védelmét is.

A föld felszínén, vagy a földben olyan tevékenységek folytathatók, ott csak olyan anyagok helyezhetők el, amelyek a föld mennyiségét, minőségét és folyamatait, a környezeti elemeket nem szennyezik, károsítják.

Simontornya három kistáj találkozásánál fekszik, belterülete nagyrészt a Sió-völgyben, külterületének északi fele a Kalóz-Igari löszhátakon, déli fele pedig a Tolnai Hegyháton fekszik. A Sió-völgye ezen a szakaszon az alföldi Mezőség és a Dunántúli-dombság határa is egyben. Keletről a Sárvíz-völgy határolja.

A terület általános földtani felépítéséből és morfológiájából következően a felszínmozgásos jelenségek kialakulására leginkább hajlamos területrészek az erózió érzékeny kőzetliszt, futóhomok változatokkal borított meredek domb- és eróziós vízfolyásokat kísérő völgyoldalak, valamint a mesterséges emberi beavatkozások eredményeképpen létrejött nagyméretű bevágások, feltöltések, rézsűk, mélyutak környezete. A felszínmozgásból származó káros jelenségek kialakulásának lehetősége jelentősen csökkenthető a csapadékvíz-elvezetés gondos tervezésével, a meglévő rendszerek folyamatos karbantartásával, valamint a vízfolyásmedrek területén a felszíni vizek akadálytalan és eróziómentes elvezetésének biztosításával.

A talajminőség és a domborzati adottságok következtében szántóföldi növénytermesztésre kiválóan alkalmas, de megtalálható a rét-legelőgazdálkodás is.

Apróbb és nagyobb kiterjedésű gyepterületek egyaránt előfordulnak. A vizenyős területeket nádasok borítják.

A termőföldön történő beruházásokat úgy kell megtervezni, hogy a létesítmények elhelyezése a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit ne akadályozza.

Újabb területek belterületbe vonása, a termőföldön történő beruházások a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit nem ronthatják, nem csökkenthetik a meglévő talajvédelmi létesítmények működőképességét.

A beruházások megvalósítása és üzemeltetése során a termőföldről szóló jogszabályban foglaltaknak megfelelően kell eljárni. Az előírásokat a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény határozza meg.

A felszín alatti vizeket a jelenleg még művelésben tartott területeken mezőgazdasági eredetű terhelések érik. Mezőgazdasággal összefüggésben meghatározó a kertészeti és szántóföldi növénytermesztés.

A nitrátérzékeny területeknek a MePAR szerinti blokkok szintjén történő közzétételéről szóló 43/2013.(V.29.) VM rendelet 1. melléklete szerint Simontornya nitrátérzékeny területű település.

A talajerő-utánpótlásnál így is figyelembe kell venni a település adottságait. A település nitrát-érzékeny területű, így be kell tartani a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében a 27/2006. (II. 7.) Kormányrendelet előírásait és az 59/2008. (IV. 29.) FVM rendeletben rögzített „helyes mezőgazdasági gyakorlat” szabályait.

A belterülettől D-DNy-ra, majd É-ra kiemelkedő dombsági terület felszínközeli rétegeit meghatározóan pleisztocén korú, erózióra érzékeny, felszínmozgásos jelenségek kialakulására hajlamos löszös, futóhomokos összlet építi fel, melynek északi folyóvölgyoldali bevágásában idősebb pleisztocén korú homokos, kavicsos és felső pannon korú agyagos-homokos rétegek jelennek meg foltszerű elhelyezkedésben. A Sió mélyfekvésű, mederközeli területeit holocén korú öntésképződmények (agyag, kőzetliszt, iszap, homok, kavics, szerves anyag) töltik ki.

A terület általános földtani felépítéséből és morfológiájából következően a felszínmozgásos jelenségek kialakulására leginkább hajlamos területrészek az erózió érzékeny kőzetliszt, futóhomok változatokkal borított meredek domb- és eróziós vízfolyásokat kísérő völgyoldalak, valamint a mesterséges emberi beavatkozások eredményeképpen létrejött nagyméretű bevágások (építési helyek kialakítása), feltöltések, rézsűk, mélyutak környezete.

Ezekon a felszínmozgásra hajlamos területeken az emberi beavatkozások fokozhatják, esetleg ki is válthatják adott terület felszínmozgásos jelenségeit, ezért az építési tevékenység megkezdése előtt, már a terület-felhasználás tervezésének fázisában javasolt az igénybe vett környezet építésföldtani adottságainak figyelembe vétele.

Az olyan területeken, ahol az építési helyek eddigi kialakítása nagyméretű bevágásokkal történt, a kialakult rézsű peremvonalak a területrészen esetleg újonnan történő építést nagymértékben korlátozhatják, az építést itt célirányos vizsgálatokra javasolt alapozni.

A felszínmozgásból származó káros jelenségek kialakulásának lehetősége jelentősen csökkenthető a csapadékvíz-elvezetés gondos tervezésével, a meglévő rendszerek folyamatos karbantartásával, valamint a vízfolyásmedrek területén a felszíni vizek akadálytalan és erőziómentes elvezetésének biztosításával.

A mélyfekvésű, magas talajvízállású (elsősorban a Sió és egyéb vízfolyások mederközeli területe) területeken a laza szerkezetű, kis teherbírású összletben tervezett építmények létrehozásának szakszerű feltételeit, az építést megelőző geotechnikai vizsgálatok eredményei alapozhatják meg.

A terület környezetföldtani adottságai miatt nagyobb mérvű területi igénybevétel esetén még a terület beépítése előtti szakaszban tisztázandók a helyi építésföldtani adottságok, a tervek függvényében a beépítés feltételei.

A Barnya Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály adatközlése alapján a település közigazgatási területének három helyszínén felszínmozgásos területek találhatóak az Országos Felszínmozgásos Kataszter nyilvántartása szerint:

- Simontornya, Mozsgó-hegy nyugati preme és tetőszintje alatti rész ÉNy-i lejtő (csúszás – mozgástípus),
- Simontornya, Székely út 16. A telekhatáron lévő 8 m-es magasságú löszfalból 3 m-es max. vastagsággal kb. 10 m-es hosszban tömbös elválással omlás történt 2013-ban (omlás– mozgástípus),
- Simontornya 0121/2 hrsz-on pincekárok 2013-ban. Közvetlenül nem veszélyeztett más épített környezetet (felszakadások – mozgástípus).

Az Országos Ásványvagyon Nyilvántartás a település közigazgatási területét érintve, a Duna medréhez kapcsolódva, az alábbi számokon és helyen tart nyilván nemfémes ásványi nyersanyagot:

- 17-05-012-01 - 4254 számon, Simontornya, Gyár u. 184, 185, 186. hrsz. néven – közlekedésépítési homok (bezárt bánya).

Felszíni és felszín alatti vizek

A vizek védelme a felszíni és felszín alatti vizekre és azok készleteire terjed ki. A környezet igénybevétele – így különösen a vízviszonyokba történő beavatkozások - esetén biztosítani kell, hogy a víz, mint tájalkotó tényező fennmaradjon, a vízi és víz közeli élővilág fennmaradásához szükséges feltételek, valamint a vizek hasznosíthatóságát elősegítő körülmények ne romoljanak.

Simontornya település nyílt karszt területeket nem érint. Továbbá a közigazgatási területet üzemelő vagy távlati ivóvízbázis hatósági határozatban kijelölt hidrogeológiai védőidomot, védőövezet- és védőterület rendszert nem érint.

A település szennyeződéserzékenységi besorolása a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. § (4) bekezdésén alapuló 1:100.000-es méretarányú érzékenységi térkép alapján, a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny terület. A Korm. rendelet 2. sz. mellékletében felsorolt kategóriák szerint a település közigazgatási területének kb. fele a 2a) érzékenységi kategóriába sorolandó (20 mm-nél nagyobb utánpótlódású területek), míg a másik fele 2c) érzékenységi kategóriába sorolandó (fő vízadó 100 m mélységen belül).

A volt bőrgyári hulladéklerakók a rekultivációjuk és kármentesítésük ellenére továbbra is környezeti kockázatot jelentenek.

A volt hulladéklerakó, illetve komposztáló területek vonatkozásában a Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség a 12574/2014. számú határozatában a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. által a kezelésében lévő, Simontornya volt bőrgyár területére vonatkozó földtani közeg szennyezés megszüntetéséről benyújtott beavatkozási záró-dokumentációt elfogadta.

A dokumentációban szereplő földtani közeg vizsgálati eredmények az előírt (D) kármentesítési célállapot határérték alatt maradtak, ezért a kármentesítés földtani közegre vonatkozó beavatkozási részét befejezettnek tekintette, azonban a felszín alatti víz tisztítását és az ehhez kapcsolódó monitoringot a Felügyelőség 18856/09. ügy- és 61122/09. iktatószámú határozata alapján továbbra is végezni kell a talajvízre vonatkozó határérték eléréséig.

Simontornya 844/3 hrsz-ú és a Simontornya 844/2 hrsz-ú ingatlanok fakadó és szivárgó vizek által lehatárolt terület, állattartó telep nem létesíthető a területen.

Simontornya Város vízellátásának fejlesztése Sió-Kapos KEOP-1.3.0/06/11-2011-0035 sz. ivóvízminőség-javító projekt keretében, város szennyvíz elvezetésének és szennyvíz tisztításának fejlesztése a KEOP-1.2.0/B/10-2010-0047 sz. projekt keretében valósult meg.

Az ivóvízminőség javítás technológiai korszerűsítést jelentett, megvalósult az ammónium szennyezettség kiküszöbölése és íz ivóvíz rendszer korszerűsítése.

A város korábban egy-ötöd része rendelkezett szennyvízelvezető csatornával, mely a régi bőrgyár működése kapcsán épült szennyvíztisztító telepre vezette a kommunális szennyvizet.

Erre a telepre szállították be a csatornázatlan területekről a települési folyékony hulladékok egy részét, más részük elszivárgott, terhelve ezzel a környezetet. A szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási projekt keretében megvalósult a város teljes – a vízvezetékkel ellátott utcák – csatornahálózatának kiépítése, új tisztítótelep létesítése és a meglévő szennyvízelvezető hálózat egy részének rekonstrukciója.

Simontornya közigazgatási területén található a belterületet keresztül szelő - állami (VIZIG) kezeléssel – vízfolyás, a Sió csatorna, mely a település csapadékvizeinek fő befogadója.

A települések ár-és belvíz veszélyeztettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete szerint Simontornya területe „B” közepesen veszélyeztetett kategóriába tartozik. A rendelet 1. § (2) bekezdés b) pontja alapján a település közepesen veszélyeztetett „B” kategóriába tartozik, ha nyílt, vagy mentesített ártéren fekszik, és amelyet nem az előírt biztonságban kiépített védőmű véd.

A település csapadékvíz-elvezető rendszere – a kiépített zárt rendszerű csapadékvíz-vezetési szakaszok ellenére - zömében továbbra is a közutakhoz tartozó föld-medri árokrendszer. Az árokrendszer karbantartása (kaszálás, iszapolás) nem folyamatos, helyenként szükséges a jókarba helyezése.

A csapadékvíz-elvezető árok az utak mellett csak részben kiépített. Nagyobb esőzés idején az egyes területekről gondot okoz a csapadékvíz-elvezetés.

Az ingatlanokhoz tartozó kocsibejárók áttereszeli egyes területeken mind magassági elhelyezésükben, mind méretükben változóak, nem összehangoltak, így az árkok feliszapolódása viszonylag rövidebb idő alatt következhet be.

Külön figyelemet kell fordítani a csapadékok közterületre való kivezetéseire. Javasolt átfogó vízrendezési terv készítése a település részére.

A település belvízzel fenyegetett területeinek kezelésére a város tervekkel rendelkezik. A kockázattal járó belvizes területek lehatárolása szükséges a meglévő tervek szerint az építési szabályok kidolgozásának biztosítása érdekében.

A felszín alatti vizeket mezőgazdasági eredetű terhelések érik. A tulajdonosok, üzemeltetők környezetvédelmi előírások betartására vonatkozó fegyelme nem minden esetben megfelelő.

Az általában nem burkolt aljzatú karámokból és trágyatárolókból a trágyalé akadálytalanul szivárog a talajba, majd a felszín alatti vizekbe.

A szakszerűtlen tárolás mellett a trágya környezetvédelmi előírásokat figyelmen kívül hagyó módon történő ürítése is jelentős veszélyt jelent a felszín alatti vizekre, elsősorban a talajvízre. A trágyát esetenként talajtani szakvélemény és hatósági engedély nélkül juttatják ki a mezőgazdasági területekre.

Talaj- és vízvédelmi követelmények

A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti formáira és folyamataira. A védelemnek magában kell foglalnia a talaj termőképessége, szerkezete, víz- és levegőháztartása, valamint élővilága védelmét is.

A föld felszínén, vagy a földben olyan tevékenységek folytathatók, ott csak olyan anyagok helyezhetők el, amelyek a föld mennyiségét, minőségét és folyamatait, a környezeti elemeket nem szennyezik, károsítják.

A termőföldön történő beruházásokat úgy kell megtervezni, hogy a létesítmények elhelyezése a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit ne akadályozza.

Újabb területek belterületbe vonása, a termőföldön történő beruházások a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit nem ronthatják, nem csökkenthetik a meglévő talajvédelmi létesítmények működőképességét.

A beruházások megvalósítása és üzemeltetése során a termőföldről szóló jogszabályban foglaltaknak megfelelően kell eljárni. Az előírásokat a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény határozza meg.

A térség domborzati és egyéb viszonyai alapján meghatározott munkák és kötelezettségek egy részéhez a Tolna Megyei Kormányhivatal, mint talajvédelmi hatóság engedélyre van szükség a következő esetekben a törvény szerint:

- erózió elleni talajvédelmi beavatkozások, ha a talajművelési eljárásokkal, termesztett növények szakszerű területi elhelyezésével, a gyeperősítés és erdősávok létesítésével kellőképpen nem lehetséges az erózió ellen megóvni a termőföldet,*
- a növények által kivont, a kilúgozás által eltávozott kalcium mennyiségének pótlására, a talaj savanyúsági viszonyainak megszüntetésére, továbbá a savanyító hatású légköri ülepedés semlegesítése céljából történő meszezés,*
- szikesedés elleni talajjavítás,*

- homoktalajok javítása,
- tereprendezés a felszín hullámosságának és az egyenetlen terepalakulatok megszüntetésének érdekében,
- mélyforgatás, ha azt a talajviszonyok indokolják,
- szennyvíz, szennyvíziszap és egyéb nem veszélyes hulladékok termőföldön történő elhelyezése,
- hígtrágya kijuttatása termőföldre.

A nitrátérzékeny területeknek a MePAR szerinti blokkok szintjén történő közzétételéről szóló 43/2013.(V.29.) VM rendelet 1. melléklete szerint Simontornya nitrátérzékeny területű település.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet szerint Simontornya nitrát-érzékeny területű település, így be kell tartani a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezésével szembeni védeleméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól szóló, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet szerint a „helyes mezőgazdasági gyakorlat” szabályait.

A 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet 8 § (1)-(3) bekezdései meghatározzák a állattartó telepekre vonatkozó szabályokat és a védőterületek és védősávok nagyságát. Simontornya vonatkozásában be kell tartani, hogy „állattartó telephez trágyatároló nem létesíthető felszíni víztől, valamint jogszabály által nem szabályozott, ivóvízkivételt szolgáló felszín alatti vízkivételtől számított 100 méteren belül” (Sió és mellékvizei, tavak, illetve a vízellátást biztosító kutak).

Az egyes építményekkel, építési munkákkal és építési tevékenységekkel kapcsolatos engedélyezési eljárások közül, ha az építési tevékenység

a) felszínmozgás-veszélyes, illetve bányászati tevékenységgel érintett területen valósul meg; vagy

b) nyomvonaljellegű kőolaj- és földgázbányászati létesítmény, szállítóvezeték, elosztóvezeték, célvezeték, valamint egyéb gáz és gáztermék vezeték biztonsági övezetében valósul meg, és az építető az üzemeltetőnek a bányásatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet 19/A. § (8) bekezdése szerint egyetértésének megtagadását vagy az üzemeltető által a 19/A. § (10) bekezdése alapján az egyetértés megadásához szabott feltételeket sérelmesnek tartja.

Az a) pont esetében az építési engedély iránti kérelem földtani szempontú megalapozottságának vizsgálata.

A b) pont esetében annak megállapítása, hogy az üzemeltető nyilatkozatában foglalt feltételek vagy a hozzájárulás megtagadása a gázipari tevékenységgel kapcsolatos létesítmény rendeltetésszerű használatával és védelmével kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő-e.

A bányászati tevékenység és az ásványvagyon-gazdálkodás követelményeit a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény és a végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet tartalmazza.

A vizek védelme a felszíni és felszín alatti vizekre és azok készleteire terjed ki.

A környezet igénybevétele – így különösen a vízviszonyokba történő beavatkozások - esetén biztosítani kell, hogy a víz, mint tájalkotó tényező fennmaradjon, a vízi és víz közeli élővilág fennmaradásához szükséges feltételek, valamint a vizek hasznosíthatóságát elősegítő körülmények ne romoljanak.

Simontornya település hidrogeológiai védőterületet és nyílt karszt területeket nem érint. A település szennyeződéserzékenységi besorolása a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. § (4) bekezdésén alapuló 1:100.000-es méretarányú érzékenységi térkép alapján, a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny terület. A felszín alatti vizek minőségének védelme érdekében a kockázatos szennyezőanyagok elhelyezése, továbbá a felszín alatti vízbe történő közvetlen és közvetett bevezetése tilos, illetve a létesítési engedélyezés során megállapított feltételek szerint – engedély alapján - történhet.

A földtani közeg és megvalósulása esetén a felszín alatti vízszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékeket be kell tartani. A földtani közeg és a felszín alatti vízszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2006. (IV. 14.) KvVM-EÜM-FVM együttes rendelet követelményei határozzák meg a határértékeket.

Élővízbe és a közcsatorna-hálózatba bocsátott szennyvíz vagy folyékony hulladék esetén a szennyezőanyag tartalomra vonatkozó határértékeket, küszöbértékeket be kell tartani. a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló, módosított 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet és a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet szerint.

A település szennyvízcsatorna hálózat fejlesztésénél a határértékek betartása kiemelt szempont.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényt, melynek 28. § (1) bekezdése szerint vízjogi engedély szükséges – jogszabályban meghatározott kivételektől eltekintve – vízimunka elvégzéséhez, illetve vízilétesítmény megépítéséhez, átalakításához és megszüntetéséhez (létesítési engedély), továbbá annak használatba vételéhez, üzemeltetéséhez, valamint minden vízhasználathoz (üzemeltetési engedély) figyelembe kell venni.

A beruházási programok megvalósítása során, új kút fúrásakor, szennyvíz-előkezelésnél, csatornázásnál, átfogó vízrendezésnél, vízfolyás-rendezésnél stb. kell a szükséges engedélyezéseket lefolytatni a területileg illetékes vízügyi hatóságánál.

A vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról szóló 41/2017. (XII. 29.) BM rendelet szerint kell összeállítani az engedélyezési dokumentációt.

A tervek engedélyezése csak a szabályozási előírásokban rögzített, és minden esetben kötelezően bevonandó szakhatóságok, valamint a szakterületük szerint érintett szakhatóságok, és más eljárásban eljáró hatóságok pozitív állásfoglalása alapján történhet.

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokat be kell tartani – melyeket a 83/2014. (I. 31.) Korm. rendelet tartalmazza - be kell tartani, valamint az előírásoknak megfelelő védősáv fennmaradását biztosítani kell.

A kizárólag állami tulajdonú vízfolyások, tavak és holtágak mentén a partvonalától számított 6 méterig, a nem az előzőkébe tartozó vizek és közcélú vízellátási létesítmények partvonalától számított 3 méterig parti sávot kell biztosítani.

Az árvízvédelmi töltések mentesített oldalán levő, az árvízi víznyomás miatt felszínre törő fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területen mezőgazdasági használat, hasznosítás csak a tulajdonos, vagy a használó saját felelősségére történhet.

A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályairól szóló 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet szerint kell az erre vonatkozó tevékenységet (műszaki tervezés, kivitelezés, fenntartás, üzemeltetés) folytatni.

A vizek és közcélú vízi-létesítményekkel kapcsolatban a 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet előírásait kell érvényesíteni.

Az ivóvíz- és ásvány-gyógyvízkezelő, -tározó műtárgyak és szállító vezetékek védőterületeiről és védősávjairól a 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet 4. sz. melléklete rendelkezik. Különösen fontos a kutak körüli védőterület meg- és fenntartása, amely a vízgazdálkodási övezetek lehatárolásával és szabályozásával biztosított.

Az EU tagországokban, így Magyarországon is be kell tartani az Európai Unió új vízpolitikáját meghatározó 2000/60/EK irányelvet, az úgynevezett „Víz Keretirányelvet”.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Kormányrendelet rögzíti az előzetes (környezeti) vizsgálat, a környezetvédelmi és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárások szabályait.

Az építési engedélyezési eljárások során az illetékes Kormányhivatal a környezeti hatások jelentőségének vélelmezése esetén dönthet a környezetvédelmi engedélyezési kötelezettségről a Kormányrendelet 2/A. §-a szerint.

Az előzetes vizsgálati eljárás során a Kormányhivatal dönt, hogy környezeti hatásvizsgálat (további eljárást igényell!) elvégzését szükségesnek tartja-e.

3.2.2. A levegőminőség védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint kell gondoskodni a levegő minőség megőrzéséről és javításáról. A levegőterhelést okozó forrásokra, tevékenységekre, technológiákra, létesítményekre (a továbbiakban: légszennyező forrás) az elérhető legjobb technika alapján, jogszabályban, illetőleg a környezetvédelmi hatóság egyedi eljárásának keretében kibocsátási határértéket, levegővédelmi követelményeket kell megállapítani.

Simontornya közigazgatási területei levegőminőségi állapotát jellemzően a mezőgazdasági és lakossági tevékenység, valamint a közlekedési eredetű légszennyező-anyag kibocsátás környezethasználata határozza meg. A lakossági eredetű tevékenységnél különös tekintettel a fűtés jön számításba.

Jelentős környezetterhelő hatású, bejelentés köteles légszennyezőanyag-kibocsátó Simontornya Városban nem üzemel.

A tervezett településrendezési eszközök módosításával – figyelembe véve a település lakossági szokásait, tevékenységét is - várhatóan nem romlik a település levegőminőségi állapota.

A város levegőminőségét

- az egyedi fűtések,
- a közlekedés és az
- egyéb gazdasági és kisipari tevékenységek emissziója határozza meg.

Az **egyedi és lakossági fűtések** energiahordozó felhasználásából keletkező emissziók a szén-, olaj- és gáztüzelésből származó átlagos légszennyezőanyag kibocsátások összehasonlításával jellemezhetők.

A területeken való beruházások során energiatakarékos műszaki megoldásokat és környezetkímélő energiahordozókat (földgáz, megújuló) kell alkalmazni az elérhető legjobb technika szintjének megfelelően.

A fajlagos értékek alapján szorgalmazni kell a földgázrendszer fenntartását és a megújuló energiahordozók igénybevételét.

A település levegőminőségi állapotára a **közlekedésből származó légszennyezőanyag-kibocsátás** gyakorolja a legnagyobb hatást.

A közlekedés légszennyezőanyag kibocsátása az út mellett elhelyezkedő területeken észlelhető légszennyezőanyag-terhelés.

Simontornya település közigazgatási területe a 61-es és a 64-es számú másodrendű főutak találkozásában helyezkedik el. A település közúthálózatának gerincét a 61-es és a 64-es számú főutak jelentik, melyek belterületi szakaszai az Ady E. utca és az Igari út. A település főbb lakóutcái a következők: Malom, Pásztor, Óvoda, Gyár, Petőfi S., Dózsa Gy., József A., Széchenyi, Sándor J., Felszabadulás, László király, Táncsics M., Bem, Hársfa és Szilva utcák. A 61-es számú főút felújítását követően a nagy teherforgalom, illetve a nyári időszakban a Balaton felé irányuló nagy forgalom miatt, jelentős mértékű légszennyezőanyag-terhelés éri a nyomvonalak melletti lakókörnyezetet, így a forgalom növekedése indokolja a település közlekedési útjainak folyamatos fejlesztését, korszerűsítését.

A település úthálózatának minősége kívánivalót hagy maga után. A közúthálózat hossza 27 km, mely csaknem teljes egészében burkolt, azonban található még utcák, ahol nem rendelkeznek kiépített szilárd burkolattal.

A légszennyezőanyag-terhelés csökkentése érdekében meg kell oldani az eddig még szilárd burkolattal el nem látott lakóutcák por-mentesítését, csapadékos időjárásban a sárfelhordások megszüntetését, az út padkák rendezését.

Az **egyéb gazdasági és kisipari tevékenységek** során a diffúz jellegű kibocsátások okozhatnak zavaró hatást (por, bűz). A településen jelenleg nem folytatnak jelentős légszennyező hatású tevékenységeket, mely jelentős határérték túllépést eredményezne.

A kialakult helyzet a gazdaság jelenlegi struktúrája is eredményezi. A város közel 400 vállalkozásából a 75% egyéni vállalkozás. A vállalkozások 60 %-a szolgáltatással foglalkozik. Meghatározónak mondható a vállalkozók közül a 10-at meghaladó mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozók száma, melynek a fele az ipari, építőipari vállalkozók száma.

A társas vállalkozók gazdasági formája is figyelmet érdemel, hiszen a betéti társaságok közel a felét adják a szerény kb. 100 társas vállalkozásnak.

Az ipari eredetű légszennyezőanyag-terhelés zömében szintén hőenergiatermelésből (fűtés és meleg víz) származik, valamint technológiai eredetű.

Megállapítható, hogy az elérhető legjobb technika szintjén nem okoznak a létesítmények irritáló, zavaró hatást.

Simontornya levegőminőségére több mint két évszázadon keresztül a Simontornyai Bőrgyár volt nagy hatással. Jelenleg a tevékenységgel felhagytak, így a településrész környezetterhelése jelenleg mérsékelte.

Az állattartásból származó bűzterhelés jelenthet időszakosan problémát.

A vonatkozó új jogszabályok betartásával, [elsősorban a "jó mezőgazdasági gyakorlat" szabályairól szóló előírások követésével hosszú távon elkerülhető a bűzpanaszok. A nagyüzemi állattartó telepek viszonylag kedvező elhelyezkedésűek.

A meglévő állattartó telepeken a vizsgálat időpontjáig tudomásunk szerint levegővédelmi övezet kijelölésére nem került sor, így erre a telephelyek esetleges fejlesztésekor, vagy az állatlétszámtól és a tartástechnológiától függően egy esetleges felülvizsgálat során lesz lehetősége a környezetvédelmi hatóságoknak.

A levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatos követelmények

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint kell gondoskodni a levegő minőség megőrzéséről és javításáról. A levegőterhelést okozó forrásokra, tevékenységekre, technológiákra, létesítményekre (a továbbiakban: légszennyező forrás) az elérhető legjobb technika alapján, jogszabályban, illetőleg a környezetvédelmi hatóság egyedi eljárásának keretében kibocsátási határértéket, levegővédelmi követelményeket kell megállapítani. A levegőterheltségi szint határértékeit és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeit a 4/2011.(I. 14.) VM rendelet tartalmazza.

A levegőterheltségi szint, a helyhez kötött légszennyező pontforrások, a diffúz források (pl.: hígtrágya tárolók, stb.) vizsgálatára, ellenőrzésére és értékelésére, valamint mindezek üzemeltetőire a 6/2011.(I. 14.) VM rendelet követelményei vonatkoznak.

A légszennyezettség egészségügyi határértékei egyes légszennyező anyagokra vonatkozóan

Légszennyező anyag [CAS szám]	Veszélyességi fokozat	Határérték ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)		
		órás	24 órás	éves
Kén-dioxid [7446-09-5]	III.	250	125	50
Nitrogén-dioxid [10102-44-0]	II.	100	85	40
Szén-monoxid [630-08-0]	II.	10.000	5.000*	3.000
Szálló por (PM_{10})	III.	-	50	40

* Napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma, amelyet az órás átlagok alapján készített 8 órás mozgó átlagértékekből kell kiválasztani.

A község jelenlegi állapotának megfelelő, az alapállapotot jelentő levegőminőségi helyzetének megítéléséhez a terület légszennyezettség paramétereit az egészségügyi határértékekkel kell összevetni.

A nagyobb hőteljesítményű (140 kW_{th} és ennél nagyobb, de 50 MW_{th} -nál kisebb névleges bemenő teljesítményű) tüzelőberendezések légszennyezőanyagainak technológiai kibocsátási határértékeiről a 23/2001. (XI. 13.) KöM rendelet tartalmaz előírásokat. A fűtőmű, erőmű nagyságrendű teljesítményekre (50 MW_{th} felett) külön jogszabályok rendelkeznek.

Egyes tevékenységek és berendezések illékony szerves vegyület kibocsátásainak korlátozásáról illetve az oldószer-felhasználás küszöbértékeiről, valamint kibocsátási határértékeiről külön jogszabály rendelkezik a 10/2001. (IV. 19.) KöM rendelettel.

Figyelembe kell venni az ózonréteget lebontó anyagokkal és egyes fluor tartalmú üvegházhatású gázokkal kapcsolatos tevékenységekről szóló 310/2008. (XII. 20.) Kormányrendelet követelményeket. A tervek készítése időszakában a 3 kg hűtőközeg töltetű légkondicionáló vagy hűtőberendezéseket be kell jelenteni a környezetvédelmi hatóságnak.

A levegő védelméről szóló, módosított 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 5.§-a szerint a bűzkibocsátással járó környezeti hatásvizsgálat köteles, vagy egységes környezethasználati engedély köteles tevékenységek esetén védelmi övezetet kell kialakítani. A védelmi övezetben nem lehet lakóépület, üdülőépület, oktatási, nevelési, egészségügyi, szociális és igazgatási célú épület, kivéve a telepítésre kerülő, illetve a már működő légszennyező források működésével összefüggő építmény. A védelmi övezet kialakításával kapcsolatos költségek viselése a légszennyezőt terhelik.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárások során állapítja meg a környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság az elérhető legjobb technikán alapuló intézkedéseket.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás szabályait a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet határozza meg.

3.2.3. Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodás helyzete

A hulladék az ember mindennapi élete, munkája, gazdasági tevékenysége során keletkező, a keletkezés helyén feleslegessé vált, ott közvetlenül fel nem használható anyag, amelynek kezeléséről külön kell gondoskodni.

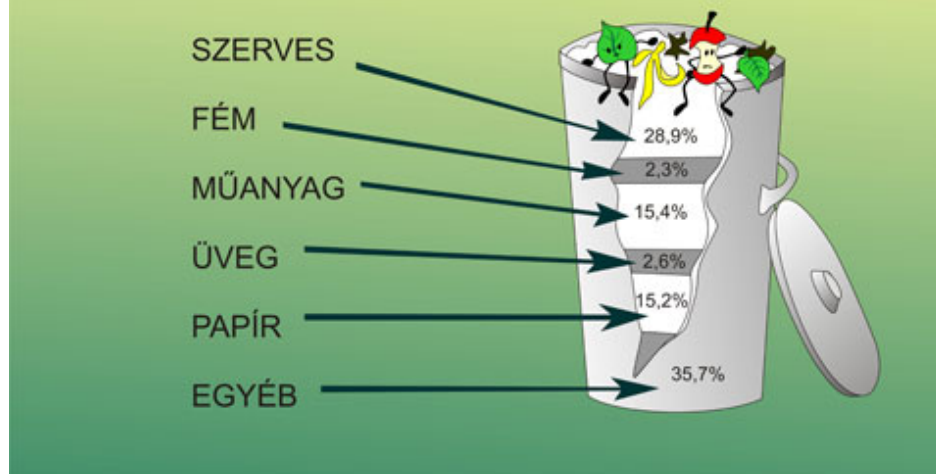
A hulladékok keletkezésük és fajtájuk szerint az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- kommunális szilárd és folyékony hulladék
- termelési hulladék
- veszélyes hulladék

A hulladék gyűjtésével, ártalmatlanításával kapcsolatos tevékenységet a hulladékgazdálkodásról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény alapján kell szervezni és végezni.

HÁZTARTÁSI HULLADÉKOK ÖSSZETÉTELE

A szerves hulladék komposztálható, így nagyban csökkenthető a hulladék mennyisége!

1. számú ábra

Jelenleg a településen megoldott a kommunális jellegű szilárd hulladékoknak engedéllyel rendelkező lerakóba való szervezett szállítása.

A település a működő, illetve a továbbfejlesztésre tervezett Regionális Hulladékgazdálkodási Program keretében végzi a közszolgáltatás ellátását és a fejlesztései megvalósítását.

A regionális hulladéklerakót nem a településen kívánják megvalósítani, így a településeken ezzel kapcsolatban nem szükséges területet biztosítani. Hulladékgyűjtő pontok létesítése segíti a szelektív gyűjtést.

A település a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulás keretei között a Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási Szerződés alapján a Vertikál Közszolgáltató Nonprofit Zrt.-vel áll szerződéses jogviszonyban. A közszolgáltatás ellátásában a DÉLSZOLG Kft. alvállalkozóként működik közre.

A regionális hulladéklerakót nem kívánják a településen megvalósítani, így a településeken ezzel kapcsolatban nem szükséges területet biztosítani. Hulladékgyűjtő udvar és pontok segítik a szelektív gyűjtést.

A hulladékról szóló CLXXXV. Törvény szerint az Országos Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási Terv koncepciójához való illeszkedés feltételei megteremtése jelenleg folyamatban van.

A hulladékgazdálkodással szemben támasztott követelmények

A hulladék gyűjtésével, ártalmatlanításával kapcsolatos tevékenységet a hulladékgazdálkodásról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény alapján kell szervezni és végezni

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. Törvény:

- a 32/A. § (1) bekezdés d.) pontja szerint az állam az, aki elkészíti az Országos Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási tervet, amely többek között meghatározza a közszolgáltatás ellátásának optimális területi lehatárolását és az adott területen minimálisan ellátandó közszolgáltatási feladatokat,
- a 32/A. § (3) bekezdés c.) pontja szerint a Koordináló szerv az, aki az érintett közigazgatási szervezeteknek javaslatot tesz a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás szabályozására.

A hulladék "termelő" köteles gondoskodni a hulladékok előírás szerű gyűjtéséről, tárolásáról, a területről, történő kiszállításáról, valamint ártalmatlanításáról, melynek elsődleges célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszíni és felszín alatti vízbe és levegőbe jutását.

A településen a környezet veszélyeztetésének minimalizálása érdekében kizárólag hulladékszegény technológiák telepítését szabad engedélyezni úgy, hogy a keletkező hulladékok hasznosítására, ártalmatlanítására, rendelkezésre álljon engedéllyel és kapacitással bíró szolgáltató szervezet.

A településen keletkezett lakossági hulladék összetétele rendkívül inhomogén, nagy szervesanyag-tartalmú háztartási hulladék mellett tartalmaz még vegyes kerti és veszélyes hulladékot (növény védőszeres göngyöleg, lejárt szavatosságú gyógyszer, használt elem, stb.) is, ezért elhelyezését rendkívüli gondossággal kell megoldani.

A hulladékgazdálkodásról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény alapján az önkormányzat hulladékgazdálkodási feladatainak ellátása során gondoskodni kell a hulladéklerakók felülvizsgálatáról és továbbüzemeltetésük lehetőségeinek feltárásáról, a hasznosítható hulladékok szelektív gyűjtésének megteremtéséről, a biológiailag lebomló szervesanyag tartalom csökkentéséről (komposztáló telep létesítése).

Meg kell teremteni a hulladékok átvételére egész évben alkalmas gyűjtőpontok és hulladékudvarok kialakításának lehetőségét, a bontási hulladékok válogatását, értékesítését, a megmaradó anyagok esetleges lerakását biztosító telep létesítését.

A 2012. évi CLXXXV. törvény szerint el kellett készíteni a település komplex hulladékgazdálkodási tervét. Az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet elvárásai teljesülésével a települési környezet környezetterhelése minimalizálható.

A köztisztasággal összefüggő, a rendezési tervvel egyidőben meghozandó rendeletben kell meghatározni a közterületen kijelölendő hulladékgyűjtő pontok helyét. A közszolgáltató kiválasztásáról és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződésről a 317/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet, a települési hulladékkezelési közszolgáltatási díj megállapításának részletes szakmai szabályairól a 64/2008. (III. 28.) Kormányrendelet rendelkezik. A hulladékok jegyzékét a hulladékjegyzékről szóló 72/2013. (VIII. 21.) VM rendelet tartalmazza.

A hulladékok közül megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a veszélyes hulladékokra. A veszélyes hulladékok gyűjtésére, kezelésére, tárolására és ártalmatlanítására a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Kormányrendelet előírásai vonatkoznak. A veszélyes hulladék termelő köteles gondoskodni a hulladékok előírás szerű kezeléséről, melynek elsődleges célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszíni- és felszín alatti vízbe és levegőbe jutását.

A hulladékok egyik speciális fajtája az állattenyésztés során keletkező állati tetem, hulladék. Az állati tetemek elhelyezésére az Országos Hulladékgazdálkodási Tervről szóló 110/2002. (XII. 12.) OGY határozat, valamint a hatályon kívül helyezett 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet értelmében 2005. december 31-e után nem történhet döngkútban, döngtéren.

A hatályos jogszabály a 45/2012. (V. 8.) VM rendelet. A döngkút hiánya miatt a fehérje-feldolgozó üzembe való szállítás a megnyugtató hosszú távú megoldás. Ha és amennyiben a foglalkoztatás érdekében állattartó telep létesül, úgy erre is figyelemmel kell lenni.

Az elhullott állatok tetemeinek, mint a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról és az 1774/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1069/2009/EK rendelet 9. cikk szerinti 2. kategóriába sorolt állati hulladéknak ártalmatlanító üzembe történő szállítás céljából erre engedéllyel rendelkező vállalkozásnak való átadása, vagy engedélyezett kikapacitású hulladékégetőben történő elégetése megfelelő.

Az állati tetemeket elszállításukig szilárd padozatú, mosható falfelületű, fedett, zárható, kerítés vonalában elhelyezett és kívülről üríthető hullatárolóban kell elhelyezni.

3.2.4. Zaj- és rezgés elleni védelem

A zaj és rezgés elleni védelem követelményeinek teljesüléséhez a vizsgálati adatok ismeretében, illetve azok értékelését követően kerülhetnek meghatározásra azok az intézkedések és feladatok, melyekkel a meglévő káros mértékű terhelések csökkenthetők, illetve egyidejűleg új terhelések kialakulása megakadályozható.

A környezeti zajforrások közül – a zajforrások jellegének megfelelően – a következők vizsgálata szükséges:

- közlekedési jellegű zajforrások (közúti, vasúti),
- ipari (mezőgazdasági) jellegű zajforrások,
- egyéb jellegű zajforrások (kereskedelmi-, vendéglátó-, kulturális- és sport-létesítmények zajforrásai).

A **közlekedési eredetű** zajforrások közül a **közúti közlekedésből** eredő zajkibocsátás terheli elsősorban a települési környezetet.

Simontornya település közigazgatási területe a 61-es és a 64-es számú másodrendű főutak találkozásában helyezkedik el. A település közúthálózatának gerincét a 61-es és a 64-es számú főutak jelentik, melyek belterületi szakaszai az Ady E. utca és az Igari út. A település főbb lakóutcái a következők: Malom, Pásztor, Óvoda, Gyár, Petőfi S., Dózsa Gy., József A., Széchenyi, Sándor J., Felszabadulás, László király, Táncsics M., Bem, Hársfa és Szilva utcák.

A 61-es számú főút felújítását követően a nagy teherforgalom, illetve a nyári időszakban a Balaton felé irányuló nagy forgalom miatt, jelentős mértékű zajterhelés éri a nyomvonalak melletti lakókörnyezetet.

Mind a főutak, mind az összekötő utak, valamint pedig a lakó utak melletti területek funkciója részben tömör városias, részben laza, családi házas beépítésű lakóterület.

A **közúti közlekedés** által okozott zajterhelés alapvetően a járműforgalom nagyságától, összetételétől, azok haladási sebességétől és a környezet beépítettségétől függ. A kialakuló zajterhelés nagyságát befolyásolja továbbá az útpálya kialakítása, az útburkolat minősége, az út emelkedése, és a zaj terjedésére hatással lévő egyéb körülmények.

A települést érő, a közúti közlekedésből eredő terhelések nagysága, a zajkibocsátás mértéke számítással jól meghatározható.

A forgalmi adatok ismeretében a közúti közlekedési zaj mértéke a 25/2004. (XII. 20.) KvVM r. 2. sz. melléklet szerint kerülhet meghatározásra.

A forgalom nagyságának figyelembevétele a Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Rt. által kiadott „Országos Közutak 2015. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma” adatainak, és az ÚT 2-1.302.2003 „Közutak távlati forgalmának meghatározása előrevelítő módszerrel” című Útügyi Műszaki Előírás által megadott forgalomfejlődési szorzók alkalmazásával kapott értékeivel történik.

A 61. számú főút zajkibocsátása 7,5 m referenciatávolságban

61. sz. főút	Átlagos napi forgalom járműkategóriánként (j/nap)								Zajkibocsátás (dB)	
	Szgk	Kis teher	Busz	Csukl. busz	Könnyű tehergkcs.	Nehéz tehergkcs.	Szerelvény	Motor k. seb.	nappal	éjjel
2003.	3.130	694	82	0	205	139	288	15	66,4	60,0
2005.	3.787	840	75	0	244	164	341	15	67,2	60,8
2010.	4.163	923	80	0	271	181	375	15	67,6	61,2
2015.	4.539	1.006	82	0	295	198	410	16	68,0	61,5

A 64. számú főút zajkibocsátása 7,5 m referenciatávolságban

64. sz. főút	Átlagos napi forgalom járműkategóriánként (j/nap)								Zajkibocsátás (dB)	
	Szgk	Kis teher	Busz	Csukl. busz	Könnyű tehergkcs.	Nehéz tehergkcs.	Szerelvény	Motor k. seb.	Nap-pal	éjjel
2003.	1.591	280	70	0	136	105	167	44	64,1	57,7
2005.	1.925	339	65	0	162	124	197	42	64,8	58,4
2010.	2.116	373	68	0	180	137	217	44	65,2	58,8
2015.	2.307	406	70	0	196	149	238	45	65,6	59,2

1. járműkategória: személy - és kisteher-gépkocsi
2. járműkategória: könnyű tehergépkocsi, autóbusz, motorkerékpár
3. járműkategória: nehéz tehergépkocsi, szerelvény, csuklós autóbusz

A táblázatokban szereplő zajkibocsátási értékek 7,5 m-es referencia távolságra vonatkoznak, mely referencia távolság az út tengelyétől számított távolság.

A főutak mentén, található lakóterületeken a lakóépületek jellemző távolsága a közút tengelyétől számítottan 8-15 m. Ezeknek a távolságoknak a csillapítása 0,4 dB-3,8 dB között van.

Jelen vizsgálat esetében a 27/2008. (XII. 3.) KvVM – EüM együttes rendelet 3.sz. mellékletében előírt határértékek csak összehasonlító adatként szolgálnak, mivel már kialakult beépítési és közlekedési móddal állunk szemben.

A forgalmi adatokból és beépítési körülményekből számított zajkibocsátási értékek a vizsgált terület zajhelyzetének minősítésére szolgálnak.

A vizsgálati értékek alapján – figyelemmel a fentiekben leírtakra – megállapítható, hogy a főutak melletti területeket a megadott irányértéknél nappali időszakban 1-3 dB-el, éjszakai időszakban 5-7 dB-el, illetve 3-4 dB-el nagyobb terhelés éri.

A település lakóterületén áthalad a Pécs-Budapest villamosított, egypályás vasúti fővonal.

A vasúti pálya vasbeton aljas, hézag nélküli, hegesztett sínkötésű. A zajtól védendő lakóterület nyugati irányban mintegy 600 m hosszban található a vasúti pálya mentén. A Felszabadulás utca lakóházainak mindegyike a vasút tengelyétől számított 50 m-en belül található.

A **vasúti közlekedésből** eredő zajkibocsátás mértéke az MSz-07-2904-1990. számú Közlekedési Ágazati Szabvány alapján jól meghatározható. A forgalmi adatokat a MÁV Rt. Pécsi Állomásfőnöksége korábban szolgáltatta, azonban nincs eltérés a korábbi forgalomhoz képest.

Mértékadó vonatforgalom nappal, 06⁰⁰-22⁰⁰-óra között

Vonat típus	Vonattajta	Darabszám db	Sebesség Km/ó	Hossz m	L _{Aeqi 25} dB
Személy	Nemzetközi gyors	2	120	98	44,7
	Belföldi expressz	16	120	98	53,7
	Belföldi gyors	10	100	98	50,1
	Távolsági személy	9	100	98	49,6
	Helyi személy	-	-	-	-
	Szerelvényvonat	-	-	-	-
	Postavonat	-	-	-	-
A személyforgalom egyenértékű A-hangnyomásszintje					56,6
Teher	Gyorsteher	4	90	375	54,5
	Irányvonat	-	-	-	-
	Közvetlen teher	12	75	375	51,4
	Tolatós teher	2	60	375	44,8
	Forda teher	8	75	375	52,8
A teherforgalom egyenértékű A-hangnyomásszintje					58,1
Eredő egyenértékű A-hangnyomásszint, nappal					60,4

Mértékadó vonatforgalom **éjjel**, 22⁰⁰-06⁰⁰óra között

Vonat típus	Vonattípus	Darabszám db	Sebesség Km/ó	Hossz m	L _{Aeqi25} dB
Személy	Nemzetközi gyors	-	-	-	-
	Belföldi expressz	-	-	-	-
	Belföldi gyors	-	-	-	-
	Távolsági személy	4	80	98	47,2
	Helyi személy	-	-	-	-
	Szerelvényvonat	-	-	-	-
	Postavonat	-	-	-	-
A személyforgalom egyenértékű A-hangnyomásszintje					47,2
Teher	Gyorsteher	-	-	-	-
	Irányvonat	-	-	-	-
	Közvetlen teher	5	75	375	50,7
	Tolatós teher	-	-	-	-
	Forda teher	-	-	-	-
A teherforgalom egyenértékű A-hangnyomásszintje					50,7
Eredő egyenértékű A-hangnyomásszint, éjjel					52,3

Pályaszerkezet: hegesztett sínkötésű pálya

Vizsgálati értékek:

L_{Aeq} (25 m) nappal = 61 dB, L_{Aeq} (25 m) éjjel = 52 dB

A vasúti zaj esetében ugyanazok a megállapítások érvényesek, mint a közúti zaj esetén leírtak. A KÖM-EÜM együttes rendelet 3. sz. mellékletében, vasúti fővonal melletti lakóterületeken megengedett zajterhelési határértékek nappal 65 dB. Éjjel 55 dB, melyek jelen vizsgálat esetében irányértékként kezelendők. Amennyiben a modellel kapott értéket az irányértékekkel összehasonlítjuk, megállapítható, hogy a jelenlegi forgalmi adatok alapján a zajterhelés mértéke az irányértékek alatti, vagy ahhoz közeli érték. Tudni kell azonban, hogy ez a megállapítás a nappali 16 órás, illetve az éjszakai 8 órás időtartamra vonatkozik.

A vasúti forgalom zavaró hatása abból ered, hogy egy-egy szerelvény elhaladásakor, bár rövid ideig, de 80-90 dB-es zajszintek is jelentkezhetnek, melyek a vasutak melletti lakóterületen élő emberek nyugalmát nagymértékben zavarják, és szinte lehetetlenné teszik az éjszakai pihenést.

Ennek fokozatos csökkentésére mielőbbi intézkedés szükséges, melynek egyik eszköze a területrendezés, területfejlesztés.

A vasút melletti teherpályaudvari rakodóterületen végzett kocsirendezés és egyéb pályaudvari műveletek, mozgatások, okozta zajterhelés, mely a zajvédelmi szabályzat szerint üzemi zajként kezelendő, esetenként jelentősebb mértékű zajterhelést. A nappali 16 órában jelentkező zajterhelés – mivel éjszakai időszakban csak kivételesen van rakodás – nem választható el merés technikailag a közúti forgalom okozta zajterheléstől.

A vasúti zajterhelő hatásának csökkentésére szükséges intézkedések végrehajtásáról részben a területrendezés, területfejlesztés során kell gondoskodni, illetve a végrehajtást szabályozni.

A fejlesztés, területrendezés során feladat továbbá olyan közúthálózat és területhasználatok kialakítása, mely megfelelő kapcsolatot biztosít a település számára a térség megközelítésére és a település forgalmának biztonságos, folyamatos lebonyolítását teszi lehetővé, valamint javítja a település zajhelyzetét.

Az **ipari jellegű** zajforrások terhelő hatása kisebb területet érint, hatása azonban koncentráltabban jelentkezik.

Simontornya város területén ipari terület található a településközpont közelében Gyár utca keleti oldalán. A területen több kisebb-nagyobb ipari-kereskedelmi tevékenységet folytató cég üzemel. A vállalkozások egy része raktározási tevékenységet végez, mely által a Gyár utcában az átlagosnál nagy mértékű a teherforgalom. Maguk a tevékenységek azonban jellegüknél és intenzitásuknál fogva nem jelentenek zavaró terhelést a közeli lakóterületre.

További ipari területek találhatóak a 61-es számú főút déli oldalán, a település északi részén a lakóterületektől nagy távolságra. A tevékenységekből eredő zajkibocsátás a nagy távolságokból adódóan nem jelent zavaró hatást a lakókörnyezetre.

Kisebbségi kiterjedésű iparterület található a 64-es számú úttól északra.

Az ipari terület területe elegendő távolságra van a lakóterülettől ahhoz, hogy az üzemi létesítmények zajkibocsátása ne haladja meg a zajterhelési követelményeket. A település keleti részén a Beszédes Ferenc utca keleti oldalán nagyobb kiterjedésű ipari terület található. A telephelyeken végzett tevékenységből eredő zajkibocsátás a lakóterülettől való nagy távolság következtében már nem jelent terhelést a védett területen.

Kisebbségi üzemi létesítmények lakóterületen, lakóépületek közé ékelődve működnek, illetve olyan kis üzemek, amelyeket a lakóépületek fokozatosan körbevettek, pl. szikvízüzem, édesipari termékgyártó üzem, pékség, varroda, tűzép.

Az üzemi létesítmények egy része a telepengedélyezési eljárás során igazolta a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését, másik része a lakóterülettől való nagyobb távolság, illetve az üzemelési körülményből adódóan nem jelent káros mértékű zajterhelést a közvetlen környezetre.

A település teljes területén megengedett az 1-2 fős vállalkozások végzése, melyek esetenként jelentenek időszakosan zavaró mértékű zajterhelést a környezetükre.

Ilyen tevékenységek: autószerelő, asztalos, árufuvarozó, kőműves, géplakatos, műkőkészítő, kőfaragó, gumijavító, bútorasztalos, esztergályos, szűcs, pék stb.

Az **egyéb jellegű zajforrások** közé tartoznak a szórakoztatóipari, illetve vendéglátó létesítmények (italboltok, presszók, büfék) működési jellegükből adódóan közvetlen környezetüket terhelhetik. A lakossági zavarást általában a hangosító berendezések okozzák, panaszra adhatnak okot.

Hangosító berendezésekre képviselőtestületi rendeletben elfogadott határérték betartását kell megkövetelni. Hangosító berendezésnek minősül a zenegép (diszkóban, étteremben, rendezvények során, stb.), hangszórón közvetített ének és még tovább lehetne sorolni.

A jogszabály értelmében a szórakoztatóipari létesítmények, illetve hangosító berendezések is üzemi létesítménynek minősülnek, ezért a környezetükben is gondoskodni kell a zajterhelési határértékek betartásáról.

Összefoglalóan megállapítható, hogy Simontornya településen elsősorban a közlekedési zaj terheli a lakóterületet, de az üzemi létesítmények is jelenthetnek esetenként rövid idejű, a megengedettnél nagyobb mértékű zajterhelést.

Fontos feladat tehát a csendes és nyugodt környezet biztosítása érdekében a területrendezés, területfejlesztés eszközeinek megfelelő alkalmazása, a helyi szabályok megalkotása és érvényesítése, melyekkel csökkenthetők a káros mértékű terhelések, és egyidejűleg az új terhelések kialakulása megakadályozható.

Környezeti zajvédelmi követelmények

A környezeti zaj- és rezgésvédelem területén érvényes rendeletek, előírások megtartásával biztosítható a környezetvédelmi szempontból is megfelelő települési környezet kialakítása.

A területrendezés, településfejlesztés során kell érvényesíteni azokat az előírásokat, melyekkel a káros hatások kialakulása megelőzhető, a meglévő hatások csökkenthetők, illetve bizonyos területeken a kedvező állapot megtartható.

A környezeti zaj- és rezgésvédelmi követelményeket a környezeti zaj- és rezgés elleni védelem egyes kérdéseiről szóló 284/2007.(X. 29.) Kormányrendelet, továbbá a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgés kibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007 (XII. 18.) KvVM rendeletek tartalmazzák.

A megengedett zaj- és rezgésterhelési határértékeket a területi funkciótól függően külön a nappali (6⁰⁰-22⁰⁰) és külön az éjszakai (22⁰⁰-6⁰⁰) időszakra vonatkozóan a 27/2008.(XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet mellékletei tartalmazzák.

A Kormányrendelet értelmében a környezetbe zajt vagy rezgést kibocsátó létesítményeket úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy a védendő területen, épületben és helyiségben a zaj- vagy rezgésterhelés megfeleljen a követelményeknek. Védendő területeket, pedig úgy kell kijelölni, hogy a megengedett határértékek teljesüljenek.

A rendelet meghatározza a létesítéssel kapcsolatos követelményeket is. E szerint zajt kibocsátó berendezés, telephely, tevékenység úgy létesíthető, illetve üzemeltethető, hogy környezeti zajkibocsátása nem haladhatja meg a jogszabályban előírt zajterhelési határértékeket. Jelenleg a 27/2008.(XII. 3.) KvVM-EÜM együttes rendeletben foglaltak.

Meglévő közlekedési útvonalak melletti, új tervezésű, vagy megváltozott övezeti besorolású területeken, megfelelő beépítési távolság meghatározásával és betartásával, illetve műszaki intézkedésekkel kell biztosítani az előírt zajterhelési határértékek teljesülését.

Korszerűsítés, útkapacitás bővítés esetében, ha a változást megelőző állapotban már határérték túllépés állt fenn, akkor legalább a változást megelőző zajterhelés a követelmény.

Új út létesítésének (tehermentesítő út), a forgalmi viszonyok lényeges és tartós megváltozását eredményező felújítása, korszerűsítés tervezésekor a zajterhelési határértékeket érvényesíteni kell.

Ennek érdekében a hosszú távra tervezett forgalom figyelembevételével zajcsökkentő létesítmények, berendezések alkalmazását kell szükség esetén előírni és biztosítani. Jelenleg a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EÜM rendelet 3. sz. melléklete határozza meg.

A forgalmi adatok ismeretében a közúti közlekedési zaj mértéke a 25/2004. (XII. 20.) KvVM r. 2. sz. melléklet szerint kerül meghatározásra.

A forgalom nagyságának figyelembevétele a Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Rt. által kiadott „Országos Közutak 2015. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma” adatainak, és az ÚT 2-1.302.2003 „Közutak távlati forgalmának meghatározása előrevelítő módszerrel” című Útügyi Műszaki Előírás által megadott forgalomfejlődési szorzók alkalmazásával kapott értékeivel történik.

Zajterhelési határérték új utakra, vagy megváltozott területi funkcióra a 27/2008. (XII. 3.) KvVM – EÜM együttes rendelet 3. sz. melléklete alapján.

A település területére, az OTÉK szerint meghatározott terület-felhasználási egységekre, illetve a beépítésre szánt területek esetén építési övezetekre, beépítésre nem szánt területek esetén övezetekre vonatkozóan, a zajterhelési határértékeket tartalmazó KvVM-EÜM együttes rendelet figyelembevételével a következő határértékek érvényesítendőek.

Üzemi-, szolgáltató létesítmények esetében

Sor-szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L_{TH}) az L_{AM} megítélési szintre (dB)	
		N	É
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület , gyógyfürdő	45	35
2.	Kisvárosias, kertvárosias, falusias lakóterület, különleges területek közül az oktatási létesítmények területe , temetők és a zöldterületek	50	40
3.	Nagyvárosias lakóterület, vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

Védett létesítmény, épület (lakó- és intézményépület) nélküli ipari- gazdasági területekre a hivatkozott KvVM-EÜM együttes rendelet nem állapít meg zajterhelési határértékeket.

Közlekedési létesítmények melletti területeken megengedett zajterhelési határértékek

Sor-szám	Területi funkció	Határérték (L_{TH}) az $L_{AM, kö}$ megítélési szintre (dB)					
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutak-tól, illetve vasúti mellékvonaltól származó zajra		a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi és főutaktól származó zajra	
		N	É	N	É	N	É
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület , gyógyfürdő	50	40	55	45	60	50
2.	Kisvárosias, kertvárosias lakóterület, különleges területek közül az oktatási létesítmények területe , temetők és a zöldterületek	55	45	60	50	65	55
3.	Nagyvárosias lakóterület, vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55

Újonnan létesülő lakó- és közösségi épületekben a külső környezetből származó rezgések megengedett egyenértékű, súlyozott rezgés gyorsulás értékeit a KvVM-EÜM együttes rendelet 5. sz. melléklete tartalmazza.

3.2.5. Táj- és természetvédelem

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

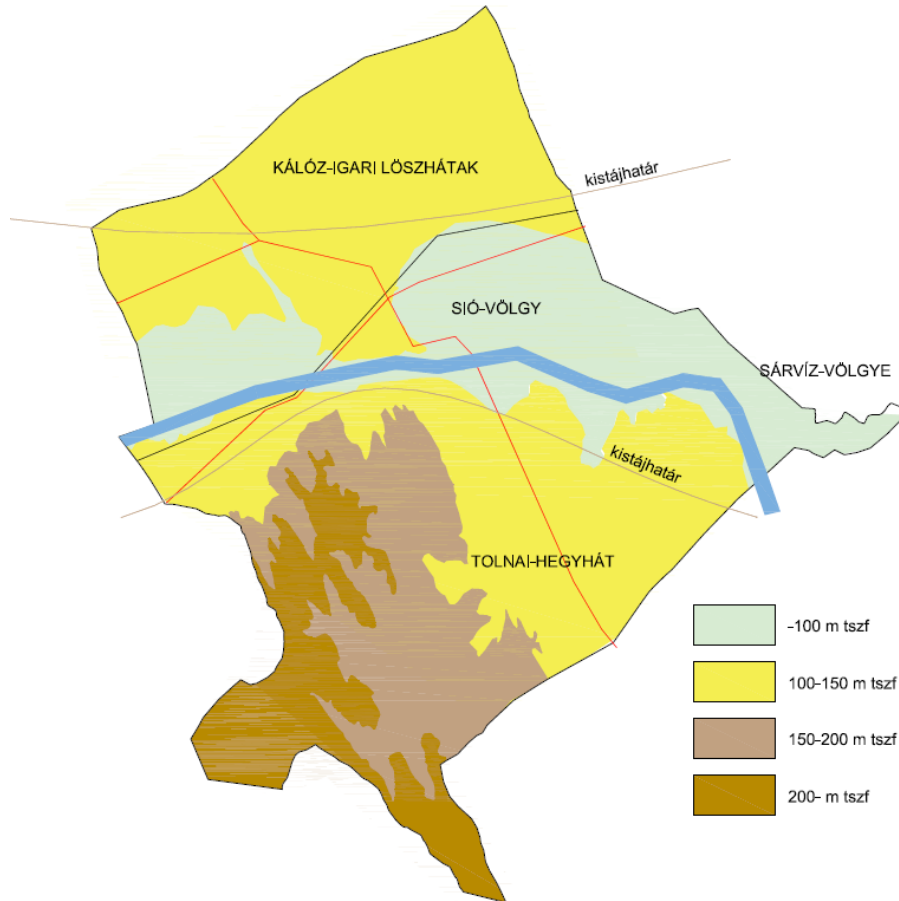
A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

TÁJI BESOROLÁS

- Nagytáj: Alföld
- Középtáj: Mezőföld
- Kistáj: Sió-völgy, Kalóz-Igari löszhátak, Tolnai-hegyhát

3.2.5.1. TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

Simontornya három kistáj találkozásánál fekszik, belterülete nagyrészt a Sió-völgyben, külterületének északi fele a Kalóz-Igari löszhátakon, déli fele pedig a Tolnai Hegyháton fekszik. A Sió-völgye ezen a szakaszon az alföldi Mezőség és a Dunántúli-dombság határa is egyben. Keletről a Sárvíz-völgy határolja. Ez a sajátos helyzete tette lehetővé a város kialakulását, és határozza meg külterületének táji szerkezetét. A Sió-menti árterek határa kb. a vasút vonalával esik egybe. A 110-120m tszf területek még szintén völgyalji elhelyezkedésűek, és gyakran vízállásosak. A 110-150m tszf szinteken alakult ki maga a város, illetve a környező mezőgazdasági területek nagy része. A lakóterületek mellett a szántók jellemzik ezt a térszínt. A 140m feletti részeken jelennek meg a szőlők és gyümölcsösök, 180-200m tszf felett az erdők dominálnak. A Tolnai Hegyhát kistájat 220-240 méter átlagmagasságú lapos tetejű hegyhátak és a közöttük húzódó nagy mélységű (100-120 méter) eróziós völgyek jellemzik. A hátak D-DK-i irányban enyhén lejtjenek. A Sió-völgyre néző oldalát 80-150 méter magas, meredek (20-25°-os) letörések jellemzik. A relatív relief átlagos értéke 79 m/km². A Sió-völgy fölé magasodik a belterület délnyugati oldalához tapadó Szőlőhegy (Derék-hegy), melynek területei a Tolna borvidék részét képezik. Simontornya területének domborzati viszonyait a 2. számú ábra mutatja be.

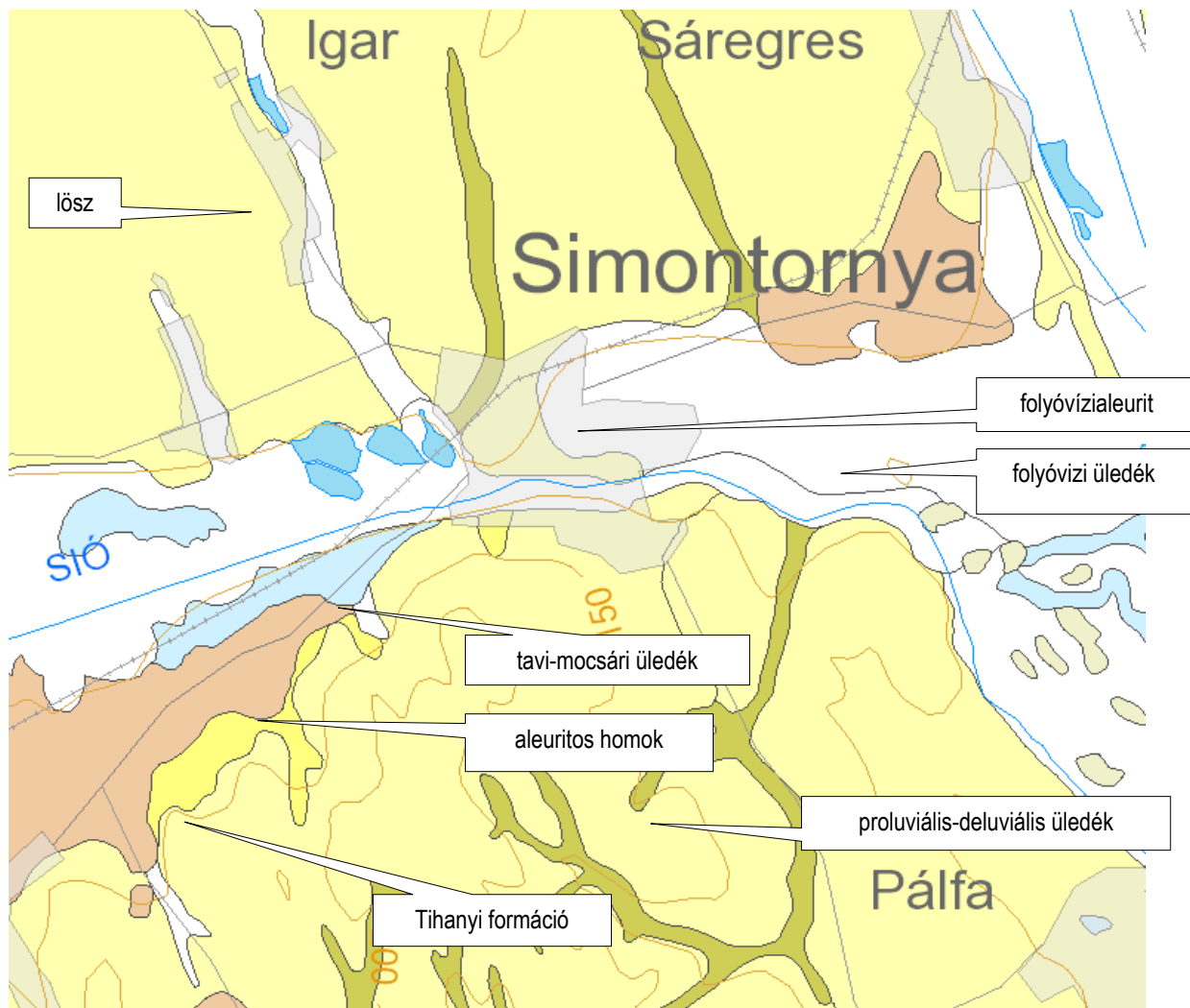

2. számú ábra: Simontornya területének domborzati viszonyai

A Sió völgy a csatorna 1863-as, majd a századfordulótól a háború utáni elhúzódozó fokozatos szabályozásáig és lecsapolásáig mocsaras-lápos terület volt: állandóan és időszakosan vízzel borított árterek tagolták. Mély fekvésű meder közeli területeit holocén korú öntésképződmények (agyag, kőzetliszt, iszap, homok, kavics, szerves anyag) töltik ki.

A terület általános földtani felépítéséből és morfológiájából következően a felszínmozgásos jelenségek kialakulására leginkább hajlamos területek az erózió érzékeny kőzetliszt, futóhomok változatokkal borított meredek domb- és eróziós vízfolyásokat kísérő völgyoldalak, valamint a mesterséges emberi beavatkozások eredményeképpen létrejött nagyméretű bevágások, feltöltések, rézsűk, mélyutak környezete. A felszínmozgásból származó káros jelenségek kialakulásának lehetősége jelentősen csökkenthető a csapadékvíz-elvezetés gondos tervezésével, a meglévő rendszerek folyamatos karbantartásával, valamint a vízfolyásmedrek területén a felszíni vizek akadálytalan és eróziómentes elvezetésének biztosításával.

A település földtani térképét ld. a 3. számú ábrán.

3. számú ábra: Simontornya környékének földtani térképe (Forrás: MFGI)

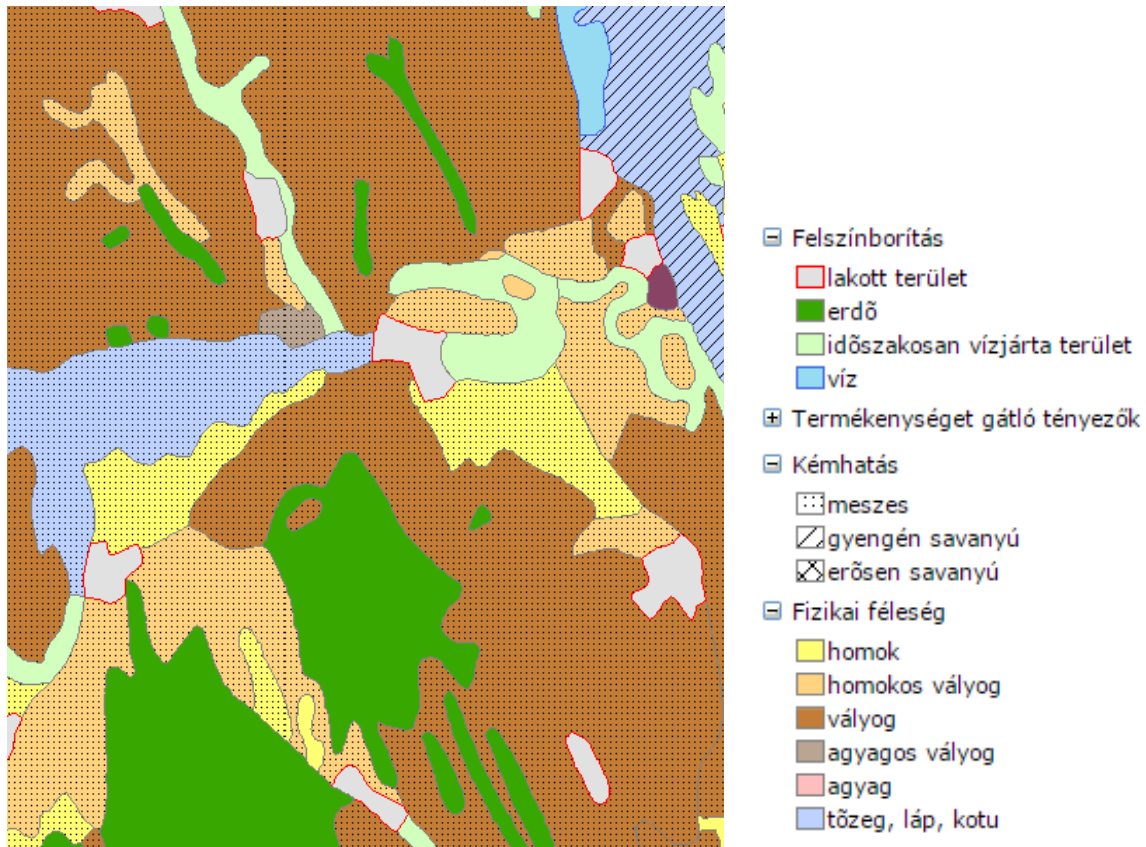
A város és térségének éghajlatára a mérsékelt meleg, mérsékelt nedves éghajlat jellemző. Az évi középhőmérséklet: 10-11°C; a csapadék évi összege: 600-650 mm; az évi napfénytartam: 1950-2050 óra; a fagyos napok száma: 80-90 nap. Ezek az éghajlati jellemzők mezőgazdasági szempontból igen kedvezőek. A hőmérsékleti viszonyok szinte minden hazánkban termesztett növény számára megfelelőek.

Simontornya a Sió - Sárköz völgyének északi kapuja. A Sió kettészeli a város belterületét, amely egy kissé elfordul a folyótól. A Sió vízhozamát a csapadék mellett a Balaton vízszintjének mesterséges szabályozása határozza meg, sokévi átlag alapján közepes vízhozamú, 22,5 m³/s.

A Mezőföld esővizének egy részét a Bozót-patak vezeti le a Sióba, melynek betorkollása Simontornyán található a Sió közúti és vasúti hídjánál. A talajvízszintjét a csapadék mellett a domborzati viszonyok határozzák meg. Szintje a déli platókon 8-10 méter, a lejtőkön 4-8 méter, a völgytalpon pedig 2-4 méter.

Simontornyán a felszíntől karbonátos talajok és a gyengén savas talaj jellemző.

A talajok túlnyomó része jó víznyelésű és vízvezető-, illetve vízraktározó képességű, jó víztartó-képességű talajok közé tartozik. A többi talaj nagy víznyelésű és vízvezető-képességű, közepes vízraktározó képességű, gyengén vízzáró talaj. A meredekebb hegyoldalak erózióveszélyesek, ezeken az erdők elsődleges rendeltetése védelmi jellegű. A jellemző talajtípusokat a 4. számú ábra mutatja be.

4.számú ábra: Simontornya talajai (Forrás: <http://map.georgikon.hu>)

Simontornya területe a Balaton déli partja és a Tolnai-hegyhát közti, főleg löszből felépülő dombvidék, amely sajátosan átmeneti jellegű terület. A természetes növényzet legfontosabb jellegzetessége az illír (nyugat-balkáni) és a pannon flóra közötti átmenetiség.

A Tolnai-hegyhát legmagasabb pontjain megjelenő illír gyertyános-kocsánytalan tölgyesek és mézskedvelő- tölgyesek helyén már nagyobb részt kultúrerdők vannak, és a természet közeli állományok aránya alig néhány százalék. Az alacsonyabb területeken, vagyis a terület legnagyobb részén az ezüsthársas-cserestölgyesek voltak jellemzőek, melyeket azonban csaknem kiirtották. Helyüket mezőgazdasági területek foglalják el. A löszplató peremének völgyeiben igen fajgazdag xerofil és xeromezofillössztyepp rétek, szép szegélycserjések, valamint a tatárjuharos lösztölgyes unikális fragmentumai figyelhetők meg.

A Sió egykor meanderező medre helyett ma már csatorna szállítja a vizet, a völgy korabeli mocsarait, mocsár- és láprétjeit vízvezető árkokkal jelentős részben kiszárították.

A lecsapolások miatt csak időszakosan belvizes területeken szántók kerülnek el. Újabban a mocsarak egy részéből halastavakat alakítottak ki. Jelen vannak a különböző faültetvények: a laposokban főként nemesnyárasok, a löszplató peremén akácok. Az intenzív tájtalakítás miatt a Sió-völgyi ökológiai folyosó helyenként igen keskeny, de még sokfelé megfigyelhetők a természetközeli élőhelyek jó állapotú, fajgazdag maradványai.

A Sió alluviumán kívül a kistájhoz tartoznak a nyugat-mezőföldi lösztábla peremi löszvölgyeinek alsó szakaszai, az erdőssztyepp fragmentumaival. A nádasokhoz rendszerint magassásrétek csatlakoznak.

A mocsárrétek általában jó regenerációs képességűek és fajgazdagok, a magasabb térszíneken egyes foltjaik kiszáradtak. A Siótól távolabbi pangó vizű talajokon helyenként üde láprétek élnek. A réteket többnyire kaszálják, a szárazabbakat néhol legeltetik. A kisebb csatornák és árkok (holtágak) mentén az egykori ligeterdők maradvány fasorai is fellelhetők (bennük magyar kőris – *Fraxinus angustifoliasubsp. danubialis*, fekete nyár – *Populus nigra*, mézgás éger – *Alnus glutinosa*).

A terület állatvilágának legfontosabb jellegzetessége szintén a pannon és illír fauna közötti átmenetiség. A terület az Illír faunakörzethez (Illyricum) tartozik. A természet közeli élőhelyek kis területi kiterjedése miatt az eredeti állatvilág faj- és egyedszáma is erősen lecsökkent. Különösen igaz ez a nagyobb részt szántóföldi művelés alatt álló területekre. Természetszerű élőhelyek találhatóak a Sió-völgy ártéri területein, valamint a Tolnai-hegyhát erdővel borított részein.

A nagyobb vízfelületek környékén vízimadarak a vonulási időszakban figyelhetők meg. Az énekesmadarak többsége szintén védett, gyakori a fülemüle, az énekes nádiposzáta és a nádi rigó, a nedves réteken táplálkozik a fokozottan védett fehér gólya. A jellemző ragadozó madarak közül a barna rétihéját kell kiemelnünk.

Általában a mezőgazdasági területek és települések állatvilága szegényes, de a kistérségben az összes élőhely típus között ennek az élőhelynek a legnagyobb a kiterjedése és az állatvilágot érintő emberi zavaró hatás is itt érvényesül leginkább. Természetvédelmi szempontból a védett és fokozottan védett állatfajok területtől függetlenül mindenhol védelmet élveznek.

3.2.5.2. TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET

A település tájszerkezetét az elsősorban a domborzati és borítottsági viszonyokból fakadó tájhasználatok és a vonalas szerkezeti elemek határozzák meg. A különböző tájhasználatok alakítják ki a település külterületének tájmintázatát, azaz a tájat felépítő természetes, és ember által kialakított tájfoltok tájgeometriai megjelenését.

Ennek vizsgálatához a homogének tekinthető alapegységeket a CORINE klasszifikáció alapján az 5. számú ábrán mutatjuk be.

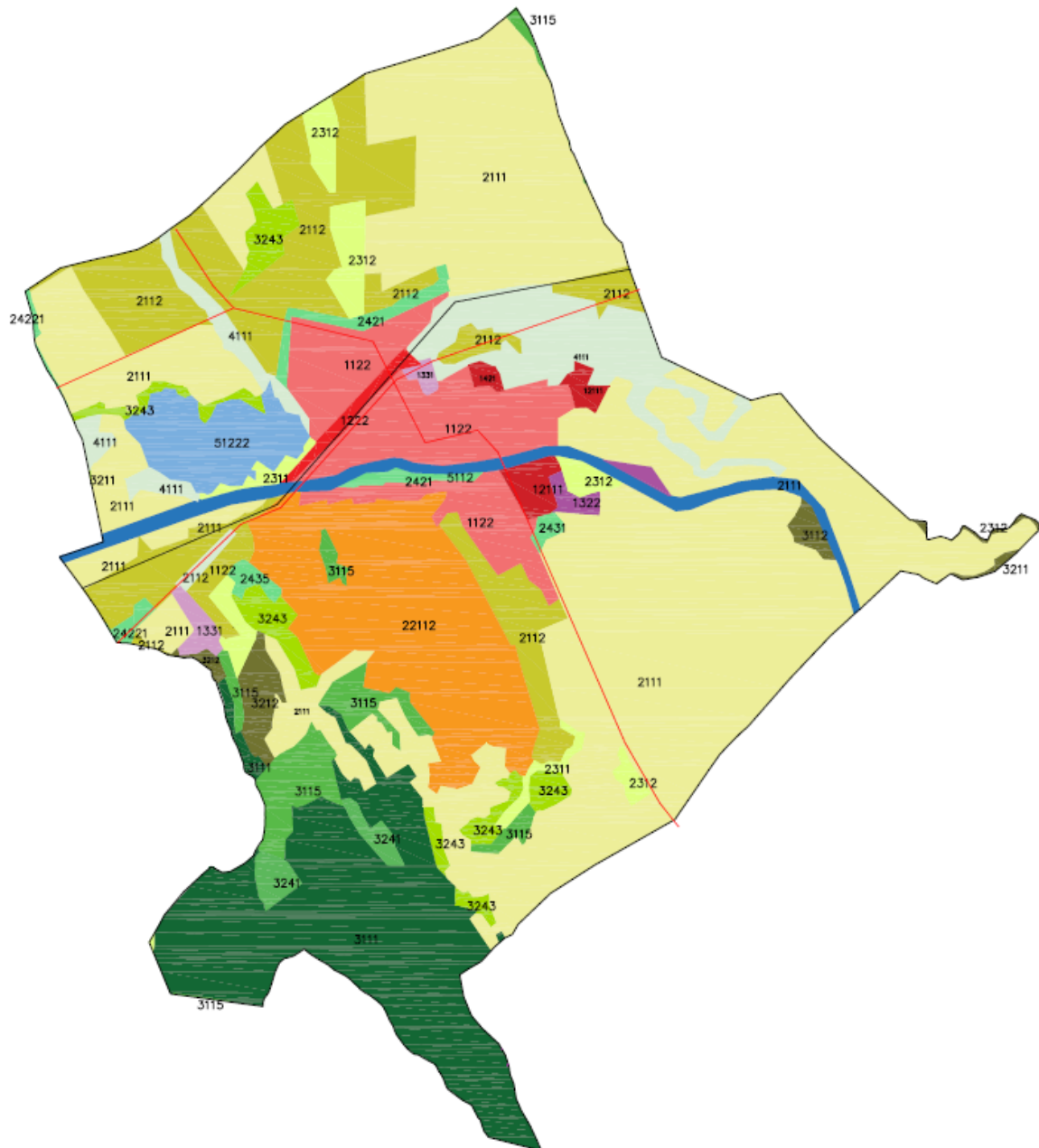
A táj működéséről sok információt nyerhetünk abból, hogy a táj milyen vizuálisan elkülöníthető egységek mozaikjából épül fel. A táj külső megjelenése nem tökéletes leképezése a táj funkcionális működésének, de számos lényeges tájműködési kérdésre – például tájérzékenység, antropogén átalakítottság mértéke, stb. – megfelelő biztonsággal lehet következtetni.

A külterületi tájszerkezet rendkívül változatos. A talajminőség és a domborzati adottságok következtében szántóföldi növénytermesztésre kiválóan alkalmas, de megtalálható a rét-legelőgazdálkodás is. Apróbb és nagyobb kiterjedésű gyepterületek egyaránt előfordulnak.

A vizenyős területeket nádasok borítják. Az igazgatási területet kelet-nyugati irányban metsző Sió-csatorna rendezett medervonalával jelentős élő vízfolyás, amely karakteres eleme a tájnak. A Sió-csatornán kívül több kisebb-nagyobb vízfolyás is található a területen, ezek közül legjelentősebb az észak felől a város területére érkező Bozót-patak.

Jelentős az állóvizek területe is. A halastavak elsősorban gazdasági célokat szolgálnak, de a táj diverzitását is jelentősen erősítik.

A belterület délnyugati oldalához kapcsolódik a szőlőhegy, melynek területe a Tolnai borvidék részét képezik. A külterület jelentős művi elemei a lakóterülettől kellő távolságra fekvő majorok (János major és Némedi major), ahol állattartó telepek működnek. A szőlőhegytől délre honvédelmi célokat szolgáló objektum (katonai lőtér) terül el.

JELMAGYARÁZAT:

1.1.2.2. Nem összefüggő, családi házas és kertes beépítés

1.2.1.1. Ipari és kereskedelmi egységek

1.2.2.2. Vasúthálózat és csatlakozó területek

1.3.2.1. Szilárd hulladéklerakó helyek

1.3.2.2. Folyékony hulladéktároló telepek

1.3.3.1. Építési munkahelyek

1.4.2.1 Sport
létesítmények

2.1.1.1 Nagytáblás szántóföldek

2.1.1.2 Kistáblás

szántóföldek

2.3.1.1. Intenzív legelők és erősen degradált gyepek bokrok és fák
nélkül

2.3.1.2. Intenzív legelők és erősen degradált gyepek fákkal és
bokrokkal

2.4.2.1. Komplex művelési szerkezet épületek nélkül

2.4.2.2. Komplex művelési szerkezet szórt elhelyezkedésű épületekkel,
tanyák

2.4.3.1. Mezőgazdasági területek túlsúlyban szántókkal és jelentős természetes
vegetációval

2.4.3.5. Mezőgazdasági területek állandó kultúrák jelentős előfordulásával, és szórt
megjelenésű természetes vegetációval

3.1.1.1. Zárt lombkoronájú természetes lombhullató erdők nem vizenyős területen

3.1.1.2 Zárt lombkoronájú természetes lombhullató erdők, vizenyős
területen

3.1.1.5 Lombos erdő ültetvények

3.2.1.2. Természetes gyepek fákkal és
cserjékkel

3.2.4.1. Fiatalos erdők és
vágásterületek

3.2.4.3. Spontán cserjésedő-erdősödő
területek

A felszínborítottság mellett jól mutatja a tájhasználatból adódó szerkezeti
hangsúlyokat a közigazgatási és ezen belül a külterületek hasznosítása, és ezek %-os
megoszlása, amelyet az alábbi táblázatokban mutatunk be:

Fekvés	Összes terület (m ²)	%
belterület	3 654 694	10,8
külterület	27 408 141	81,0
zártkert	2 771 538	8,2
ÖSSZESEN	33 834 373	100

művelési ág	összes alrészlet terület (m²)	összes terület %-a	külterület %-a
erdő	5078522	15,01	18,53
gyep (legelő)	2868637	8,48	10,47
gyep (rét)	1075565	3,18	3,92
gyümölcsös	140076	0,41	0,51
halastó	658100	1,95	2,40
kert	144368	0,43	0,53
kivett	5654464	16,71	20,63
nádas	694475	2,05	2,53
szántó	16326484	48,25	59,57
szőlő	1193682	3,53	4,36

A művelési ágak és a szakigazgatási nyilvántartás adatainak összevetéséből kiderül, hogy az ingatlan-nyilvántartásban mintegy 4 hektárral nagyobb az erdő művelési ágú területek mennyisége.

A település közigazgatási területén az Országos Erdőadattár 467,57 ha erdővel borított, és 36,19 ha nem erdővel fedett, de az erdőtervben szereplő ún. egyéb részletként megjelölt területet tart nyilván.

Az erdőszűkség mértéke az országos átlagnál valamivel alacsonyabb, és elsősorban a külterület déli részére koncentrálódik. Az erdőterületek elsődleges rendeltetés szerinti megoszlása a következő:

- védelmi (talaj- és partvédelmi): 194,77 ha
- gazdasági: 272,80 ha

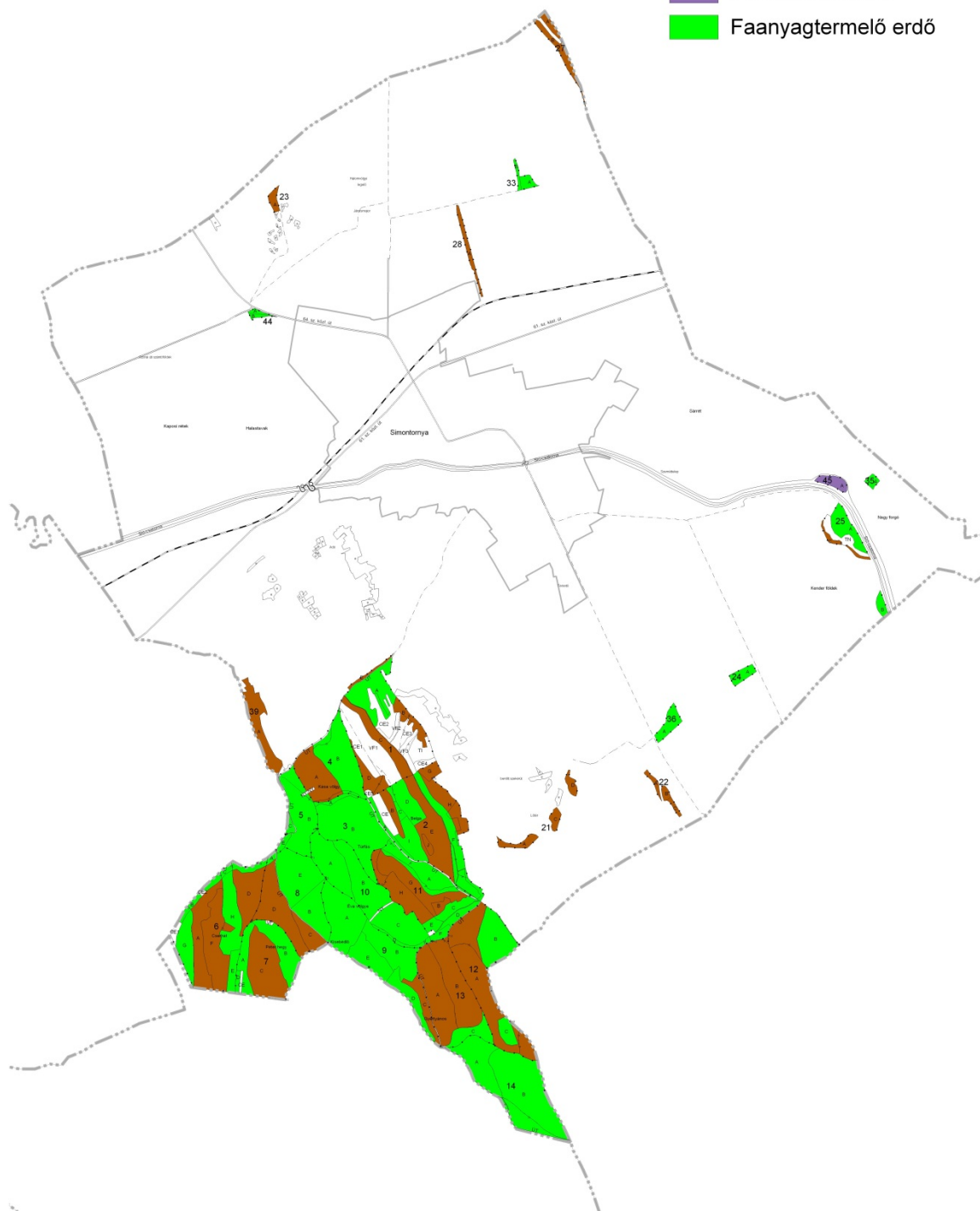
Az erdőborítás elsősorban a várostól délre fekvő dombokon jellemző, az erdőterületek 61 %-a gazdasági erdő. Az erdőterületek többsége gazdasági rendeltetésű és magántulajdonban van. Kiváló termőhelyi adottsággal rendelkező erdőterület nagysága 202,44 ha, a teljes erdőterület 43%-a.

Az erdőként nyilvántartott és kiváló termőhelyi adottságokkal rendelkező erdőterületek elhelyezkedését a 6.-7. számú ábrákon mutatjuk be.

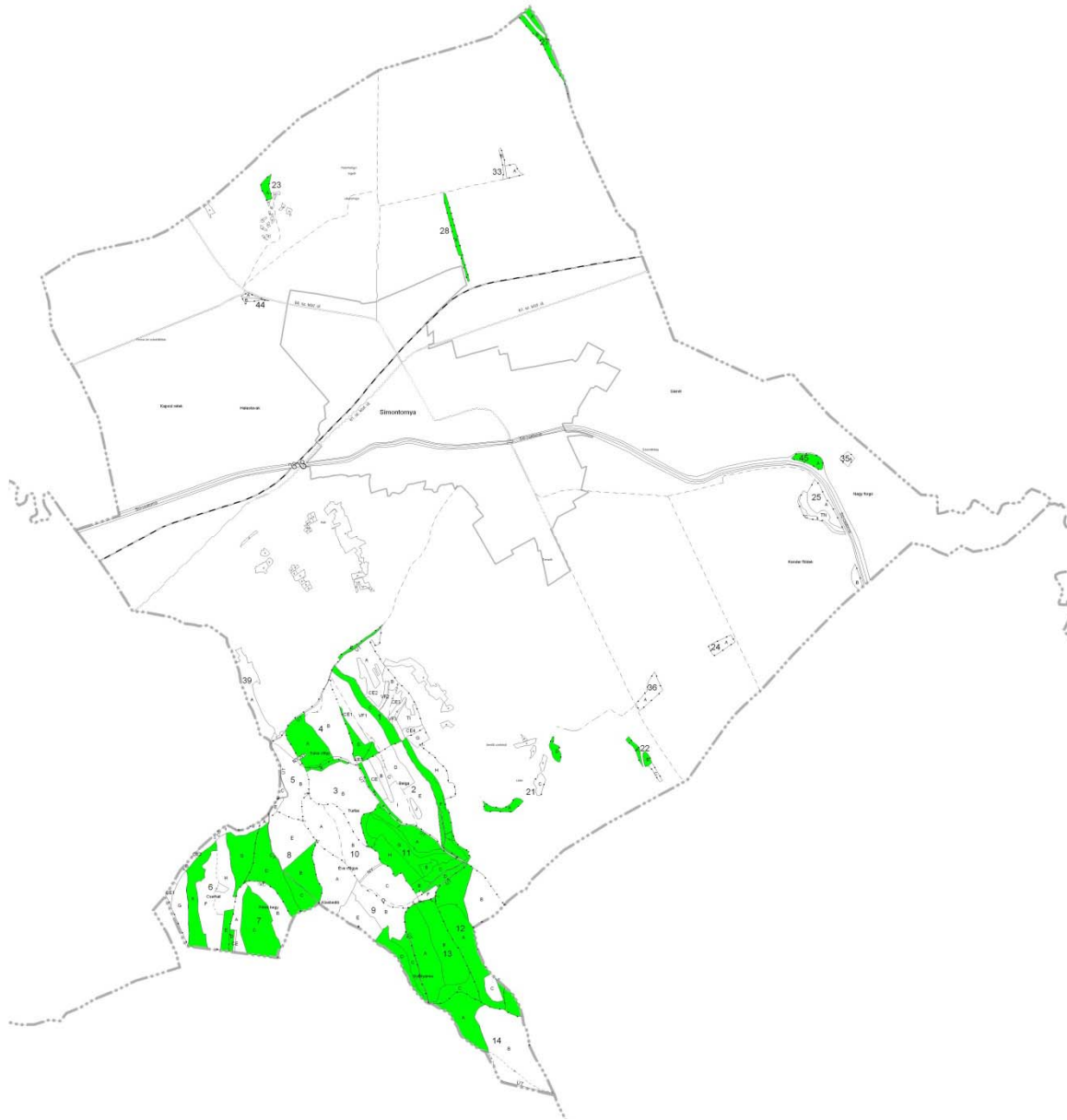
Simontornya erdőterületei
Elsődleges rendeltetés szerinti megoszlás

Elsődleges rendeltetés

- Talajvédelmi erdő
- Partvédelmi erdő
- Faanyagtermelő erdő

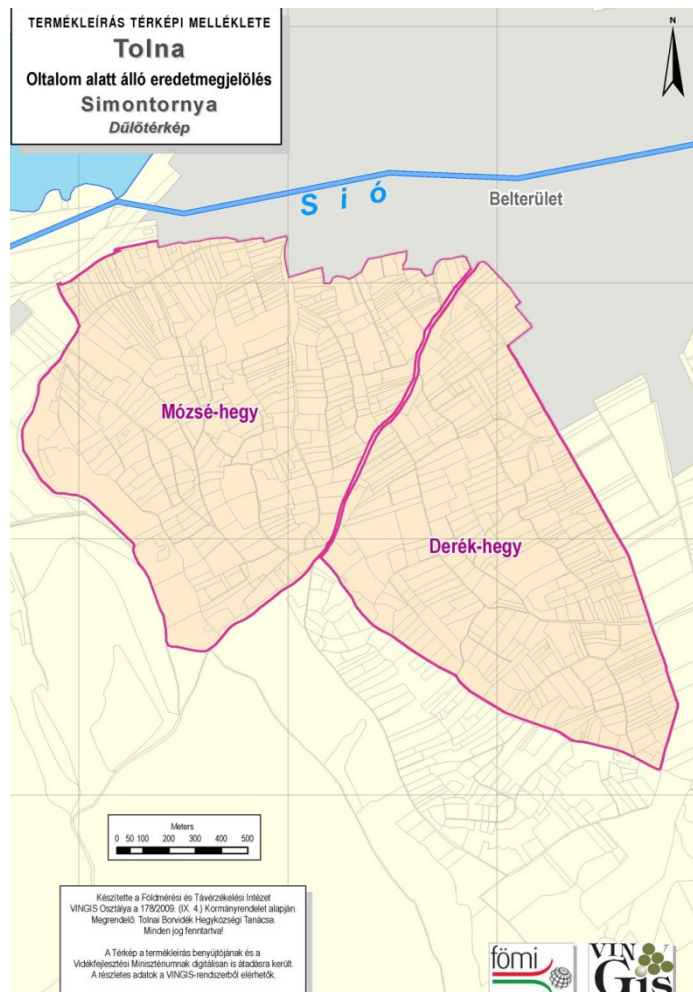
6. számú ábra: Simontornya erdőterületei rendeltetés szerint
(a BmK adatszolgáltatása alapján)

7.számú ábra: Kiváló termőhelyi adottsággal rendelkező erdőterület a BmK adatszolgáltatása alapján

A település déli részén levő szőlőhegyek előzőleg zártkerti besorolással bírtak. A szőlőterületek a tolnai borvidékhez tartoznak.

Az oltalom alatt álló eredet-megjelölésű és földrajzi jelzésű borok termőhelyének térképi lehatárolásában (FÖMI-VINGIS) nyilvántartott területeken meglévő szőlőterületek közül a Mózsé és Derék-hegyi szőlőhegy hagyományosan, a régi térképek tanúsága szerint is megvolt.

8.számú ábra: Az Oltalom alatt álló eredet megjelölésű és földrajzi jelzésű borok termőhelyeinek térképi lehatárolásában (FÖMI-VINGIS) nyilvántartott területek Simontornyán

A város idegenforgalmi vonzerejét elsősorban a vár, a Pósa halastó-rendszer , a Gácsai ménesbirtok és a Friedl kastélyszálló jelentik.

Simontornya területén ásványvagyron kitermelés nem folyik, szilárdásvány bányászati bányatelek nem található, megkutatott és nyilvántartott szilárd ásványi nyersanyagvagyron nem ismeretes. Bezárt anyagnyerőhelye a Gyár utcában rekultivációra vár.

A táj jelenlegi szerkezetének és további fejlődésének legmeghatározóbb vonalas elemei:

- Sió-folyó
- Kelet-nyugati irányban a 61.sz. Dunaföldvár- Kaposvár-Nagykanizsa II. rendű főút.
- A település belterületén észak felé a 64.sz. Simontornya-Enying II. rendű főút.
- A várostól északra a 64.sz. útra csatlakozó 6407 sz. Simontornya-lregszemcse összekötő út.
- Kelet-nyugati irányban Simontornya területén halad keresztül a nemzetközi törzshálózati vasúti fővonal besorolású Budapest–Dombóvár vasútvonal.
- Bozót-patak

Szerkezeti jelentőségű területhasználati jellemzők:

A város történetileg kialakult főútvonalak találkozásában fekszik. A központi belterület a szárazföldi és vízi útvonalak találkozási pontjában, a dombvidék lábánál alakult ki. Ezen adottságok és a felszíni formák együttes hatása területhasználat szempontjából is különböző karakterű oldalakra osztja a település külterületét. A déli oldalon jellemző az erdő- és kertterületek magas aránya, amelytől az északi oldal összefüggő szántóit a középső sáv települési és folyóparti nádasainak, tavainak, gyepeinek széles sávja választja el.

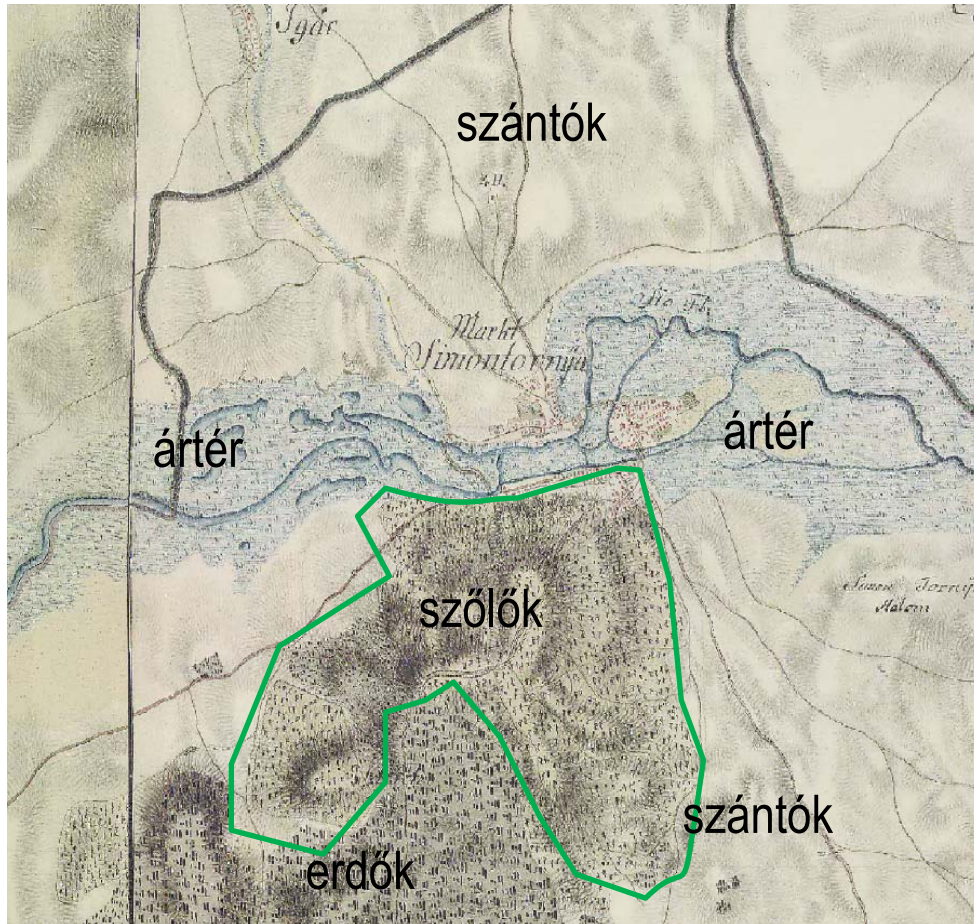
A belterület sem homogén, a déli parti városrész központja a református templom és környéke, a lakóterülethez csatlakozik dél felől a temető, nyugatról a szőlőhelyek felé van kapcsolata, kelet felé barnamezős területek találhatóak. Az északi parti városrész történeti részét országos hírví műemlék együttes (a garai-vár, a ferences templom és rendház) alkotja. a lakóterületek kisvárosias-falusias hangulatúak.

3.2.5.3. TÁJTÖRTÉNETI VIZSGÁLAT

A táj adottságai már a korai időszakok emberét is vonzották, így e vidék már az őskorban lakott volt. Az itt élők ellátását a környező erdők vadjai, a vízi világ állatai, védelmét a környék magas dombjai szolgálták.

A hely szerepét, jelentőségét növelték az északról délre utazók számára a Sió-völgy jó átkelési adottságai. A településen és környékén talált leletek: csiszolt kőbalták, töredékek, pattintott pengék, marokkő, bütykös fülű agyagedények, a kőkorszaki megtelepedés tárgyi bizonyítékai.

A tájat mai kultúrájának kialakítása előtt zárt erdőségek borították. Az egykori gyertyános-tölgyes és cseres-tölgyes erdőket csak ritkán szakították meg a bükkösök. Ma már az erdőkből csak kisebb foltok találhatóak.

9.számú ábra: Simontornya tájhasználatai az első katonai felmérés idején

A település jelentősége az 1700-as években nagyobb volt, mint manapság, akkor mezővárosi ranggal bírt. Ezt a rangot később elvesztette, majd a könnyű ipar nagymértékű jelenléte (Simontornyai Bőrgyár Rt.) miatt 1995-ben visszakapta városi rangját. A Simontornyai Vár a város ékes szimbólumává vált, erről tanúskodik a város címere is.

A Sió szabályozása előtt a felsőnyéki határtól Ozoráig az úgynevezett Sió-bozót szinte tőrendszert alkotott jelentős nádasokkal. A folyók, így a Kapos és a Sió mocsaras, nádas területei a múlt századi vízszabályozások következtében megszűntek, helyükön rétek, legelők, szántóföldek sorakoznak.

A Magyarországon legkorábban megkezdett folyószabályozás, a Sárvíz, Sió, Duna-szakasz rendezése gyors sikereket hozó vállalkozásnak bizonyult. Eredményeként a hajdani mocsarak helyén az ország egyik leggazdagabb termőterülete alakulhatott ki. Egyedül az Ozora és Simontornya közötti ártér megszüntetése közel húszezer katasztrális hold hasznosítható, új termőterületet eredményezett.

10. számú ábra: Simontornya tájhasználatai a második katonai felmérés idején

A környék kiváló minőségű talaja a földművelés különböző ágainak eredményes gyakorlását biztosítja. A veszprémi piacon híresek és keresettek voltak a magas sikértartalmú, nagy szemű piros búzák, amelyeket a Tengőtől Ozoráig terjedő határban termeltek. A szántóföldi takarmánytermelés mellett az állattenyésztés egyéb feltételei is adóttak: legelők, kaszálók, rétek, általában a területen átfolyó erekkel, ásott kutakkal.

A tolnai borvidéken először a kelták, majd a rómaiak honosították meg a szőlőtermesztést. a legrégebbi szőlőhegyek a római kortól, de a többiek is legalább az árpádkortól megvannak a borkedvelők örömére.

Az árpádkorban a szép számmal alapított apátságok mindegyikében megtalálhatjuk a jól művelt szőlőket, melyért sokat fáradoztak a bencés és cisztercita szerzetesek. A török megszállás ezen a borvidéken is visszavetette a szőlőtermesztést. Az újrakezdés nyomán viszont jelentős területnövekedés következett be. a XVIII. században a megyébe települt németek tovább fejlesztették a helyi borkultúrát.

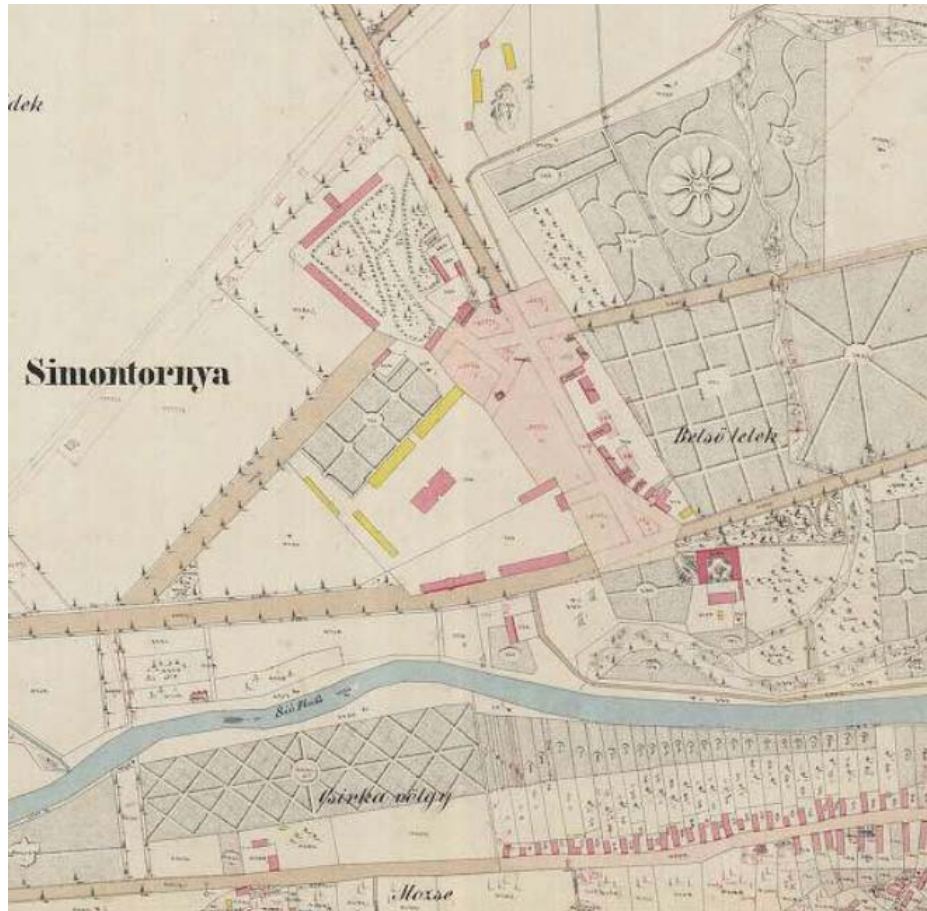
A korabeli vélemények szerint a borvidék szőlőterülete a filoxéravészt megelőzően érte el a legnagyobb kiterjedését egész története folyamán. Az akkori szőlő és bortermelésben a vörösbor dominált. A filoxéra vész óriási károkat okozott ezen a borvidéken is. A világháborúk nyomán a szőlőültetvények újra tönkre mentek. Egybefüggő széles soros ültetvények a nagyüzemek létrejöttével honosodtak meg a borvidéken. A tolnai borvidéket az 1998-es bortörvénnyel alakították ki, de az első 1893-as bortörvény a szekszárdi borvidéket tolna megye teljes területében határozta meg, ezért a tolnai borvidéket is méltán nevezhetjük történelminek.

Az országos magyar gazdasági egyesület köztelek című hivatalos közlönyének 1899-es száma említi, hogy gróf Wimpfen simontornyai uradalmában mintegy 130 kat. hold kiterjedésű rendszeres tógazdaság működik 19 tóval, a legnagyobb 30 kat. hold kiterjedésű.

Simontornya egykori képeslapokon fellelhető képein látható, hogy a sió-part látványként része a városképnek, de funkcionálisan a libák úsztatására és a bőrgyár „használja”. A táj képe sokkal nyíltabb, kevésbé borított volt, az utak menti fasorok jellegzetes tájelemek.

A 19. századi kataszteri térképen az egykori grófi kastély körül nagy kiterjedésű uradalmi kerteket láthatunk, ezek egy része díszkert, más része haszonkert (bolgárkertészet) lehetett. Ezekről nem, csak a kastély közvetlen közelében levő díszkertről fennmaradt néhány képeslap.

3.2.5.4. TÁJHASZNÁLAT ÉRTÉKELÉSE

Az egyes területek tájhasználataira az oték szerinti területfelhasználási egység és a művelési ág mellett a felszínborítás térképe szolgáltat adatokat. A felszínborítás térkép a tájszerkezet feltárás alapvető eszköze, a földfelszín borításának térképe. Egységes európai kategóriarendszerben készült el űrfelvételek és légifelvételek alapján, térinformatikai módszerrel a corine landcover adatbázis az egész ország területére 1:100.000-es és 1:50.000-es léptékben. A felszínborítás térkép a tájléptékű és az e feletti hierarchiaszinteken alkalmazható alapadatbázis, amely a felszíni térszerkezet és az ökológiai hálózat nagyléptékű áttekintését teszi lehetővé. Nomenklatúrája 4, egyes felszínborítás típusoknál 5 hierarchiaszinten 82 elkülönített kategóriát alkalmaz. A kategóriák többsége a mesterséges objektumok és a mezőgazdasági területek elkülönítésére szolgál. Felszínborítási információinak részletessége alapján alkalmazása jó alapot ad tájlemezési és tervezési feladatok ellátására. A Simontornya területére vonatkozó, színezett corine-térképe 11. számú ábrán található.

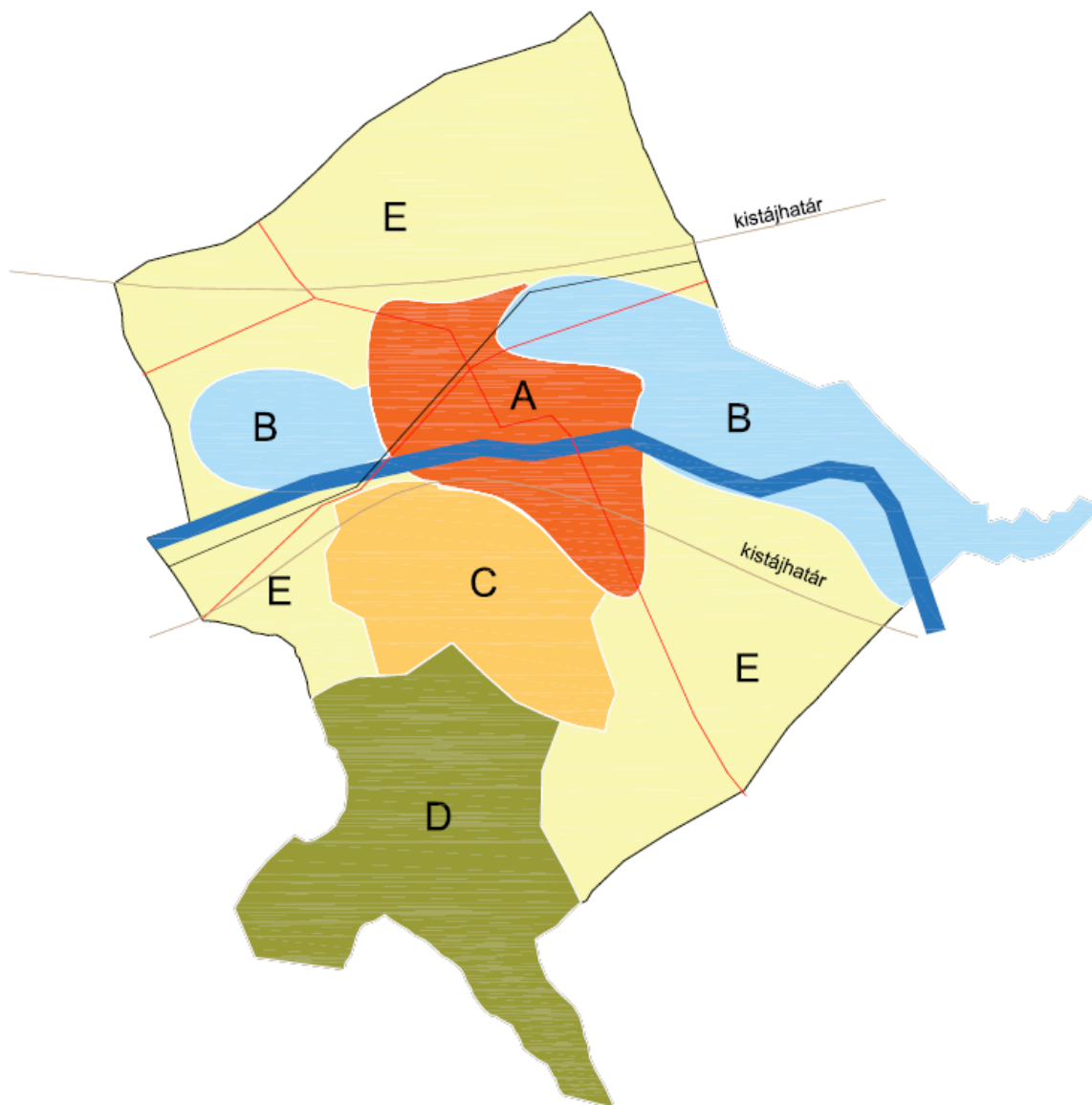
Simontornya tájhasználatára a tájstabilitást biztosító övezetes tájszerkezet jellemző. Az északi és délkeleti részekben meghatározó a mezőgazdasági termelés, délnyugaton kertgazdaság és erdőborítás jellemző, a középső sávban a sió-mentén levő vízjárta területek érzékenysége, terhelhetősége természetvédelmi, tájképvédelmi, vízvédelmi és turisztikai szempontból eltér a hagyományos mezőgazdasági tájhasználatától.

Tájjelleg (tájkarakter) a természeti és antropogén tájalkotó elemek elkülöníthető, felismerhető, konzisztens rendszeréből, sajátos együttléseiből kialakult jellemzők összessége, amely a tájakat egyedivé, megkülönböztethetővé teszi. Simontornya település külterületét természeti adottságai és az erre alapuló tájhasználati alapján az alábbi különböző táji adottságú területekre tagolhatjuk:

- A.** Belterület: lakó, intézményi és gazdasági funkciókkal. Délen kertgazdasági, északon mezőgazdasági területtel, keleten és nyugaton mélyfekvésű, folyómenti vízterületekkel határos.
- B.** Mélyen fekvő vizes élőhelyek, nedves gyepek, tavak, folyóvizek: a Sió és mellékvizei mentén, nagyrészt természeti területek, nádasok, gyepek, az ökológiai folyosó fontos része.
- C.** Szigetszerű dombok a várostól délre (Mózsé-hegy, Derék-hegy), amelyek jellemzően kiskerti, szőlőhasznosítású, a Tolnai-borvidék része, tájképi, történelmi és kultúrtörténelmi jelentőséggel bírnak.
- D.** Erdős dombhátak és tetők a településtől délre találhatóak, jellemzően 150 m tszf. Magasság feletti, erdővel borítottak, nagyrészt természeti területek.
- E.** Északnyugat-délkeleti irányú dombhátak a várostól északkeleti és délkeleti irányban elterülő területek, 100-150 m magasságú, elsősorban szántóként hasznosított.

Megkülönböztethető még egy ún. átmeneti zóna a dombhátak és vizes területek között a Sió-völgyi 110-120 m tszf. magasságú, nedvesebb időszakban vízállásos, mélyebb fekvésű területeken, amelyeket mára elsősorban szántóterületként, gyepeként hasznosítottak. Szerepük egy természetes pufferzóna lehetne.

A következő ábrán az egyes tájrészletek lehatárolását mutatjuk be, amelyen jól látszik a „sávos” tájszerkezet, amelynek középső, folyómenti sávjába „szorult” be a város.

11.számú ábra: tájszerkezet alkotóelemei Simontornyán

Jelmagyarázat:

- A. belterület lakó és ipari funkciókkal
- B. mélyen fekvő vizes élőhelyek, nedves gyepek, tavak, folyóvizek
- C. szigetszerű dombok a várostól délre (Mózsé-hegy, Derék-hegy)
- D. erdős dombhátak és tetők
- E. északnyugat-délkeleti irányú elsősorban szántóként hasznosított dombhátak

A táj terhelhetősége szempontjából simontornya területét az eltérő természeti adottságok az ökológiai, természetvédelmi érzékenység és a hagyományos tájhasználat alapján a következő tájegységekre osztjuk fel:

- Természeti táj(erdős illetve vízjárta, b és d területek)
- Kertgazdasági táj(c terület)
- Mezőgazdasági táj (e terület)

A természeti táj egyik típusa a településtől nyugatra és keletre, a Sió mentén található, jellemzően vízjárta területek, másik a település déli részén, 200m körül fekvésű, főleg erdővel borított területek. A település területén É-D-i irányban keresztül húzódó Bozót-patak, és a város közepén kelet-nyugat irányban folyó Sió a tájszerkezet jelentős elemei. A völgyek réti talajtípusain rétek-legelők, nádasok foglalnak helyet. A táj jelenleg elsősorban árvízvédelmi, vízgazdálkodási funkciójú, de területén meghatározóan fontos a növény- és állatvilág védelme, többfunkciós használatának megvalósítása. A külterület igen értékes táji elemei a halastavak. Ezek a tavak mesterségesen lettek kialakítva, rendeltetésük a halgazdálkodás. Jelenleg magántulajdonban vannak. A tavak megjelenése is élményt nyújtó, továbbá a vízfelületek és környezetük ökológiai szempontból is igen jelentős értékeket hordoznak. A vizes és az erdőterületek és az azokhoz szervesen kapcsolódó természetközeli élőhelyek meghatározóan ökológiai folyosóként az ökológiai hálózat kiemelt jelentőségű részei. Ez a terület jelentős tájpotenciállal rendelkezik, az ökológiai rendszer elemei teszik változatossá a település meghatározóan mezőgazdasági tájhasználatát. Kiemelten fontos a táj kultúrtörténeti érzékenysége is.

A településtől délre fekvő derék- és mózsé-hegyen a szőlő és gyümölcsültetvények uralkodnak.

Ebben a kertgazdasági tájban olyan tájgazdálkodás fenntartása a cél, amely biztosítja a szőlők, kertek, legelők, rétek fenntartását az azokhoz kapcsolódó környezetkímélő állattenyésztés fenntartását, élőhelyek rehabilitációját, a táj szerves részét képező, tájba illeszkedő prэшázak, épületek fenntartását. A település szőlőhegyei előzőleg zártkerti besorolással bírtak. A szőlőterületek a tolnai borvidékhez tartoznak. Az oltalom alatt álló eredetmegjelölésű és földrajzi jelzésű borok termőhelyeinek térképi lehatárolásában (főm)-vingis) nyilvántartott területeken meglévő derék-hegyi és Mózsé-hegyi szőlőhegy hagyományosan, a régi térképek tanúsága szerint is megvolt.

A hagyományosan árutermelő gazdálkodást szolgáló mezőgazdasági táj a település északi részének meghatározó része. A mezőgazdasági táj elválaszthatatlan a településektől, hiszen a települések fejlődésében, városiasodásában a mezőgazdaságnak meghatározó szerepe volt. Ma már a foglalkoztatásban az egyes gazdasági ágazatok fontosságában a mezőgazdaság háttérbe szorult ugyan, de a táj fenntartása szempontjából, továbbá a tájhasználatban meghatározó aránya miatt jelentősége távlatban is jelentős marad. A térségben a mezőgazdálkodás hagyományosan erős jelenléttel bír, hosszú távú fennmaradása biztosítottnak tekinthető. Szántóterület csökkenéssel a völgytalpakhoz közel húzódó szántóterületek esetében számolhatunk. A mezőgazdasági táj területeinek terhelhetőségében a termőföld védelmének prioritását kell érvényesíteni.

A tájterhelhetősége

A táj terhelhetőségét az adottságnak tekinthető természeti tényezők és az azon kialakult tájhasználat módja határozza meg. Amennyiben a használat nem felel meg az adottságoknak, tájhasználati konfliktusok keletkeznek.

A tájrészletek stabilitása pedig a táj terhelésétől, érzékenységétől, regenerálódó képességétől és a tájgondozástól függ. A terhelhetőség továbbá nagyban függ a felszínborítás természetességétől, amely az egyes tájtípusokon belül is különböző lehet:

I. Természetközeli és természetes élőhelyekkel fedett felszínek (b és d): hasznosítás, illetve emberi beavatkozás alacsony mértékű. Terhelhetősége a legkisebb, használata extenzív, illetve ökoturisztikai.

II. Erősen átalakított élőhelyekkel fedett felszínek (b és d): döntően emberi tevékenység által befolyásolt, növényzettel fedett felszínek. A természeti-gazdasági ésszerűséggel összhangban terhelhető (pl. Erózióvédelem), viszont tájképileg sokszor érzékeny lehet.

III. Közepes mértékben átalakított élőhelyekkel fedett felszínek (b és c): részben természetközeli, részben átalakított, vagy átmenetileg degradálódott növényzettel borított felszínek, vagy mesterségesen létrehozott vízfelületek. Az emberi beavatkozás mértéke változó. Általában extenzív, az adottságokhoz nagymértékben alkalmazkodó, kis léptékű, hagyományos funkciókkal terhelhető.

IV. Mozaikos élőhelyekkel fedett felszínek (c): jellemzően emberi tevékenység és használat által befolyásolt mozaikos területek, ahol az intenzív és az extenzív hasznosítási formák dominanciája mellett a természetes vegetáció változó mértékben átalakított maradványai is előfordulnak. Általában az adottságokhoz alkalmazkodó, kis léptékű, hagyományos funkciókkal terhelhető, tájképileg érzékeny lehet.

V. Jellemzően mesterséges élőhelyekkel fedett felszínek (a és e): döntően telepített növényzetű, művelt területek, ahol a természetes vegetáció szinte teljes egészében hiányzik. Jellemzően mezőgazdasági kultúrák és kapcsolódó építmények, kertes lakó- és üdülőövezetek, gyomtársulások borítják. A természeti-gazdasági ésszerűséggel összhangban terhelhető (pl. Erózióvédelem), szabályozása szükséges.

VI. Beépített, burkolt mesterséges felszínek (a): túlnyomó részben építményekkel és szilárd burkolattal fedett felszínek, ahol a természetes vegetáció teljes egészében hiányzik. Terhelhetősége inkább építészeti-műszaki, mint táji kérdéseket vet fel.

3.2.5.5. TÁJHASZNÁLAT ÉRTÉKELÉSE

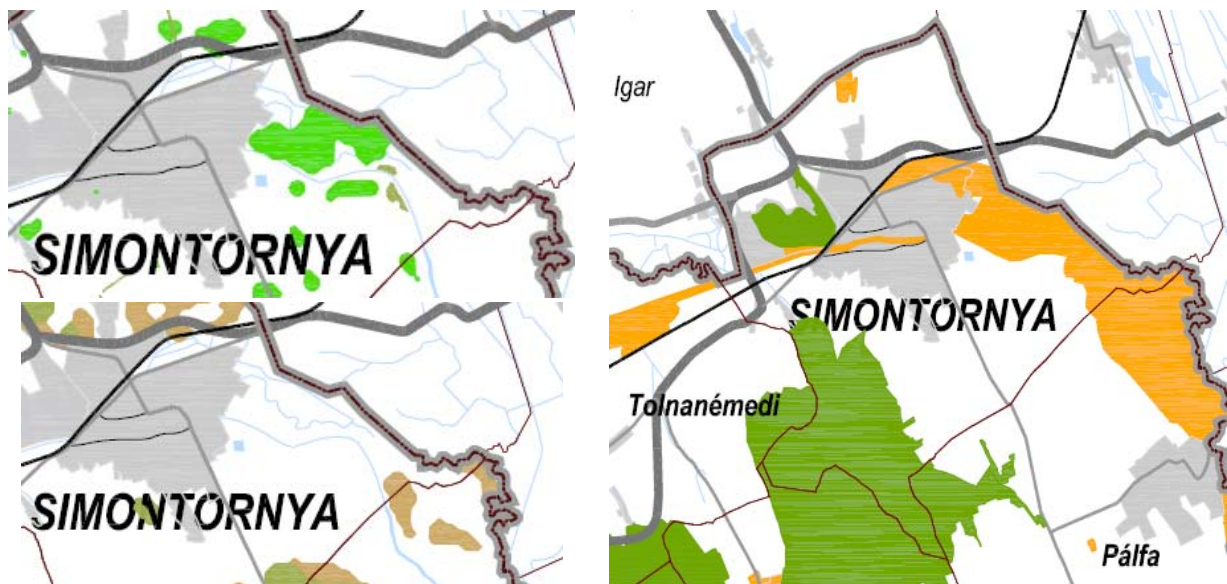
A tájhasználat (tájhasznosítás) a tájpotenciál társadalmi célú igénybevétele (MSZ-20370:2003). A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról (1996. LIII. tv. 6§).

A felszínborítási adatok meglehetősen jó korrelációt mutatnak a domborzati tájtípusok és az előbb ismertetett tájhasználati egységekkel. A tájhasználati konfliktus mindig az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól való eltérés következménye, a táj ökológiai, ökonómiai és tájképi értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása.

A város területén előforduló tájhasználati konfliktusok jellegük szerint:

- megfordítható: talajdegradáció, erózió, kihasználatlan területek
- megfordíthatatlan: felhagyott külszíni bányák
- mérsékelhető: állattartás lakóterület közelében
- időszakos: légvezeték, belvív
- tartós: pl. talajszennyező anyagok
- végleges: szabad területek elvesztése, utak, házak építése által

Funkcionális konfliktusokat az egymást akadályozó, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okozzák, ilyenek tekinthető a Sió-folyó elsődleges vízgazdálkodási funkciója, ami a turisztikai használatot korlátozza, illetve a Derék- és Mózsé-hegy kétféle turisztikai (borturizmus vs. külföldi nyugdíjasok) és gazdálkodási (borvidék) konfliktusa. Hasonló a Sió-menti területek erdő- és mezőgazdasági hasznosítása, mivel ezek egy része erdőtelepítésre javasolt, illetve jó termőhelyi adottságú termőterület, másrészt az ökológiai folyosó részei, így inkább pufferterületként (gyep) lenne célszerű használatuk.

12.számú ábra: Erdőtelepítésre javasolt terület (világoszöld), jó termőhelyi adottságú termőterület (barna) és az ökológiai folyosó (narancssárga) a Sió keleti részén Tolna megye területrendezési tervén

Hasonló konfliktus van a rendszeresen belvízjárta területek és a lakó- és mezőgazdasági területek átfedéséből is.

A tájhasználati konfliktusok leginkább a gazdálkodók és a helyi közösségek, ingatlanulajdonosok érdekeinek különbségeiből adódik. Emellett az ingatlan-nyilvántartás és a mai kialakult tájhasználat között is vannak olyan eltérések, amelyek tájhasználati konfliktust eredményezhetnek. A természetes folyamatok során – állatállomány vagy a korábbi használat hiányában – gyakorta erdősülnek, fásulnak be a korábbi gyep, legelők.

3.2.5.6. VÉDETT, VÉDENDŐ TÁJI-, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TERÜLETEK

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Ide tartoznak a természeti vagy kulturális örökség adottságai alapján a kilátás-rálátás szempontjából védendő tájképpel, illetve tájképi elemmel rendelkező területek. Ezek pontos meghatározása az értékvizsgálat alapján történt, és magában foglalja a védett természeti területeket, értékelés egyedi tájértékeket. Helyi tájképvédelmi terület kijelölésére Simontornyan eddig nem került sor, az nem kötelezően alkalmazandó szabályozási elem. Tolna megye területrendezési terve szerint térségi jelentőségű tájképvédelmi területnek tekinthetők a 13. számú ábrán jelölt területek.

13.számú ábra: A tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete Simontornya területén tolna megye területrendezési tervén

A város déli határában levő magaslatokról és utakról jól látszanak a város épületei, jellegzetességei.

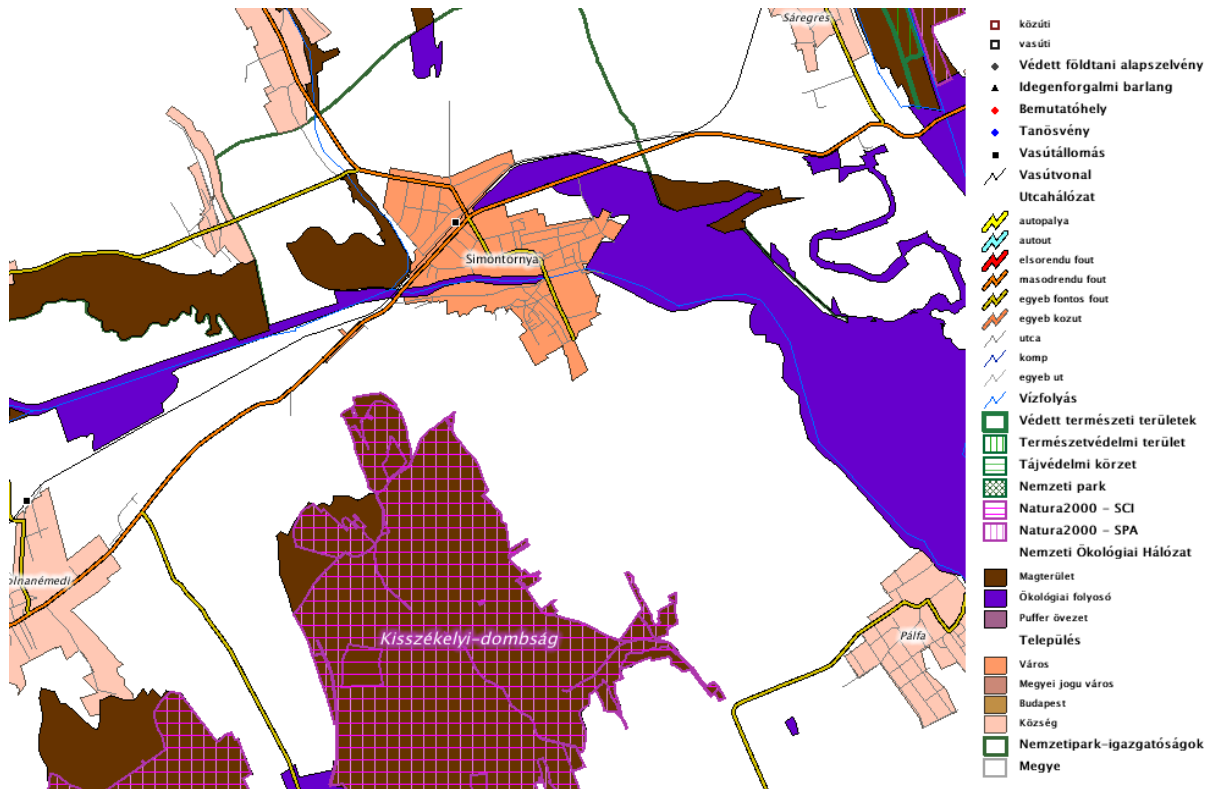
A terv tájképileg kiemeli a déli erdős területeket és a siónak a várostól keletre fekvő szakaszait, a karakteres és értékes szőlőhelyeket és alattuk fekvő sió-völgy keleti részét. Városképileg szerintünk ezen kívül a Pálfa felől bejövő útról feltáruuló Simontornya látképe is értékesnek tekinthető.

3.2.5.7. NEMZETI ÉS NEMZETKÖZI TERMÉSZETVÉDELMI OLTALOM ALATT ÁLLÓ VAGY VÉDELEMRE TERVEZETT TERÜLET, ÉRTÉK, ELEMÉK

A természetvédelem alatt álló területek adatait az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

NÉV	VONATKOZÓ JOGSZABÁLY
KISSZÉKELYI – DOMBSÁG (HUDD10005)	14/2010. (v. 11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről
KISSZÉKELYI-DOMBSÁG (HUDD2002)	
ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről (53. §), 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről (4., 9., 12., 13., 19. és 22. §-ok)
TÁJKÉPVÉDELMI ÖVEZET	2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről
EX-LEGE VÉDETT FÖLDVÁR LÁP	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 23. § (2)
EGYEDI TÁJÉRTÉKEK	1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 6. § (3) (4) és (5)
HELYI VÉDETT ÉRTÉKEK	Simontornya Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a helyi jelentőségű természeti értékek védetté nyilvánításáról szóló rendelete

A védett természeti területek, ökológiai hálózat és a Natura 2000 területek elhelyezkedését a 14. számú ábra mutatja be.

14. számú ábra: A natura2000 és az ökológiai hálózat területei Simontornyán
(forrás: TIR)

Natura 2000 területek

Különleges madárvédelmi terület a kisszékelyi – dombság (hudd10005), mely kisszékely, nagyszékely, simontornya és tolnanémedi településeket érinti. A tolnai-hegyhát északi területe, a kapos és a sió között elhelyezkedő terület völgyekkel, szakadékokkal, löszmélyutakkal szabdalott. Erdei madárközössége számottevő; jelentős békászósas-állománya alapján kerülhetett a különleges madárvédelmi területek közé. az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészetek (Natura2000) listája Simontornya városban a 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet alapján:

Kisszékelyi-dombság (HUDD10005)

0110, 0112/1, 0112/2, 0115, 0116, 0124, 0126, 0131, 0134, 0135, 0136/1, 0136/2, 0157/4, 0159/2, 0160/1, 0160/2

Kisszékelyi-dombság (HUDD20029)

0106/14b, 0106/15b, 0107/1, 0107/10b, 0108, 0109/1b, 0110, 0111, 0112/1, 0112/2, 0113, 0114, 0115, 0116, 0120, 0121/2, 0124, 0125, 0126, 0131, 0132, 0134, 0135, 0136/1, 0136/2, 0138/2, 0157/3, 0157/4, 0158, 0159/1, 0159/2, 0160/1, 0160/2, 0161, 0162/5, 0162/6, 0162/2a, 0162/2d, 0162/2f, 0166/2

Kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület a kisszékelyi-dombság (hudd2002), ahol kiemelt fontosságú cél a következő élőhelytípusok/fajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása:

- Illír gyertyános-tölgyesek,
- Síksági pannon löszgyepek,
- Pannon molyhos tölgyesek,
- Illír bükk – erdők,
- Euro-szibériai erdőssztyepp-tölgyesek tölgyfajokkal,
- Pannon cseres-tölgyesek.

Tájképi értékét az évszázadokon keresztül folyamatoságot képviselő erdőtakaró jelenti, amely egyben a tolnai-dombság egyik legértékesebb erdőtömbje.

Ex-lege védett területek

Az ex lege lápi és szikes tavi védettséggel érintett területekről szóló vidékfejlesztési miniszter közleménye szerint Simontornyán lóp a 0223/2 hrsz-ú terület.

Az ex lege védelem szempontjából forrásnak számít a felszín alatti víz természetes felszínre bukkanása, ha vízhozama tartósan meghaladja az 5 liter/percet, akkor is, ha időszakosan elapad. Forrásként nyilvántartott objektumról Simontornyán nincs tudomásunk.

A tvt. Szerint a földvár olyan védelmi céllal létesített vonalas vagy zárt alakzatú földmű, amely azonosíthatóan fennmaradt domborzati elemként történeti, kulturális örökségi, felszínalaktani, illetve tájképi értéket képvisel. Földvárként nyilvántartott objektumról Simontornyán nincs tudomásunk.

Simontornya közigazgatási területén nem találunk sem nemzetközi védelem alatt álló, sem országos jelentőségű, sem pedig helyi jelentőségű természetvédelmi területeket.

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. Egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van. Ezeknek az értékeknek gyakran „csak” a helyi közösségek számára van jelentősége, mint például a népi vallásosság táji megjelenéseként egy-egy kápolnának, vagy a korábbi tájhasználat emlékeként egy-egy gémeskútnak, borospincének. Sok esetben viszont jelentőségük a helyi szinten messze túlmutat. Az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a nemzetiparkigazgatóságok feladata. Az egyedi tájértékek típusait és fajtáit az MSZ 20381:2009 sz. Természetvédelem. Egyedi tájértékek kataszterezése c. Szabvány határozza meg. A településen számos tájértéket találunk, amelynek egy része országos és helyi védelem alatt álló építészeti érték is. Az egyedi tájértékek jegyzékét és ismertetését az MSZ 20381:1999. szerinti típusai szerinti bontásban készítettük el.

1. Kultúrtörténeti értékek

- Álló fiú gyár utca 4 (kőfalvy gyula1967)
- Szent kristóf mészáros utca 2. (bencze gábor2015)
- Fried fa, sió part utca 1999
- Anya gyermekével-szobor szent istván utca 18. (garányi józsef, 1995)
- petőfi szobor szent istván u. Melletti park
- Szentháromság szobor 1445/2
- Nepomuki szent jános szobor 1413/1
- Mózsé-hegyi kápolna 3231 hrsz.
- Derék-hegyi kereszt 3296 hrsz.
- Kereszt szent istván u. 4. Előtt 1461/2 hrsz
- Kereszt felszabadulás u. 1.
- Kereszt malom u. 27. Előtt

1.1. Településsel kapcsolatos egyedi tájérték

- Kastély beszédes f. U. 2.
- Izraelita temető 194 hrsz.
- Szovjet hősi temető
- A 3404 hrsz-ú ingatlan mellett lévő kút
- Kálvária-domb

1.2. Közlekedéssel kapcsolatos egyedi tájérték

- Útmenti eperfasor maradványai

1.3. Termeléssel kapcsolatos egyedi tájérték

- Szárazmalom sió balpart 5.
- A simontornyai focilabda: a futballtörténelem magyar fejezetébe nemcsak a puskás vezette aranycsapat került be, hanem Lévy József is, aki 1960-ban forradalmasította a focilabda-készítést, szeletek helyett 12 darab öt- és 20 darab hatszögből varrta össze a sporteszközt, amit alá is bélelt, így vízzel érintkezve nem deformálódott annyira, mint elődje. A világ futballpályáin a simontornyai bőrgyárban készített labdákat rúgták, egészen addig, amíg az adidas át nem vette az uralmat a gyártásban.

1.4. Történelmi eseménnyel vagy személlyel kapcsolatos egyedi tájérték

- Egressy Béni mellszobra 1445/1 hrsz. (kelemen kristóf, 1989)
- I. Világháborús emlékmű (Farkas Béla, 1929)
- II. Világháborús emlékmű (Novák István, 1990)
- Szent István szobra 27 hrsz.

2. Földtudományi értékek

- Lössmélyutak és löszpincék a derék- és Mózsé-hegyen

3. Biológiai értékek

- Gólyafészkek

4. Tájképi értékek

- Kilátópontok a derékhegyről és a temetőtől

Az Egressy Béni szobor

Izraelita temető

Szovjet katonasírok

Nepomuki Szent János szobra

Löszmélyút a derék-hegyen

Idős eperfa

A geológiai adottságok lehetővé teszik löszmélyutak, horhosok kialakulását, amely nem csak tájképi, hanem természeti értékkel is bír, hiszen az ilyen partfalakat kedvelik a gyurgyalagok.

Jellegzetes elemei a városképnek a gólyafészkek, többek között a gyár és ipari utcában, Ady-Illyés gyula utca sarkon.

KILÁTÁS SIMONTORNYÁRA DÉLRŐL A TEMETŐTŐL

**KILÁTÁS A MÓZSÉ-
HEGYRŐL A SIÓ-HÍDRA
ÉS A PÓSA-TAVAKRA**

1.12.3.3. Ökológiai hálózat

Az ökológiai hálózat célja a biológiai sokféleség és a biológiai kapcsolatok fenntartása, helyreállítása, amely kiterjed mind az élőlények, mind állományaik, mind pedig életközösségeik megóvására, valamint az ökológiai rendszert képező területek működőképességének, természetes dinamikájának biztosítására.

Az ökológiai hálózatot a természetes és természetközeli területek és a köztük kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók, valamint a körülöttük a hatások mérséklését biztosító védőterületek egységes, összefüggő rendszere alkotja. A hálózat csaknem teljes egészében magába foglalja a védett természeti területeket és Natura 2000 területeket, valamint az érzékeny természeti területek és természeti területek egy részét.

Tolna megye Területrendezési Terve igazodva a páneurópai ökológiai hálózat rendszeréhez és figyelembe véve az élőhelyek ökológiai funkcionalitását, övezeti besorolásai alapján a Simontornya területén magterület övezetébe és ökológiai folyósó övezetébe tartozó területek találhatóak. Pufferterület övezetébe nem soroltak területeket, pedig indokolt lehetne. Az ökológiai hálózat elhelyezkedése a 14. számú ábrán látható.

3.2.5.8. TERMÉSZETVÉDELMI, TÁJ- ÉS TÁJKÉPVÉDELMI KONFLIKTUSOK ÉS PROBLÉMÁK

A településen a jellemző tájhasználat a kert- és mezőgazdálkodás, kisebb arányban az erdő- és vízgazdálkodás. A tájhasználati konfliktusokat a 3.2.5.5. fejezetben ismertettük. Természetvédelmi konfliktushelyzetet a település területén nem tártunk fel.

Vizuális-esztétikai konfliktust a csúnya látvány, a rendezetlenség, rendetlenség, megoldatlanság, a befejezetlenség látványa okozza, ilyenek a barnamezős, kihasználatlan területek (bőrgyár, strand, bezárt intézmények...stb.) Rehabilitációra-tájrendezésre szoruló terület a bezárt, rendezetlen homokbánya, valamint a bőrgyár felhagyott zagy tározói.

A látvány-konfliktus abból adódik, hogy bizonyos területek elemei és épületei nem illeszkednek a szomszédos területek tájhasználatába, élesen elütnek attól. Ilyenek a folyóparti területek.

3.2.5.9. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

A TELEPÜLÉSI ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ELEMEI

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Azon – döntően a belterületen levő – zöldfelületek, amelyek a települési szerkezetet nagymértékben befolyásolják, zöldfelületi rendszert alkotnak. Funkciójuk elsősorban a lakosság és a településen tartózkodók komfortérzetének javítása. Nem elhanyagolandó, hogy mint biológiailag aktív felületek, a klímát, a levegő- és talajminőséget is erősen befolyásolják.

A köznyelvben gyakran keverednek a különböző zöldfelületi kategóriák megnevezései, ezért ezek egyértelmű és szakszerű használata érdekében a Magyar Tájépítészek Szövetsége által használt fogalmi definíciók alkalmazását javasoljuk.

Használat szerint a belterület közhasználatú zöld infrastruktúrájának elemei lehetnek

- korlátlan közhasználatúak: közparkok, közkertek, fásított közterek, sétányok, fásított utak (fasorok), zöldsávok.
- korlátozott közhasználatúak: lakóházak körüli növényzet, zöldhomlokzatok, sportterületek, kempingek, temetők, strandok.

Korlátlan közhasználatú zöldfelületek

Az országos településrendezési és építési követelményekről 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 1. sz mellékletében található meghatározás szerint:

- **Közpark:** több funkciót szolgáló, legalább 1 ha nagyságú közhasználatú közterületi zöldterület, amelynek legkisebb oldalmérete is 80 m-nél nagyobb, amelyet bárki használhat.

Ennek alapján Simontornya nem rendelkezik városi közparknak megfelelő területtel. A településen belül számos apróbb-nagyobb kiteresedés van, melyek nem kaptak valós funkciót, a településen belül így zöldterületi értékük nincs. A kis alapterületű, de intenzíven fenntartott zöldterületek is hiányoznak a városképből. A Sió csatornának a városon átfolyó 2200 m hosszú szakaszán nincs egyetlen olyan partszakasz, amely a városlakók számára bejárható lenne, ill. zöldterületi funkcióval ellátva rekreációs célokat szolgálna. Közkertnek megfeleltethetőek az alábbi területek:

Az Ady Endre utca és a Sió által bezárt csücsökben (844/2,3 hrsz) található zöldfelület gyeplépcsővel, de tó (Kisasszony-tó), nádas és becserjésedett fásodott területek találhatók rajta. Gyakorlatban nincs közhasználatú funkciója. A korábbi rendezési terv parkerdő funkciót szánt neki, ami nem valósult meg. Mérete, helyzete, adottságai alapján közparkká lehetne fejleszteni.

A Vár - Ferences Kolostor - Styrum kastély „tömbjében” kisebb-nagyobb, egymással laza kapcsolatban levő zöldfelületek találhatók szépen felújított parkrészekkel, játszótérrel, kapcsolódva a Városháza előtti zöldfelületekhez.

A halastó és környéke szépen parkosított, a csatlakozó, parkerdőnek kijelölt területek inkább nádasok. A horgásztó zöldfelületeivel szabadidős funkciót is betölt. Egy kisebb tó kapcsolódó parkosított területekkel a 61-es út északi oldalán is található.

Jelentős kiterjedésű zöldterület helyezkedik el a Bem utcában. Szovjet katonai emlékmű (kegyeleti park) és egy előregedett játszótér található a területen. Az adottságok rendkívül jók, de a terület nincs kihasználva, a növényzet szegényes. Az egész terület - kegyeleti park és a játszótér- teljes felújítást és újra pozicionálást igényel.

A Bem utca és a Táncsics utca kereszteződésében és a Dózsa utcában szintén parkosított kiteresedés van. Hasonló, parknak nem tekinthető, zöldfelülettel részben borított kiteresedés van a Kossuth, a Zátony és a Laposi téren. Elhanyagolt állapotú, de ide sorolható a Kálvária-domb is.

Közlekedési zöldfelületek

Az utak menti zöldsávok, utcai fasorok, a sávelválasztó szigetek tartoznak ide. A történelmi és a tágabban értelmezett belvárosban az adottságok (szűk utcák, zöldsáv hiánya, megnövekedett forgalom) kevés a fasor, sok helyen a zöldsáv alatti közművezetékek miatt nem telepítettek. A városon belül az utcák legtöbbször fásított. A zöldsávokon több helyen nyírott sövény sorok láthatók, ezek meglehetősen elöregedtek. A cserjecsoportok változó korúak és állapotúak, a fű gyakran kitaposott.

A 61-es út Cece felőli bevezető, külterületi szakaszának sajátos karaktert ad a sajnos hiányos jegénye-sor. A vasút északi oldalán szintén Cece felé a földút mellett nagyrészt bebozótosodott, hiányos, idős eperfa-sor (*Morus alba*) található, emlékeztetve a selyemhernyó tenyésztés fénykorára, amikor majd' minden település eperfákat ültetett az utak mellé.

Temetőkeretek

A városi temetők, jelentős zöldfelületi arányuknak köszönhetően, a zöldfelületi rendszer fontos elemei, de ez a szerepük nincs tudatosan kihasználva Magyarországon, pedig méreteikben vetekednek a városi közparkokkal, de esztétikai értékük sem elhanyagolható. Ahhoz, hogy a temető, mint városi zöldfelület, kellően ki tudja fejteni a hatását, tervezéskor megfelelően tájba és terepre kell illeszteni, és gazdag növényállománnyal kell ellátni. A temetőbővítésre kijelölt területeken előfásítás, a bezárt temetőrészek kegyeleti parkká alakítása javasolható. Egy összefüggő nagy területen három felekezeti temető van egymás mellett, és ugyanitt van az önkormányzat temetője is. A város felőli oldalon új kerítés épült, de a temető egésze nincs körülkerítve. Az izraelita temető meglehetősen elhagyatott állapotú. A köztemető lassan betelik, bővítése szükséges. Növényállománya gyakorlatilag egy szintes, a keleti oldalon szinte a sírok az országútra lógnak.

Strand, sportpályák, kemping

A városi strand és kemping jó helyen, jelentősebb zöldfelülettel rendelkezik, de sajnos egyik sem üzemel. Jelenleg a város területén a Vak Bottyán lakótelep mellett található sportpálya említhető.

Korlátozott közhasználatú zöldfelületek

Oktatási és kulturális intézmények

Az óvodák és iskolák általában rendelkeznek olyan udvarral, amelyen jelentősebb zöldfelület található. A Petőfi utcai Általános iskolának van nagyobb zöldterülete, utcai előkertjében nagy lucfenyők állnak.

A Vak Bottyán Szakképző szintén jelentős zöldfelületekkel rendelkezik, nagyrészt idős fás növényzettel. A Művelődési Ház szintén kisebb zöldfelülettel rendelkezik.

Egészségügyi és szociális intézmények

A gondozási otthon, egészségügyi központ és idősek otthona tömbje rendelkezik kisebb zöldfelülettel.

Kereskedelmi, ipari létesítmények zöldfelületei

Nagyon különböző méretűek és borítottságúak, növényállományuk is sokféle állapotú és kiterjedésű. Általában sok burkolt felület jellemzi ezeket a területeket. Ide tartoznak az ipari területek telephelyeinek zöldfelületei, amelyek között sok elhanyagolt, gazos.

Szőlők és kertek területek zöldfelületei

A szőlővel beültetett hegyoldali területek fontos részei a zöldfelületi rendszernek. Megmaradásukat és megfelelő fenntartásukat a Hegyközség biztosítja.

Lőtér

Külterületi honvédelmi létesítmény a Derék-hegytől délre.

Lakóterületek, családi- és társasházak kertjei

Alapvetően a telekméret és a beépítési százaléktól függ a zöldfelületek nagysága, aránya. A családi és társasházak területek zöldfelületeire ritkán készülnek szakszerű szakági tervek, ezért főleg a domboldali építéseknel ennek következménye a nem megfelelő terepképzés, ami egyrészt korlátozza a zöldfelület-létesítés lehetőségeit, másrészt nem biztosítja a csapadék elvezetését és/vagy helyben tartását.

A szakszerűtlenül megválasztott növényanyag, a spontán és divatok által befolyásolt ültetések, a kisméretű örökzöldek túlzott aránya csökkentik az adott zöldfelület funkciójának optimális működését. Egyes családi házas beépítésű részeken még található gyümölcsfákkal, virággal, összefüggő gyepfelülettel rendelkező, hangulatos kertek. A lakóházak körüli növényzet egyrészt függ a lakók igény szintjétől, másrészt az adott lakókörnyezettől. Ez tipikusan az a terület, ahol nem nagy beruházási költséggel, új zöldfelületek kialakításával lehet látványos eredményeket elérni, hanem elsősorban a tulajdonosok, kezelők, tervezők szemléletének formálásával, példamutatással, jó gyakorlatok bevezetésével, aprólékos előkészítéssel és nagy figyelem- és munkaráfordítást igénylő gondossággal és igényességgel. Erre példa a Vak Bottyán lakótelep változatos, igényes példaértékű zöldfelületi kialakítása. Az Arany János utcában bekerített lakóparkban játszótér is található.

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból legfontosabb, a zöldfelületi karaktert meghatározó elemnek valójában a Sió-folyót és az azt kísérő zöldfelületeket tekinthetjük a belterület vonatkozásában.

A teljes közigazgatási területet tekintve ez kiegészül a szőlőhegyek és a település déli határában levő erdőterületek biológiailag aktív felszíneivel. Ezek nemcsak fontos zöldfelületi elemek, hanem gazdasági és termelési szempontból, és tájképileg is értékes, karakteres területek. A település zöldterületei ezeken kívül pontszerűen helyezkednek el, nem alkotnak összefüggő zöldfelületi rendszert. A város belterületén az önkormányzat által gondozott parkok, terek fenntartási színvonala megfelelő.

A zöldfelületi rendszer szempontjából leglényegesebb feladata meglévő zöldterületek funkciókkal való megtöltése és közöttük az összeköttetések megléte és fenntartása. A zöldfelületek közül a legnagyobb fejlesztést igénylő terület a Sió északi partján lassan kialakulófélben lévő rekreációs zóna, amely felfűzi a tervezett parkerdő, nem működő kemping és strand területét is, keleti végén a vár és a városháza zöldfelületeihez csatlakozik. A zóna a városon kívül a folyó mentén kerékpárutakkal folytatódhat.

Zöldfelületi ellátottság

A zöldterületek mennyisége és minősége a társadalom jóléti állapotát, a környezet milyenségét jelzik. Egy kisvárosban a gondozott, esztétikus, tájbaillő zöld környezet lehet a legnagyobb vonzerő. A természetet mindenki szereti.

Alapvető rendeltetésük alapján megkülönböztetünk természetési és kondicionáló célú zöldfelületeket. Simontornyán a kondicionáló célú zöldfelületek dominálnak. A kondicionáló célú zöldfelületek lehetnek közcélúak ill. magántulajdonúak.

A zöldfelületek mennyiségét illetően elmondható, hogy a belterületen alapvetően nem magas a zöldfelület-arány, külterületen túlnyomórészt mező- és kertgazdasági területek találhatóak, az erdőterületek aránya közepesen magas. Relatív alacsony a közcélú, közhasználatú zöldfelület-hányad a belterületen, amit ellensúlyoznak a laza beépítésű lakóterületek kertjei.

A közlekedési zöldfelületekről elmondható, hogy többnyire gondozottak, ápoltak, folyamatosan karbantartottak. Az út menti fasorok helyenként hiányosak, vegyes képet mutatnak, több, karakteresebb növényzetet lehetne telepíteni, bár mint mindenhol a légszűrők nagyban meghatározzák és csökkentik a zöldfelületek kialakításának lehetőségét, és tájképileg is zavaróak. A szűkebb utcákban nincs elég hely az útmenti fasorok részére.

3.2.5.10. A ZÖLDFELÜLETI RENDSZER KONFLIKTUSAI ÉS PROBLÉMÁI

- A város közepét átszelő Sió-folyó gyakorlatilag el van zárva a városlakóktól és a látogatóktól.
- A temetőben kevés, vagy alig van a fa, fasor, bővítése is indokolt.
- A kisebb városi terek (a Várkert kivételével) növényzete szegényes.

- A „történeti városmag” zöldfelületi kapcsolatainak erősítése szükséges, amelyeket össze kell kapcsolni a Sió-parti zóna területével.
- A bevezető utak, a fontosabb útvonalak (Malom utca, Petőfi utca) nem elég „zöldek”
- A tervszerű zöldfelület-fejlesztés nagyon fontos lenne. A táj- és természet védelmével kapcsolatos követelmények

A táj- és természetvédelmi követelményeket az európai közösségi követelmények szerint hatályban lévő jogszabályok tartalmazzák.

A legjelentősebb a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény.

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekre (NATURA-2000) a 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet előírásai alkalmazandók.

A Balatonra, mint Natura 2000 területre vonatkozó további jogszabályok:

- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- A Balaton és a parti zóna nádasainak védelméről, valamint az ezeken folytatott nádgazdálkodás szabályairól szóló 22/1998. (II. 13.) Korm. rendelet
- A vízi közlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló 30/2003. (III. 18.) Korm. rendelet
- A balatoni vízpart-rehabilitációs szabályozás követelményeiről szóló 283/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet
- A természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 273/2001. (XII. 21.) Korm. rendelet
- A vizek és a közcélú vízlétesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet

A tájvédelemmel kapcsolatos eljárások rendjét a módosított 166/1999. (XI.19.) Kormányrendelet tartalmazta. A hatályon kívül helyezett jogszabály helyett ki kell dolgozni a térségi és megyei terveket, amelyek iránymutatók lehetnek a táj-potenciál megőrzésével kapcsolatban.

Az 1996. évi LIII. törvény értelmében „ex lege” védett – vagyis külön védelmi határozat nélkül is természetvédelmi oltalom alatt áll – az ország valamennyi lágja, földvára, valamint 5 liter/perc értéket meghaladó vízhozamú forrása. A település közigazgatási területén található „ex lege” védett értékek listája – hazánk többi területéhez hasonlóan – még nem került nyilvánosságra.

Tekintettel a hiányos jogszabályi háttérre igen fontos a tervezés során a későbbiekben nem releváns szempontok környezeti értékelése is, ezért a vizsgálati szempontok miatt feltétlen szükséges a keret jogszabályok rögzítése.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény rendelkezése szerint természetvédelmi oltalom alatt állnak azok az erdő, gyepek, nádas művelésű ágú területek, művelés alól kivéttként nyilvántartott és nem építmény elhelyezésére szolgáló, vagy bányaművelés alatt nem álló földterületek, valamint mező- és erdőgazdasági hasznosításra alkalmatlan földterületek, melyeket elsősorban természetközeli állapotok jellemeznek.

Ezek az ún. természeti területek, melyek jelentőségét az adja, hogy - általában a nagy kiterjedésű szántók közé ékelődve – a természetes élővilág számára menedékhelyet biztosítanak.

Az érzékeny természeti területekre vonatkozó szabályokról szóló 2/2002. (I.23.) KöM-FVM együttes rendelet részletesen előírja a területek kijelölésének és létesítésének szabályait.

Ramsari Egyezményre vonatkozó jogszabályok:

- A nemzetközi jelentőségű vadvizekről, különösen, mint a vízimadarak tartózkodási helyéről szóló, Ramsarban, 1971. február 2-án elfogadott egyezmény, és annak 1982. december 3-án és 1987. május 28. - június 3. között elfogadott módosításai egységes szerkezetben történő kihirdetéséről szóló 1993. évi XLII. törvény
- A Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek Jegyzékébe bejegyzett hazai védett vizek és vadvízterületek kihirdetéséről szóló 119/2011. (XII. 15.) VM rendelet

A természetvédelmi kezelési tervekre a 30/2001. (XII. 28.) KöM rendelet előírásai vonatkoznak.

3.2.6. Épített környezet és kulturális örökség védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

A településfejlesztés koncepció módosításához és a településrendezési eszközök felülvizsgálatához Witzl Zsolt települési főépítész szakmai irányításával részletes épített környezeti vizsgálat készült. Meg történt a telekstruktúra és az építmények vizsgálata is. Balázs Péter okleveles építészmérnök és Dr. K. Németh András régész teljes körű részletes örökségvédelmi hatástanulmányt állított össze.

A településrendezési eszközök felülvizsgálati dokumentációjának szerves részét képezik.

A vizsgálatok eredménye alapján a következő műemlékek, országos védelemre javasolt építmény került rögzítésre:

MŰEMLEK

1. Ferences templom

cím: Szent István u. 4.

hatsz.: 30

azonosító: 8721

bírság kategória: I.

2. Ferences rendház

cím: Szent István u. 3.

hatsz.: 29/2, 29/1

azonosító: 8722

bírság kategória: I.

3. Vár

cím: Vár tér

hatsz.: 1447

azonosító: 8725

bírság kategória: I.

4. Szentháromság szobor

cím: Vár tér

hatsz.: 1445/2

azonosító: 8722

bírság kategória: II.

ORSZÁGOS VÉDELEMRE JAVASOLT ÉPÍTMÉNY

1. Helytörténeti múzeum, volt általános iskola

cím: Beszédes Ferenc u. 2.

hatsz.: 1467

A helyi védelemben részesített építmények védelméről a megalapozó vizsgálat és a településképi arculati kézikönyv alapján a településképi védelméről szóló önkormányzati rendelet rendelkezik.

A következők szerint rögzíthetők a nyilvántartott régészeti lelőhelyek:

1. Simontornya – Sió híd (Simontornya 1)
2. Simontornya – Külső Bozót dűlő I. (Simontornya 2)
3. Simontornya – Sió part, vasúti homokbánya (Simontornya 5)
4. Simontornya – Víghegy utca 9-10. – Székelyi utca 10-15. (Simontornya 8)
5. Simontornya – Nyugati terület (Simontornya 9)
6. Simontornya – Mozsi-hegy (Mózsé-hegy) (Simontornya 11)
7. Simontornya – Volt Téglagyári szántó
8. Simontornya – Belterület (Simontornya 13)
9. Simontornya – Halom-hegy (Simontornya 15)
10. Simontornya – Birkás tanya, Irén-major (Simontornya 16)
11. Simontornya – Határ-dűlő, Bozót-mellék (Simontornya 17)
12. Simontornya – Határ-dűlő, Igari faluvég (Simontornya 18)
13. Simontornya – Régi igari út magaslata (Simontornya 19)
14. Simontornya – Igar-vámi határút (Simontornya 20)
15. Simontornya – Igar-vámi határárok (Simontornya 21)
16. Simontornya – Faluvég (Simontornya 22)
17. Simontornya – Sportpálya (Simontornya 23)

18. Simontornya – Tsz mellett (Simontornya 24)
19. Simontornya – Homokdomb (Simontornya 25)
20. Simontornya – Sárrét, Külső rétek (Simontornya 12, Simontornya 26)
21. Simontornya – Bozótos (Simontornya 27)
22. Simontornya – Forgó-domb (Simontornya 28)
23. Simontornya – Lapos-sziget, Sió-part (Simontornya 29)
24. Simontornya – Forgó-domb, déli lejtő (Simontornya 30)
25. Simontornya – Bozótos-dűlő II. (Simontornya 32)
26. Simontornya – Némedi út északi oldala (Simontornya 33)
27. Simontornya – Vasúti hídtól nyugatra, Török-domb (Simontornya 34)
28. Simontornya – Vasúti homokbánya déli oldal (Simontornya 35)
29. Simontornya – Mozi-hegy alatt, Vörös-villa és a Jób-ház közötti vízmosás (Simontornya 37)
30. Simontornya – Malom utca (Simontornya 38)
31. Simontornya – Ferencesek szőlője (Simontornya 39)
32. Simontornya – Óvoda (Simontornya 40)
33. Simontornya – Ülepítők (Simontornya 41)
34. Simontornya – Ebszájú (Simontornya 42)
35. Simontornya – Halom (Simontornya 43)
36. Simontornya – Halom-dombi-dűlő (Simontornya 44)
37. Simontornya – Ifató-dűlő, Fácános rét (Simontornya 45)
38. Simontornya – Lapos sziget, kelet (Simontornya 46)
39. Simontornya – Gabonás-dűlő (Simontornya 47)
40. Simontornya – Várkert utca, Petőfi utca (Simontornya 48)
41. Simontornya – 61-es út (Simontornya 49)
42. Simontornya – Kenderföldek (Simontornya 51)
43. Simontornya – Pósapart (Simontornya 52)
44. Simontornya – Derék-hegy (Simontornya 53)
45. Simontornya – Halom-dombi-dűlő (Simontornya 54)
46. Simontornya – József Attila utca (Simontornya 55)
47. Simontornya – Kossuth tér–Könyök utca–Malom utca keleti vége–Óvoda u.–Szív u. (Simontornya 56)
48. Simontornya – Temető u. 13. (Simontornya 57)
49. Simontornya – Halomvölgyi dűlőtől délre (Simontornya 14, Simontornya 58)
50. Simontornya – Jánosmajor (Simontornya 59)
51. Simontornya – Némedi határszél (Tolnanémedi 27)
52. Simontornya – Szentpéteri Siópart I.
53. Simontornya – Öntözött terület I.
54. Simontornya – Öntözött terület II.
55. Simontornya – Öntözött terület III.
56. Simontornya – Határ-dűlő/Ozorai úti szántóföldek
57. Simontornya – Jánosháza-dűlő I.
58. Simontornya – Jánosháza-dűlő II.
59. Simontornya – Forgó
60. Simontornya – Halom-dombi dűlő

A módosuló terület régészeti lelőhelyet, világörökségi és világörökségi várományos helyszínt nem érint.

Épített környezet védelmével kapcsolatos követelmények

Az épített környezet védelmét az ország sajátos jogszabályrendszere biztosítja. Tolna megyevonatkozásban meghatározó az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. Törvény.

Meghatározó továbbá Tolna megye területrendezési terve, illetve a megye települései településrendezési tervei. A településrendezési eszközök rögzítik az építési szabályokat, amelyet önkormányzati jogalkotás keretében dolgoznak ki.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló, többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény, valamint a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény, az örökség védelméről szóló 2001. LXIV. törvény és a végrehajtásukra kiadott jogszabályok tartalmazzák, illetve biztosítják az épített környezet védelmét.

Külön ki kell emelni az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Kormányrendelet és az örökségvédelmi hatástanulmányról szóló 395/2012. (XII. 20.) Korm. rendelet rendeletek előírásait.

4. A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEK ALKALMAZÁSA ESETÉN VÁRHATÓ KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK

A települési környezet minőségét a környezeti elemek védelmével és a jelentős hatások elleni védelem koordinált érdekei együttesen határozzák meg.

A szerkezeti és szabályozási terv kidolgozása során a kedvező környezeti állapot megőrzését és javítását tűztük ki célul, így ennek a szempontnak való megfelelés értékelése a feladata a fejezetnek a területfejlesztés, területrendezés várható hatásainak elemzésével.

Simontornya településszerkezeti tervének felülvizsgálata a 2005-ben készült és az óta többször módosított településszerkezeti tervet veszi alapul. Az új településszerkezeti terv a tervezett fejlesztéseket a szintén 2005-ben készült településfejlesztési koncepció felülvizsgálatával elkészült új településfejlesztési koncepcióban rögzített fejlesztési irányok figyelembe vételével tartalmazza. A terv feldolgozása friss földhivatali adatállomány felhasználásával készült tervezési alaptérképen történt.

A változások rögzítése az alábbiak figyelembe vételével történt:

- Az új alaptérképen a művelési ág változás miatt bekövetkezett változásokat (elsősorban szántó és gyeper helyett nádas, gyeper helyett szántó művelési ág) meglévőként kezeltük

- Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, szintén meglévőségnek tekintettük. Ezek a következők voltak:
 - beépítésre szánt különleges terület helyett beépítésre nem szánt különleges terület (Gácsi-ménésbirtok, Tankertészet, Szovjet katonatemető - Kk)
 - Jelentős mértékű zavaró hatású ipari terület helyett mezőgazdasági üzemi terület (János-major, Némedi-major – K-mű)
 - Egyéb ipari terület helyett általános gazdasági terület (Gá)
 - Településközpont vegyes terület helyett intézmény terület (Vi)
- A felülvizsgálat alapjául szolgáló településszerkezeti terven már kijelölt, de meg nem valósult fejlesztési területek külön jelet kaptak.
- A felülvizsgálat alapjául szolgáló településszerkezeti terven nem szereplő, attól eltérő változások szintén külön jelet kaptak.

A területi fejlesztések a következők:

- Kisvárosias lakóterületen társasházak és családi házak számára belterületbe való vonást nem igénylő építési telkek kijelölése.
- Kertvárosias lakóterületen belterületbe való vonást nem igénylő építési telkek kijelölése, amelyek egy részéhez funkcióváltás szükséges. A fejlesztés lehetővé teszi szociális bérlakások létesítését is.
- A falusias lakóterületen a már megvalósult lakóépületek belterületbe vonása tervezett.
- A funkcióváltáson átmenő és az üresen álló intézmények hasznosítása a szabályozási terv korrekciójával.
- Általános gazdasági területen (volt Bőrgyár területe és a keleti iparterület) az iparfejlesztés elősegítése a cél.
- A zöldterületek fejlesztése a közparkok és közkertek tekintetében a településfejlesztési koncepció szerint kiemelt fontosságú, a fenntartás és a fejlesztés a települési környezet minőségének javításának feltétele.
- A Várostól nyugatra elhelyezkedő Pósa-tórendszer fejlesztése turisztikai és gazdasági célokat is szolgál, amely a vízgazdálkodási elvárások betartásával sikeresen biztosítható.
- Területi fejlesztés a Pósa-tórendszer környezetében tervezett, multikulturális horgászfalu kialakításával.

Az előzőekben ismertetettek alapján a módosítás célja a Város számára a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazottakhoz illeszkedő, a hatályos jogszabályoknak megfelelő korszerű településrendezési eszközök kidolgozása.

4.1. A településrendezési terv összevetése az országosan és helyi szinten elvárható környezet- és természetvédelmi célokkal, követelményekkel

A rendezési tervek készítése során figyelembe vett, a 3.1. pontban részletezett tervekkel és regionális léptékű programokkal való összhang megteremtése volt a célja mind az önkormányzatnak, mind a tervezőknek.

Sikerült megteremteni a települési rendezési tervek összhangját a magasabb szintű tervekkel, jogszabályokkal.

A magasabb szintű jogszabályoknak és követelményeknek való megfelelés természetesnek tekinthető.

4.2. A környezetet érintő hatások előrejelzése

A környezeti alapállapot és a fejlesztési elképzelések, programok alapján a település-szerkezeti és szabályozási terv kialakításával várható környezeti hatások a követelményeknek megfelelően a környezeti elemek rendszerei szerint, és a jelentős környezeti hatások figyelembe vételével értékelhető.

A környezeti értékelés alapján a helyi építési szabályzat korszerűsítésére tettünk javaslatot.

4.2.1. A talaj és a vizek védelme

A módosítás célja a Város számára a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazottakhoz illeszkedő, a hatályos jogszabályoknak megfelelő korszerű településrendezési eszközök kidolgozása.

Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, szintén meglévőségnek tekintettük.

Az alaptérképen szereplő, már korábban megtörtént művelési ág változások átvezetése a jog előzményekre tekintettel nem tekinthető környezethasználat változásnak, talaj- és vízvédelmi szempontokat nem érint.

Az OTÉK módosulása miatt történt besorolás miatt funkciómódosulás nélküli változás szintén nem eredményezett környezethasználat változást, amelyek a következők:

- o Beépítésre szánt különleges terület helyett beépítésre nem szánt különleges terület (Gácsi-ménésbirtok, Tankertészet, Szovjet katonatemető - Kk)
- o Jelentős mértékű zavaró hatású ipari terület helyett mezőgazdasági üzemi terület (János-major, Némedi-major – K-mű)
- o Egyéb ipari terület helyett általános gazdasági terület (Gá)
- o Településközpont vegyes terület helyett intézmény terület (Vi)

A funkcióváltáson átmenő intézmények hasznosítása talaj és vízvédelmi érdekeket nem sért. A volt Börgyár területének hasznosítása ipari célra a közművesítés rendezésével, átfogó vízrendezéssel valósítható meg. Fenn kell tartani a kármentesítéskor kialakított monitor rendszert. Az építkezésekkor tapasztalt, eddig nem ismert szennyezés észlelésekor a hatóságok bevonásával kell a környezetkárosítást elhárítani.

A zöldterületek fejlesztésekor a csapadékvíz elvezetés és kezelés megoldásával biztosítható a települési környezet javítása.

A Pósa-tórendszer turisztikai és gazdasági fejlesztése a környezethasználati és vízgazdálkodási követelmények teljesítése estén történhet meg engedélyezett keretek között.

A talaj- és vízvédelmi követelmények fejezetben rögzített jogszabályokban foglalt védőtávolságok, védősávok (parti sáv, állattartó telepek, illetve trágyatárolók elhelyezésére vonatkozó követelmények betarthatók a fejlesztések során.

A területi fejlesztéseknek földtani, vízföldtani, illetve talaj- és vízvédelmi szempontú akadálya a követelmények betartása esetén nincs.

4.2.2. A levegőminőség védelme

Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, szintén meglévőségnek tekintettük.

Ezen módosítások környezethasználat változást nem indukálnak, levegőtisztaság-védelmi szempontokat nem érint.

A területi fejlesztések:

- Kisvárosias lakóterületen társasházak és családi házak számára belterületbe való vonást nem igénylő építési telkek kijelölése levegőtisztaság-védelmi szempontból nem jelentős változás.
- Kertvárosias lakóterületen belterületbe való vonást nem igénylő építési telkek kijelölése, amelyek egy részéhez funkcióváltás szükséges. A fejlesztés lehetővé teszi szociális bérlakások létesítését is. A fejlesztések során előnyben kell részesíteni a megújuló energia hasznosítását (pl.: napkollektorok).
- A falusias lakóterületen a már megvalósult lakóépületek belterületbe vonása tervezett. Levegőtisztaság-védelmi szempontból nem releváns módosítás, amellyel a települési, városi kedvező klimatikus viszonyai megőrizhetők.
- A funkcióváltáson átmenő és az üresen álló intézmények hasznosítása a szabályozási terv korrekciójával. Levegőtisztaság-védelmi szempontból a létesítés során vizsgálni szükséges a létesített légszennyező források kibocsátásait és a források hatásterületét.

- Az intézmények fűtéskorszerűsítése során előnybe kell részesíteni a megújuló energia hasznosítását, amely a városi klimatikus viszonyok megőrzését, javítását szolgálja.
- Általános gazdasági területen (volt Bőrgyár területe és a keleti iparterület) az iparfejlesztés elősegítése a cél. Az iparterület fejlesztése a követelmények érvényesítésével, az elérhető legjobb technológiák alkalmazásával történhet.
- A zöldterületek fejlesztése a közparkok és közkertek tekintetében a településfejlesztési koncepció szerint kiemelt fontosságú, a fenntartás és a fejlesztés a települési környezet minőségének javításának feltétele. A zöldterületek fejlesztése levegőminőség javulását eredményezheti, javíthatja a város klimatikus viszonyait.
- A Várostól nyugatra elhelyezkedő Pósa-tórendszer fejlesztése turisztikai és gazdasági célokat is szolgál, amely a környezethasználati elvárások betartásával sikeresen biztosítható.
- A természeti környezet fejlesztése, a vízfelületek megtartásával, növelésével javulhat a város és környezete klimatikus helyzete.
- Az általános gazdasági területen levő fejlesztések még nem ismertek. Szükség esetén a követelmények való levegővédelmi övezet kijelölését környezeti hatásvizsgálat köteles, vagy egységes környezethasználati engedély köteles tevékenység esetén egyedi eljárásban lehet meghatározni.

A módosításoknak levegőtisztaság-védelmi akadálya nem ismert.

4.2.3. Hulladékgazdálkodás

Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, szintén meglévőségnek tekintettük.

Ezen módosítások környezethasználat változást nem indukálnak, hulladékgazdálkodási szempontokat nem érint.

A területi fejlesztések:

- Kisvárosias lakóterületen társasházak és családi házak számára belterületbe való vonást nem igénylő építési telkek kijelölése. A területen biztosítani kell a közszolgáltatást, hulladékszállítást.
- Kertvárosias lakóterületen belterületbe való vonást nem igénylő építési telkek kijelölése, amelyek egy részéhez funkcióváltás szükséges. A fejlesztés lehetővé teszi szociális bérlakások létesítését is. A területen szintén biztosítani kell a közszolgáltatást, hulladékszállítást.

- A falusias lakóterületen a már megvalósult lakóépületek belterületbe vonása tervezett. A területen biztosítani kell a közszolgáltatást és a szelektív hulladékgyűjtést.
- A funkcióváltzáson átmenő és az üresen álló intézmények hasznosítása a szabályozási terv korrekációjával. A hulladék "termelő" köteles gondoskodni a hulladékok előírás szerű gyűjtéséről, tárolásáról, a területről, történő kiszállításáról, valamint ártalmatlanításáról, melynek elsődleges célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszíni és felszín alatti vízbe és levegőbe jutását.
- Általános gazdasági területen (volt Bőrgyár területe és a keleti iparterület) az iparfejlesztés elősegítése a cél. Az iparterület fejlesztése a követelmények érvényesítésével, az elérhető legjobb technológiák alkalmazásával történhet. Az építkezésekkor tapasztalt, eddig nem ismert szennyezés észlelésekor a hatóságok bevonásával kell a környezetkárosítást elhárítani.
- A zöldterületek fejlesztése a közparkok és közkertek tekintetében a településfejlesztési koncepció szerint kiemelt fontosságú, a fenntartás és a fejlesztés a települési környezet minőségének javításának feltétele. A zöldterületek fejlesztésekor gondoskodni kell a hulladékok szelektív gyűjtési lehetőségeinek kialakításáról.
- A Vároستól nyugatra elhelyezkedő Pósa-tórendszer fejlesztése turisztikai és gazdasági célokat is szolgál, amely a környezethasználati elvárások betartásával sikeresen biztosítható. A multifunkcionális horgászfalu biztosítani kell a közszolgáltatást, hulladékszállítását.

A módosításoknak hulladékgazdálkodási szempontú akadálya nem ismert.

4.2.4. Zaj elleni védelem

Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, szintén meglévőségnek tekintettük.

Ezen módosítások környezethasználat változást nem indukálnak, zajvédelmi szempontokat nem érint.

A területi fejlesztések:

- Kisvárosias lakóterületen társasházak és családi házak számára belterületbe való vonást nem igénylő építési telkek kijelölése zajvédelmi szempontból nem jelentős változás. A kapcsolódó szolgáltatások, telephelyek engedélyezésekor az eljárás során ellenőrizni kell a létesítmény zajterhelését és a követelmények betartását.

- Kertvárosias lakóterületen belterületbe való vonást nem igénylő építési telkek kijelölése, amelyek egy részéhez funkcióváltzás szükséges. A fejlesztés lehetővé teszi szociális bérlakások létesítését is. A kapcsolódó szolgáltatások, telephelyek engedélyezésekor az eljárás során ellenőrizni kell a létesítmény zajterhelését és a követelmények betartását.
- A falusias lakóterületen a már megvalósult lakóépületek belterületbe vonása tervezett. Zaj-védelmi szempontból nem releváns módosítás.
- A funkcióváltzáson átmenő és az üresen álló intézmények hasznosítása a szabályozási terv korrekciójával. Zaj-védelmi szempontból a létesítés során vizsgálni szükséges a létesített technológiák, létesítmények zajterhelését és a követelmények betarthatóságát.
- Általános gazdasági területen (volt Bőrgyár területe és a keleti iparterület) az iparfejlesztés elősegítése a cél. Az iparterület fejlesztése a követelmények érvényesítésével, az elérhető legjobb technológiák alkalmazásával történhet.
- A zöldterületek fejlesztése a közparkok és közkertek tekintetében a településfejlesztési koncepció szerint kiemelt fontosságú, a fenntartás és a fejlesztés a települési környezet minőségének javításának feltétele. A zöldterületek fejlesztése környezetminőség javulását eredményezheti.
- A Várostól nyugatra elhelyezkedő Pósa-tórendszer fejlesztése turisztikai és gazdasági célokat is szolgál, amely a környezethasználati elvárások betartásával sikeresen biztosítható.

A fejlesztések nem igényelnek új zajvédelmi sávok kialakítását.

A követelmények betartásával, körültekintő tervezéssel biztosítható a zajterhelési határértékek betartása, így a módosítás a feltételek teljesítésével elfogadhatók.

4.2.6. Táj- és természetvédelem

A táji és természeti értékek védelme érdekében a településszerkezeti terv kidolgozása során figyelembe vett szempontok:

- A természeti értékek védelme, megóvása
- A településen áthaladó ökológiai folyosók, vízfolyások környezetében – ahol erre még lehetőség van – az ökológiai hálózat folytonosságának biztosítása
- a jellegzetes tájképi elemek fennmaradása

A közigazgatási terület egy része kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetébe tartozik, ami egyrésztől adottság szinten, másrésztől a célszerűség szintjén meghatározza a tájhasználatot. Mivel a cél, hogy a jelenlegi tájhasználat a jövőben is megmaradjon, ehhez a termőföld védelme alapvető. Mivel a táji, természeti értékekben gazdag területek is túlnyomórészt mező- vagy erdőgazdasági hasznosítás alatt állnak, így a tájrendezési javaslatok elsősorban a mezőgazdasági területek rendezésére, fejlesztésére, a sajátosságoknak, adottságoknak megfelelő differenciált övezeti rendszer megfogalmazására irányulnak.

Az erdőterületek megfelelő területi aránnyal vesznek részt a tájformálásban, ezt a jövőben sem kell lényegesen változtatni.

A természeti értékek és területek csak olyan mértékben vehetők igénybe, hasznosíthatók, hogy a működésük szempontjából alapvető természeti rendszerek, és azok folyamatainak működőképessége fennmaradjon, továbbá a biológiai sokféleség fennmaradjon, és fenntartható legyen. A természeti területek használata és fejlesztése során természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a táj jellegének, esztétikai-, természeti értékeinek, a tájra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megóvását. A hagyományos terület- és tájhasználat fenntartása indokolt. A vízmedrek szabályozása, burkolása, a kísérő növényzet károsítása természetvédelmi szempontból nem javasolt.

A mélyen fekvő vizes élőhelyek, nedves gyepek, tavak, folyóvizek a Sió és mellékvizei mentén található, nagyrészt természeti területek, nádasok, gyepek, az ökológiai folyosó fontos része. Az ökológiai folyosó természeti területei fenntartása és fejlesztése a város és környezete kedvező klimatikus helyzetének fenntartását is szolgálja.

A táj jelenleg elsősorban árvízvédelmi, vízgazdálkodási funkciójú, de területén meghatározóan fontos a növény- és állatvilág védelme, többfunkciós használatának megvalósítása. A külterület igen értékes táji elemei a halastavak. A vizes és az erdőterületek és az azokhoz szervesen kapcsolódó természetközeli élőhelyek meghatározóan ökológiai folyosóként az ökológiai hálózat kiemelt jelentőségű részei.

A várostól délre elhelyezkedő szigetszerű dombok a (Mózsé-hegy, Derék-hegy) jellemzően kiskerti, szőlő hasznosításúak, a Tolnai-borvidék részei, tájképi, történeti és kultúrtörténeti jelentőséggel bírnak. Ebben a kertgazdasági tájban olyan tájgazdálkodás fenntartása a cél, amely biztosítja a szőlők, kertek, legelők, rétek fenntartását az azokhoz kapcsolódó környezetkímélő állattenyésztés fenntartását, élőhelyek rehabilitációját, a táj szerves részét képező, tájba illeszkedő préházak, épületek fenntartását. Területfelhasználás tekintetében extenzív, az adottságokhoz nagymértékben alkalmazkodó, kis léptékű, hagyományos funkciókkal terhelhető. A szőlőtelepítésre alkalmas területek szőlőként történő hasznosítását folytatni kell. A kertes és gyümölcsös területhasználatokat javasolt fenntartani.

A településtől délre található erdős dombhátak és tetők nagyrészt természeti területek. Mivel terhelhetőségük kicsi, a területfejlesztés során elsősorban extenzív, illetve ökoturisztikai funkciók javasolhatók, illetve a természeti-gazdasági ésszerűséggel összhangban javasolhatók beavatkozások.

A várostól északkeleti és délkeleti irányban elterülő, elsősorban szántóként hasznosított északnyugat-délkeleti irányú dombhátak alkotta mezőgazdasági táj a település északi részének meghatározó része. Szántóterület csökkenéssel a völgytalpakhoz közel húzódó szántóterületek esetében számolhatunk. A mezőgazdasági táj területeinek fejlesztése során a termőföld mennyiségi és minőségi védelmének prioritását kell érvényesíteni. A szántó és gyepterületek mentén mezővédő erdősávokat, fasorokat javasolt telepíteni.

A nyomvonalas létesítmények (utak, vízfolyások) menti folyosók zöldfelületi fedettségét fenn kell tartani, illetve fejleszteni kell a környező területhasználatok figyelembevételével.

Külterületen az út menti védőfásításokat kell fejleszteni.

Zöldfelületi rendszer

Újabb zöldfelületi létesítményeket nem terveznek, a település zöldfelületi ellátottsága megfelelő és biztosítja a város kedvező klimatikus helyzetének fenntartását.

A város morfológiájából adódóan sokszor jellemzően szűk, kanyargós utcák fás növényállománnyal történő ellátása, egységes utcafásítás kialakítása nehezen megoldható. Mindezt tovább nehezíti a település közterületeit behálózó, az utcákat követő légvezetékek, közműoszlopok rendszere is.

A szerkezeti terv a zöldfelületi rendszer fejlesztésének alábbi elemeit tartalmazza:

- A város közepét átszelő Sió-csatorna északi partja mentén zöld sétány a városlakók és a látogatók számára, amely a következő zöldfelületi elemeket fűzi fel:
 - A 795 hrsz.-ú ingatlan a „történeti városmag” zöldfelületi kapcsolatainak erősítésére és összekötésére a Sió-parti zóna területével – rendezvények lebonyolítására alkalmas közkert
 - A volt kempingtől nyugatra fekvő 813/3 hrsz.-ú ingatlan – játszótér, pihenőpark kialakítására alkalmas közkert
 - Az Ady Endre utca és a Sió-csatorna által bezárt háromszögben (844/2-/3 hrsz) található vizes zöldfelület - mérete, helyzete, adottságai alapján parkerdő jellegű közpark kialakítására alkalmas
- A felülvizsgálat alapjául szolgáló szerkezeti terven kijelölt, de meg nem valósult városi szintű rekreációs terület (parkerdő) a Vak Bottyán lakóteleptől északra, a kultúrházi körárokig terjedő területen.
- A zöldterületi rendszer fejlesztése a városi klíma helyzetét is javítja.

Tájhasználat, tájszerkezet javaslata

A tájrendezési javaslatok, ill. a külterület-szabályozás célja a táji, természeti értékek, a termelési hagyományok figyelembevétele mellett a föld rendeltetésszerű használatának biztosítása. A közigazgatási terület egy része kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetébe tartozik, ami egyrészt adottság szinten, másrészt a célszerűség szintjén meghatározza a tájhasználatot. Mivel a cél, hogy a jelenlegi tájhasználat a jövőben is megmaradjon, ehhez a termőföld védelme alapvető.

A termőföldet művelési ágának megfelelően kell hasznosítani. Mivel a táji, természeti értékekben gazdag területek is túlnyomórészt mező- vagy erdőgazdasági hasznosítás alatt állnak, így a tájrendezési javaslatok elsősorban a mezőgazdasági területek rendezésére, fejlesztésére, a sajátosságoknak, adottságoknak megfelelő differenciált övezeti rendszer megfogalmazására irányulnak.

Az erdőterületek megfelelő területi aránnyal vesznek részt a tájformálásban, ezt a jövőben sem kell lényegesen változtatni. Ha esetleg új erdőtelepítésére kerül sor, akkor új erdők, erdősávok telepítése elsősorban a dűlőutak mentén, a tanyák, majorok körül indokolt. A telepítésre ajánlott fafajok kizárólag a tájra jellemző, a termőhelynek megfelelő, őshonos fa-, cserje- és vadgyümölcs fajok lehetnek, lehetőleg többszintes állomány kialakítása javasolt. A véderdősávokat szaktervezővel kell megterveztetni. Erdősítés emellett elsősorban védelmi, és rekreációs célból történhet.

Simontornya település külterületét természeti adottságai és az erre alapuló tájhasználati alapján a megalapozó vizsgálatok alapján öt különböző táji adottságú területekre tagoltuk. A táj terhelhetősége szempontjából Simontornya területét az eltérő természeti adottságok az ökológiai, természetvédelmi érzékenység és a hagyományos tájhasználat alapján három tájegységekre osztottuk fel. Javaslatainkat e különböző karakterű és érzékenységű területek szerinti bontásban adjuk meg.

A belterületi lakó, intézményi és gazdasági funkciókkal, délen kertgazdasági, északon mezőgazdasági területtel, keleten és nyugaton mély fekvésű, folyó menti vizet területekkel határos. A javaslatokat ld. a Zöldfelületi rendszer elemeinek fejlesztési javaslatai c. fejezetben.

A mélyen fekvő vizes élőhelyek, nedves gyepek, tavak, folyóvizek a Sió és mellékvizei mentén található, nagyrészt természeti területek, nádasok, gyepek, az ökológiai folyosó fontos része. A táj jelenleg elsősorban árvízvédelmi, vízgazdálkodási funkciójú, de területén meghatározóan fontos a növény- és állatvilág védelme, többfunkciós használatának megvalósítása.

A külterület igen értékes táji elemei a halastavak. A vizes és az erdőterületek és az azokhoz szervesen kapcsolódó természetközeli élőhelyek meghatározóan ökológiai folyosóként az ökológiai hálózat kiemelt jelentőségű részei. Ez a terület jelentős tájpotenciállal rendelkezik, az ökológiai rendszer elemei teszik változatossá a település meghatározóan mezőgazdasági tájhasználatát. Mivel terhelhetősége kicsi, a területfejlesztés során elsősorban extenzív, illetve ökoturisztikai funkciók javasolhatók. A vízfolyások tájba illesztése, a vízminőség védelme érdekében a vízfolyások mentén tájfásítás, környezetükben természetkímélő gazdálkodás folytatása, valamint szigorú környezetvédelmi előírások megfogalmazása javasolt. A javaslatokat ld. a Természetvédelmi javaslatok c. fejezetben.

A várostól délre elhelyezkedő szigetszerű dombok a (Mózsé-hegy, Derék-hegy) jellemzően kiskerti, szőlő hasznosításúak, a Tolnai-borvidék részei, tájképi, történeti és kultúrtörténeti jelentőséggel bírnak. Ebben a kertgazdasági tájban olyan tájgazdálkodás fenntartása a cél, amely biztosítja a szőlők, kertek, legelők, rétek fenntartását az azokhoz kapcsolódó környezetkímélő állattenyésztés fenntartását, élőhelyek rehabilitációját, a táj szerves részét képező, tájba illeszkedő préházak, épületek fenntartását. Terület felhasználás tekintetében extenzív, az adottságokhoz nagymértékben alkalmazkodó, kis léptékű, hagyományos funkciókkal terhelhető. A szőlőtelepítésre alkalmas területek szőlőként történő hasznosítását folytatni kell. A kertés és gyümölcsös területhasználatokat javasolt fenntartani, előregedés esetén a gyümölcsfák újratelepítése javasolható. A szőlők telepítésénél, vízrendezés során úgy kell eljárni, hogy a domboldalon hirtelen lezúduló csapadékvizek se a szőlőültetvényt, se a szomszédos, illetve alacsonyabban fekvő ingatlanokon kialakult területhasználatot ne veszélyeztesse.

A településtől délre található, jellemzően 150 m tszf. magasság felettierdős dombhátak és tetők nagyrészt természeti területek. Mivel terhelhetősége kicsi, a területfejlesztés során elsősorban extenzív, illetve ökoturisztikai funkciók javasolhatók, illetve a természeti-gazdasági ésszerűséggel összhangban javasolhatók beavatkozások (pl. erózióvédelem). A javaslatokat ld. a Természetvédelmi javaslatok c. fejezetben.

A várostól északkeleti és délkeleti irányban elterülő területek, 100-150m magasságú, elsősorban szántóként hasznosított északnyugat-délkeleti irányú dombhátak alkotta mezőgazdasági táj a település északi részének meghatározó része. A táj fenntartása szempontjából és a tájhasználatban meghatározó aránya miatt jelentősége távlatban is jelentős. A természeti-gazdasági ésszerűséggel összhangban javasolhatók beavatkozások (pl. erózió- és deflációvédelem). Szántóterület csökkenéssel a völgytalpához közel húzódó szántóterületek esetében számolhatunk. A mezőgazdasági táj területeinek fejlesztése során a termőföld mennyiségi és minőségi védelmének prioritását kell érvényesíteni. A szántó és gyepek területek mentén mezővédő erdősávokat, fasorokat javasolt telepíteni honos, tájra jellemző fajok felhasználásával. A külterületi földrészletek csapadékvíz-elvezetését komplex módon, a beépített területek veszélyeztetése nélkül kell megoldani.

Megkülönböztethető még egy ún. átmeneti zóna a dombhátak és vizes területek között a Sió-völgyi 110-120 m tszf. magasságú, nedvesebb időszakban vízállásos, mélyebb fekvésű területeken, amelyeket mára elsősorban szántóterületként, gyepeként hasznosítottak. Szerepük hosszú távon inkább egy természetes pufferzóna lehetne.

A nyomvonalas létesítmények (utak, vízfolyások) menti folyosók zöldfelületi fedettségét fenn kell tartani, illetve fejleszteni kell a környező területhasználatok figyelembevételével.

Természetvédelmi javaslatok

A közigazgatási terület természeti értékeinek megőrzését többféle védelmi kategória is szolgálja. Ebből adódóan a különböző védettségi kategóriákkal jelölt területek sok esetben fedik egymást. A településszerkezeti terv tartalmazza a különböző védelem alatt álló területek lehatárolását. A területhasználatkor a természet védelme érdekében a védelem módját meghatározó jogi háttérrel maradéktalanul figyelembe kell venni.

A Natura2000 területek esetében általános természetvédelmi célkitűzés a kijelölés alapjául szolgáló fajok és élőhely típusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, és a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

A Natura 2000 terület kezelési tervében az alábbi - területhasználatokat befolyásoló - célok kerültek megfogalmazásra:

- A gyepes területek megfelelő kezelésének biztosítása legeltetéssel vagy kaszálással, valamint a cserjésedés visszaszorításával. A lösztyepp és erdőstyepp élőhelyeken időszakos és kíméletes legeltetésének biztosítása.
- A természetes erdőterületeken az állandó erdőborítottság fenntartása, természetközeli erdőgazdálkodás bevezetése, megfelelő idős faállomány és holt faanyag megtartása. A bükkös állományok kímélete.
- Megfelelő vízállapot fenntartása a vizes élőhelyeken.
- A túlnyomó részt mezőgazdasági, lakó és ipari területekkel övezett természetközeli és féltermészetes élőhelyek védelmének biztosítása, a kedvezőtlen hatások kiküszöbölése.
- Olyan tevékenység, amely a természetközeli élőhelyek területének csökkenésével jár (beépítés, vonalas létesítmények kialakítása) nem javasolható. A közlekedésre (gyalogos, kerékpáros, lovas és gépjárműves) kizárólag a meglévő földutak használhatók. Műút a területen nem létesíthető.
- Új túraútvonalak, tanösvények kialakítása, azokhoz kapcsolódó létesítmények (padok, pihenők, stb) a terület tulajdonosának, vagyonkezelőjének és természetvédelmi kezelőjének hozzájárulásával létesíthető.
- Technikai sport (terepmotorozás, quadozás, stb) nem végezhető.
- A ritka fajhoz tartozó, vagy odvas, vagy böhöncös, vagy idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése.
- A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett), a vadgyümölcsök és az őshonos hagymafák, hagymafacsoportok megőrzése.
- A fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani.
- A vizes élőhelyek jó állapotban tartása szempontjából fontos a lemélyített és lemélyült patakmedrek további mélyülésének megakadályozása, korrekciója, valamint a lecsapolást szolgáló meglévő kisebb árkok felmérése és megszüntetése.

- Lejtőirányú művelés nem megengedett.
- A terület értékességét növeli a meglévő szántóterületek természet szerű gyepké és erdővé alakítása, ezért ez ösztönzendő fejlesztési irány. Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel javasolható.
- A fenntartási terv nem javasolja a gazdasági célú föld és egyéb ásványvagyron kitermelést, új anyagnyerő helyek kialakítását és engedélyezését sem a védett területen belül.
- Természetvédelmi szempontból szükséges az illegálisan elszántott területek rehabilitációja.
- A Natura 2000 területen elvart szabályok betartása a kedvező városi klíma fenntartását is szolgálja.

Tájvédelmi és tájképvédelmi javaslatok

Tájestétikailag a meglévő látvány-konfliktusokat meg kell szüntetni (pl. ilyenek a barnamezős, kihasználatlan területek: bőrgyár, strand, bezárt intézmények...stb.) Rehabilitációra-tájrendezésre szoruló terület a bezárt, rendezetlen homokbánya, valamint a bőrgyár felhagyott zagytározói. A látvány-konfliktus abból adódik, hogy bizonyos területek elemei és épületei nem illeszkednek a szomszédos területek tájhasználatába, élesen elütnek attól. Ilyenek a folyóparti területek, ahol elválasztó, pufferzónák, sávok kialakítása célszerű.

A város déli határában levő magaslatokról és utakról jól látszanak a város épületei, jellegzetességei. Az OTRT tájképileg kiemeli a déli erdős területeket és a Siónak a várostól keletre fekvő szakaszait, a karakteres és értékes szőlőhelyeket és alattuk fekvő Sió-völgy keleti részét. Helyi tájképvédelmi terület kijelölésére Simontornyán eddig nem került sor. Városképileg szerintünk ezen kívül a Pálfa felől bejövő útról feltáruuló Simontornya látképe is értékesnek tekinthető, és helyi tájképvédelemre javasolható.

A meglévő külterületi fasoroknak csak a már említett mértékletes bővítését tervezett, elsősorban a talajelhordás elleni szélvédelem érdekében, illetve a vízfolyások mentén javasolható kismértékű mezővédő erdősáv-bővítés.

A domboldalakon meglévő szőlőterületeket fenn kell tartani, művelési ág, illetve területhasználat változtatás csak az adottságoknak megfelelő tájhasználat érdekében, a természetes állapot visszaállítása esetén javasolt. Új épület kialakításánál biztosítani kell a tájba illesztést, úgy az épület magassága és tömege, tetőformája, mint az építőanyag használatában, és nem utolsósorban a tereprendezés és növényesítés során. A táj- és a tájkép védelme érdekében a tervezett új beépítések paraméterei nem haladhatják meg a terület környezetében már meglévő, hasonló célú, kialakult beépítés jellemzőit.

A tájba illesztés érdekében a környezetrendezésnek arculati szempontból is összhangban kell lennie a – kidolgozás alatt álló – települési arculati kézikönyv (TAK) és településképi rendelet ajánlásaival és előírásaival.

A településképi arculatot, a tájképet negatívan befolyásoló, vizuális-esztétikai tájhasználati konfliktusok forrását jelentő, művi létesítmények (ipari, kereskedelmi, üzemi) telkéntájba illesztési megoldások alkalmazását, elsősorban az ökológiai viszonyok javításában is szerepet játszó takarófásítás kialakítását javasoljuk.

Gondoskodni kell a használaton kívül helyezett épületek, építmények, nyomvonalas létesítmények, berendezések új funkciójának megállapításáról, illetve ennek hiányában megszüntetésükről, elbontásukról, az érintett területnek a táj jellegéhez igazodó rendezéséről

Zöldfelületi rendszer elemeinek fejlesztési javaslatai

(zöldterületek, intézményi és lakókertek, erdő és mezőgazdasági területek, vonalas zöldfelületi elemek, történeti kert)

Az utcákat kísérő zöldsávok állapota vegyes képet mutat. A település morfológiájából adódóan sokszor jellemzően szűk, kanyargós utcák fás növényállománnyal történő ellátása, egységes utcafásítás kialakítása nehezen megoldható. Mindezt tovább nehezíti a település közterületeit behálózó, az utcákat követő légvezetékek, közműoszlopok rendszere is.

Az utcák faállományára jellemzően a változó az egészségi állapot, több esetben a nem megfelelő a növényvédelmi kezelés, helyenként a szakértelmet nélkülöző fateleptetés. A korábbi jó szándékú kiültetések sokszor nem vették figyelembe a fa várható kifejlettségi méretét, s problémát okoznak a légvezetékekre nézve, vagy a házfalakhoz érnek, esetleg értékes homlokzati részeket takarnak. A díszfák esetében sokféle faj alkalmazása tapasztalható, sokszor a kellő ültetési távolság meg nem tartásával idéztek elő nem kívánt helyzetet. Egyes esetekben megfelelő fafajokat alkalmaztak, de a végeredmény inkább az arborétumok sokféleségét, mintsem a fasor képét nyújtja. Vannak természetesen jó példák is, de legfőbb általános probléma az egységet nélkülöző, néha már a zavaróan vegyes kép. Mivel az út menti zöldfelület, a zöldsávok alakítása és fenntartása jórészt a lakókra hárult, azt gyakran mindenki saját ízlése és ingadozó hozzáértése szerint végezte el. Ezért jellemző utcakép, hogy váltogatják egymást szakaszonként a vegyes-gyümölcsösök, a minőségi, iskolázott díszfák, a hagyományosnak mondható akácok, és a teljesen kopár részek. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémáinak megoldására az alábbiakat javasoljuk:

- A város közepét átszelő Sió-folyó mentén zöld sétány kialakítását legalább egy szakaszon a városlakók és a látogatók számára (tervezett vízi turizmus).
- A temető fásítása, bővítésre kijelölt terület előfásítása terv alapján.
- A kisebb városi terek (a Várkert kivételével) növényzetének újratervezése, zöldfelületi rendezése.

- A „történeti városmag” zöldfelületi kapcsolatainak erősítése, összeköttetés a Sió-parti zóna területével.
- A tervszerű zöldfelület-fejlesztés és gazdálkodás, fa- és parkkataszter elkészítése.
- Egy útvonal fásíthatósága a szabályozási szélességtől, az út pályaszerkezetétől, a burkolatok elrendezésétől, valamint a közművezetékek elhelyezésétől függ. Mindezeket az út burkolati rendszerének és a közművek tervezésénél úgy kell kialakítani, hogy az útvonal fásításához irányadóan legalább 2,5 m széles szabad sáv álljon rendelkezésre.
- Lényeges, hogy az útpályák szerkezeti kialakításánál a fásítási sávval is számoljanak és pl. a közművezetékek elhelyezését úgy oldják meg, hogy az a fásításnak ne legyen akadálya.
Nem a fásítással kell igazodni a közművek elrendezéséhez, hanem a közművek olyan nyomvonalvezetésére van szükség, amely a fásítási sávokat szabadon hagyja.
- Új közművek nyomvonalainak meghatározásánál azokat úgy kell kijelölni, hogy a meglévő fásítást ne károsítsa, illetve a jövőbeni fásításokat ne korlátozza, akadályozza.
- Új zöldfelületek kialakítása, meglévők átalakítása során tájra jellemző, honos, nem allergén fajok alkalmazandók.
- A bevezető utak, a fontosabb útvonalak (Malom utca, Petőfi utca) fásítási lehetőségének vizsgálata: közművek, úrszelvények, bejárók vizsgálatára alapozva, meglévő növényzet figyelembe vételével.
- Tájépítész szakági tervezés (utcafásítási tervek) a növényállomány kialakításában a településépítészter terén. Nem elegendő önmagában a fafajok botanikai ismerete, vagy a várostervezés épített és művi elemeihez kötődő szaktudás. A fasor vizsgálat elvégzése rávilágíthat utcánként, vagy útszakaszonként olyan települési érdekre, ami túlmutat esetleg a konkrét fásítási terv készítésén. Helyenként időben átszervezendők a települési, önkormányzati felújítási vagy fejlesztési tervek. Egyedi cselekvési programot igényelhet, a gyakori eset, hogy a lakosság által telepített dús növényállományt ritkítani kell. Továbbá egy utcában előfordulhat oly mértékű zsúfoltság, hogy a helyhiány és közművek miatt nem is lehetséges fatelepítés, utcafásítás.
- Új utcák, beépítések létrehozásakor fontos az elválasztó zöldsáv, a sövény vagy a fasor elhelyezésére szolgáló, kellő kiterjedésű terület biztosítása. Ez olyan koncepcionális kérdés, amit elmulasztva évtizedekre ellehetetlenedhet a jótékony utca- vagy védőfásítás.
- Kerülni kell a fák gyökerének leburkolását, közterület burkolatának építésénél és felújításánál a fás szárú növény töve körül legalább 2,56 m² víz- és légáteresztő felületet kell hagyni.
- Az útmenti zöldsávok kialakításánál fák esetében legalább 8 m tőtávolság megtartását javasoljuk.

Utcafásor telepítéskor az alábbi minőségi követelményeket javasoljuk a sorfa minőségű fákkal szemben

- min.2,2-2,5 m törzsmagasság,
- min.5 cm törzsátmérő,
- min.5-6 koronavessző,
- min. 30-50 cm-es, sűrűn elágazó gyökérzet.

Bár nem követelmény, de célszerű előnevelt, legalább kétszer iskolázott, nagyobb törzskerületű egyedek telepítése az utcafásítás, illetve fasor megújítás során.

A meglévő zöldfelületi elemek minőségi fejlesztése több irányú is lehet, egyes esetekben a fenntartás színvonalát kellene emelni, más esetekben a használati érték növelés érdekében a növényállomány összetételén, szerkezetén változtatni. A történeti településrészen levő idős fák ápolása nagyon fontos lenne.

Zöldfelületi ellátottság alakulása

A zöldfelületek közül a legnagyobb fejlesztést igénylő terület a Sió-menti területeken javasolt zöld sétány kialakítása. Az Ady Endre utca és a Sió által bezárt háromszögben (844/2,3 hrsz) található zöldfelületnek a korábbi rendezési terv parkerdő funkciót szánti, mérete, helyzete, adottságai alapján közparkká lehetne fejleszteni. A Bem utcában lévő szovjet katonai emlékmű (kegyeleti park) és egy előregedett játszótér területi adottságainak kihasználásával teljes felújítást és újra pozicionálást igényel.

A Bem utca és a Táncsics utca kereszteződésében, a Dózsa utcában, a Kossuth, a Zátony és a Laposi téren levő zöld kiteresedések, valamint a Kálvária-domb zöldfelületi rendezése javasolható. A meglévő, és még fejleszthető területi közösségi célú zöldfelületi elemek elegendő zöldfelületi ellátottságot biztosítanak a településnek.

Ezeken a területeken a pihenés, és a testedzés, rekreáció megoldható. Újabb közpark kialakítására parkerdő jelleggel a Vak Bottyán lakótelep és a Kultúrház-körárok közötti területen helyet biztosít a településszerkezeti és a szabályozási terv. A külterületen az út menti védőfásításokat kell fejleszteni.

Zöldfelületek ökológiai szerepének erősítésére vonatkozó javaslatok

A lakott területek telkein biztosítandó (övezettől függően, de jellemzően a telkek 40%-án) zöldterületek karbantartását, fenntartását meg kell oldani. Új telkek kialakításánál ösztönözni kell az építetőt, hogy 3 szintű (gyep, cserje, lombkorona) zöldfelületet alakítson ki. Megfelelően kialakított, kisebb zöldfelületek hálózatával a mikrokörnyezet minősége javítható. Az utak menti meglévő fasorok, fásított területek fenntartását biztosítani kell. A vízfelületek mentén, az újonnan kijelölt rekreációs területeken csak olyan növény-fajokat lehet telepíteni, melyek a terület adottságaihoz alkalmazkodnak, továbbá nem veszélyeztetik sem a kárelhárítási munkákat (fenntartási sáv - jogszabályi kötelezettség), sem az ökológiai folyosókban, vizes élőhelyekben nem tesznek kárt.

A szőlőterületek rendezésénél, fejlesztésénél oly módon kell a telepítéseket megvalósítani, hogy a csapadékvizek elvezetése biztosított legyen a környező beépített és beépítetlen területek veszélyeztetése nélkül. A szőlők permetezése esetén a hatályos előírásokat be kell tartani, a közeli lakóterületeken élőkre figyelemmel kell lenni.

Új fasor, zöldfelület létesítésekor figyelemmel kell lenni a természetföldrajzi adottságokra, az egyes fajok növekedési igényére (telepítési távolság), az egészségügyi szempontból kedvezőtlen fajok kerülésére, hogy a telepítésre kerülő zöldfelületi elemek hosszú távon szolgálják a települést.

Az erdőterületek bővítése, a védősávok létesítése ökológiai szempontból kedvezőhatású, új életteret biztosítanak számos fajnak.

A belterületen az ökológiai szerepet az erősíti legjobban, ha a zöldterületek megfelelő minőségben való fenntartása folyamatosan biztosítva van. További területi bővítés a belterületen a jövőben nem indokolt.

A zöldfelületi rendszer elemeinek és az ellátottság javítása, az ökológiai szerep erősítése a mikrokörnyezet és a városi klíma minőségének növelését szolgálja.

A módosításnak táj- és természetvédelmi szempontú a fentiek figyelembevételével nincs akadálya.

4.2.6. Épített környezet és kulturális örökség

A módosítás célja a Város számára a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazottakhoz illeszkedő, a hatályos jogszabályoknak megfelelő korszerű településrendezési eszközök kidolgozása.

A környezet védelmének általános szabályiról szóló 1995. évi törvény 24-27. §-ai szerint összefoglalóan a következők rögzíthetők:

- A módosítással érintett területek fejlesztése a települési környezet minőségén javít
- megakadályozza a területek állag és környezetminősége és a klimatikus viszonyok további romlását.
- A település hatályos és a módosítás realizálódása esetén is a településrendezési eszközei a környezet terhelhetősége és a településrészek rendeltetése alapján övezeteket határoz meg.
- A fejlesztési területeken a jelenleg folytatott és a tervezett tevékenységek sem igényelnek jelen ismeretek szerint védőterület kialakítását, azonban a szabályozási elemekkel optimalizálni kívánja az Önkormányzat a környezethasználatot.
- A hatályos településrendezési eszközök és a módosítás realizálódása esetén is meghatározott a zöldterületi követelmény rendszer.

- A környezeti értékelés szempontjai a tervezés során maximálisan figyelembe lettek véve.

5. JAVASLAT A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEKHEZ KAPCSOLÓDÓ ÖNKORMÁNYZATI INTÉZKEDÉSEKRE, MONITORIZÁLÁSRA

A településrendezési eszközök módosítása során a környezeti értékelés a terület-felhasználási kérdéseket és az építési tevékenység feltételrendszerét tisztázza.

A településrendezési tervekhez kapcsolódó, azokkal összhangban, lehetőleg az elfogadásával egy időben szükségszerű olyan önkormányzati intézkedések fogantatása, melyek kezelik a településen meglévő, esetleg bekövetkező környezeti konfliktusokat és szabályozza a lakosság együttélési szabályait, valamint a kötelezően igénybeveendő közszolgáltatásokat.

Simontornya Város számára a következő kapcsolódó intézkedésekre teszünk javaslatot:

A település környezetvédelmi programjának felülvizsgálata.

A települési hulladékgazdálkodási tervek korszerűsítése a kistérségi lehetőségek és a regionális rendszer működési keretei szerint.

A korszerűsített hulladékgazdálkodási tervek szerint a hulladékgazdálkodást érintő helyi rendeletek módosítása (köztisztasági, közszolgáltatási, stb.), aktualizálása a hatályos jogszabályoknak megfelelően.

A csapadékvíz-elvezető rendszerek hidraulikai felülvizsgálata, átereszek kiváltása, összehangolása, az 5%-ot meghaladó lejtésű árokszakaszok burkolása szükséges, melyhez átfogó vízrendezési és víz-kárelhárítási terv készítését javasoljuk.

A levegőminőség megőrzése, az irritáló bűz és szaghatás elkerülése érdekében javasolt a tűzgyújtásra vonatkozó helyi rendelet alkotása, korszerűsítése is.

Szintén javasolt az épített és természeti környezetre vonatkozó helyi rendeletek megalkotása, korszerűsítése.

Az elfogadható és a követelményeknek is megfelelő „zajhelyzet” elérése érdekében fontos továbbá azoknak a feladatoknak és eszközöknek a meghatározása, melyekkel megakadályozható a környezet minőségének további romlása, valamint fokozatos javulás érhető el.

A település lakóingatlanain megengedett kisvállalkozások esetében az engedélyezés során az előírt zajterhelési határértékek teljesülésének igazolását követelménynek kell tekinteni, annak érdekében, hogy a közvetlen környezetükben lévő lakóterületek kedvező zajhelyzete megmaradjon, illetve a zajterhelés növekedése megakadályozható legyen.

6. ÖSSZEFOGLALÁS

Simontornya Város 2017. -2018. évi településrendezési eszközei módosításához elkészítettük a környezetalakítási és környezetvédelmi munkarészhez szükséges környezeti értékelést.

A környezeti hatások értékelését a meglévő, a települési környezet minőségét, állapotát befolyásoló környezethasználatok feltárásával, elemzésével kezdtük.

Célirányosan rögzítettük környezeti elemenként, szakterületenként a követelményeket, elvárásokat, melyek a környezethasználat minősítésén túl a szabályozási terv kialakítását és a helyi építési szabályzat kereteit határozták meg.

Összegeztük a területfejlesztés, területrendezés várható hatását, a fejlesztési irányt. Ellenőriztük a védőterületek és védősávok betarthatóságát.

Javaslatot adtunk a kedvező klimatikus viszonyok megőrzésére, javítására, különösen a levegőminőség védelme és a zöldfelületi rendszer, illetve a természeti környezet vonatkozásában.

Külön javaslatot adtunk a településrendezési tervekhez kapcsolódó egyéb önkormányzati intézkedésekre, melyek a települési környezetminőségnek a javítását eredményezhetik.

A helyi építési szabályzathoz korszerűsítésre tettünk javaslatot.

Összefoglalóan megállapítható, hogy Simontornya településrendezési eszközeinek 2017. – 2018. évi módosítása segíti a település fenntartható fejlődését, a kedvező környezeti helyzetének megtartását és hosszútávon biztosíthatja a környezet védelmét.

A településrendezési eszközök módosítása nem veszélyezteti a környezeti elemeket.

